Before 1389

Magistri Io: de Virgilio Allegorie super Fabulis Ovidii Metamorphos. metrice compilate

Albertini Musati Argum.ta [illegible]cem

Sup. Trag. Senecæ.

Phillipps MS.
20704

magistri Jo. de vergilio Allegorie super fabulis ovidii metamorphoseos.
Item Albertini mussati paduani super tragedias senece argumenta.

A veritate quidem auditum avertunt ad fabulas aut convertuntur.
Dicit plantator et irrigator fidei christi paulus apostolus
christi ihesu quem utique ubinam hec possum inducere quod pre-
cipue enigmatibus poematibus est utendum ut ex eis ali-
quis moralis sensus eliciatur et ut etiam ipsa fictas veritati
famulari cogatur. Sic et enim sacra scriptura in pluribus lo-
cis videtur fecisse sicut apparet in libro iudicum de fabula
arborum volentium regem attribuere sibi eligere. In libro regum
de cardo volente filio suo uxorem ducere. In ezechiele de
aquila que cedri medullam facta est transportare. Sacra
enim scriptura hiis et similibus fabulis et fictionibus solum utitur ut
ex eis possit aliquid veritas certi vel concludi. Simili modo
fecerunt poete qui in principio fabulas finxerunt quia scilicet per
eius figmenta semper aliquam veritatem intelligere voluerunt. Con-
stat enim libros poetarum transmitti quod nichil aut vix est
dare fabulam quin aliquam aut naturalem aut ystoricam contineat
veritatem. Unde in libro de natura rerum li. quarto co. dicit
quod poete officium est alias species alie figurationibus cum decore ali-
quo convertere. Propter quod idem dicit lucanum non fuisse poetam
quia scilicet ystorias nisus est potius quam poemata conscribere. Latet
enim quandoque sub fabulis veritas naturalis ut patet de vulcano qui
a iunone de genitus de paradiso in terram proiectus et quia
de alto cecidit fingitur claudus factus. Iuno autem aerem si- nota ystoriam de vulcano
gnificat qui de aere vulcanum id est ignem genuit hunc hic fla-
minis generat et eum per elixionem ubivis de alto proiecit qui
propterea claudus quia flamma semper tortuose incedit. Quandoque in
fabulis latet veritas ystoria ut patet per fabulam persei et atha-
lantis. Perseus enim de gorgona vincisse et cum eius capi-
te athalantem magnum gigantem in montem qui athlas dicitur
convertisse. Quia scilicet perseus miles strenuus gorgonam fili- nota hic de perseo et athalante
am orphei regis que in insulis meridionalibus que gor-
gone dicuntur regnabat occidit. Et vicit. Caput eius id est ei-
us divitias regnum et sibiam tulit cum quo exercitum congre-
gavit. Itaque athalantem regem affricee superavit et ipsum in
montem fugere coegit et in monte transformatum poetica
subtilitas dixit. Quia igitur video scriptura sacra fabulis in-
ad aliquem veritatis ostensionem et quod ipsi poete etiam ad ali-
quam veritatem tam naturalis quam ystoriale designavit fecerunt. Congru-
um michi visum est post moralizatas petitas rerum pro-
sequitur iam ad mores reducta nature opera et ad moralizandum
fabulas poetarum manum apponere ut sic per ipsius horum fictiones
morum et fidei misteria confirmari liceat enim est si homo pot-
est de spinis uvas colligere et de petra mel. Oleum quod de sa-
xo sibi sumat. Quare de thesauris egyptiorum tabernaculum fidei
hedificet et componat. Cum et ovidius dicat quod fas est nota hic quod licitum est ab hoste doceri
ab hoste doceri. Verum quia de litterali fabularum intelligentia
iam plures tractaverunt scilicet fulgentius alexander et alii
quia litteralis intellectus non est principis propositi. Ubi scilicet non.

agitur nisi de reductione morali quod insuper valde facile foret vero
i. dic — impossibile. scilicet unde dicit Augustinus de civitate Dei libro 6 litteralem assigna — ingl
tionem de omnibus fabulis assignare. cum et ipse Tullius de na
tura deorum dicat quod magnam molestiam et minime necessariam suscepit
Zeno primus post Cleanthes deinde Chrisippus commenticiarum fabu
larum reddere rationem. Unde est quod in praesenti opusculo quod tamen vo
lumus mei Reductorii partem esse volo nec intendo nisi rarissime lit
teralem sensum tangere fabularum sed solum etiam expositionem allego
ricam et moralem laborare sequendo videlicet librum Ovidii q
de Metamorphoseos ubi revera videntur quasi per modum tabule universe
fabule aggregate. Distinguam igitur tractatum in 15 capitula sicut in
15 libros qui in praedicto Ovidio continentur aliquas tamen in aliqui
bus superadiungam fabulas quas in aliquibus locis reperi. aliquas
subtraham et obmittam quas non multum utiles iudicavi.
Verum scias quod viderunt aliqui fabulas poetarum alias moralizatas fu
isse. et hoc ad instantiam illustrissime domine domine Johanne regine
Francie dudum in rithmis gallicis fuisse translatas. quod tamen re
vera opus illud me nequaquam legisse recolo de quo tamen sum
inde doleo. quia ipsum invenire nequivi. ipsum enim labores
meos plurimum sublevasset et ingenium meum in plurimo adiu
visset. Non enim fuissem dedignatus expositiones ipsius in mul
tis passibus sumere et etiam auctorem ipsorum humiliter allegare. cum
a primo igitur libro Ovidii de principiis incipiam. sed ante omnia de
formis et figuris deorum aliquid supponendum. Verumtamen quia ipsorum
deorum imagines ordinate scriptas vel pictas alicubi reperire non
potui. necesse mihi fuit consulere dominum Franciscum de Petrarcha po
etam virum utique profundum in scientia et facundum in eloquentia valde
et scientificum et in omni historia et poetica disciplina expertum
disciplinas in quodam opere suo stilo eleganti modo describit. Dicere
te etiam libros Alexandri et Rabani de diversis partibus trahere fi
guram vel imaginem quam diis ipsis fictitiis voluerunt anti
qui secundum rectas proprietates assignare. cum antiqui plures deos posu
erint et quasdam rerum virtutes deos crediderint et appellave
rint utpote quod Phoebus intellexerunt per Saturnum | etherem per Jo
vem | aerem per Junonem | aquam per Thetidem. mare per Neptunum | ter
ram per Cibeleam | solem per Apollinem. lunam per Dianam et sic de aliis.
Unde ipsi antiqui voluerunt ipsas res naturales vel saltem ipsarum rerum
naturalium virtutes deos dicere. quinimmo adhuc voluerunt aliquas
aliquorum historias applicare. Primo et ante omnia videndum est de
Saturno qui pater et primus praedicatur esse deorum qualem videlicet
supponebant habere figuram et qualem in sculpturis et picturis obti
nebat imaginem et figuram.

Nota libri de primo deo scilicet Saturno — Saturnus pingebatur et supponebatur esse homo curvus
senex tristis et pallidus qui una manu falcem tenebat
et in eadem draconis portabat imaginem qui dentibus cau
dam suam commordebat. Alia vero filium suum parvulum ad os ap
plicabat et cum dentibus devorabat. Quattuor vero secum habebat
liberos scilicet Jovem Junonem Neptunum Plutonem quorum Jupiter vi
rilia patris amputabat. Mare etiam ante ipsum pictum erat in quo

dicti saturni mulia absciss(a) proiecta videbantur de quibus ve-
nus puella pulcerrima nascebatur iuxta ipsum et erat opus venus
sua in similitudine cuiusdam matrone picta que opes di-
vitibus dabat et panem pauperibus porrigebat. Ista autem multipliciter
possunt exponi scilicet literaliter naturaliter ystorialiter et spiritualiter et primo di- lr̃al
literaliter quod saturnus primus deorum fuit. Iste vero saturnus est
primus omnium planetarum qui dicitur senex quia ceteris planetis
tardius incedere creditur in quantum tardius facit circui-
tum suum circa terre dicitur pro eo quod iste retrogradus plane-
ta est qui circuitum retro circuare videtur. Iste filios suos
comedit pro eo quod omnes qui in constellatione saturni nascuntur ra-
ro vivunt. Juppiter autem filius suus dicitur eum castrare in
quantum sedes iovis que sibi immediate subiungitur virtute
et malicia eius temperare. Iste etiam dictus est expellere eum
de regno pro eo quod stella iovis que se exaltat in saturni circu-
lo. Ops id est terra uxor eius dicitur pro eo quod influentia terram
inspirando comburat et pro eo quod proprius influentia bona terre se-
mina generant. Ut etiam naturaliter exponitur quod saturnus significat nãl
tempus quod produxit in se filios id est quatuor elementa scilicet iovem id est ig-
nem. Junonem id est aerem. neptunum id est aquam. plutonem id est terram
quem tamen iuppiter id est ignis castrare dicitur pro eo quod omnes virtutes
tempus id est omnes fructus quos producit terra ab igne id est a calore
consumi noscuntur et sic est saturnus id est tempus filios suos
comedit in quantum quicquid in tempore nascitur tempus conducibili-
tate demolitur et consumit vel in quantum fructus terra ei
in excessu committunt scilicet ad terram faltem non bene dicitur pro eo quod propter
per revolutionem in se ipsum circuatum est. Unde etiam dicitur dracone
tenere pro eo quod annus qui per dracone intelligitur more draconis
in se ipsum revolvit itaque cauda sua semper cum capite coniun-
gitur ab ipsa nescit dependere. Genitalia autem iuxta in mare
proiciuntur in quantum virtus generativa que est in tempore in aqua
id est in humoribus respirat. Venus autem corpore premit igitur
ex terra naturaliter humoribus libido et concupiscentia generationis
praecipit. Unde secundum Rabanum iuste celum prius id est celum
tenet qui carere virilibus dicitur pro eo quod virtus generativa et ce-
teris non remansit. Istorialiter autem saturnus fuit Rex crete- ystoriali
tensis qui cognomen dixit quod filius eius ipsum erat expulsurus de
regno quia propter consuluit quod omnes suos filios devoraret ut sic
sui maliciam declinaret. Devoravit autem Junonem neptunum
et plutonem finaliter autem cogitavit quod alia quam plures uxorem a
bellicem cognosceret credens quod filius ex ea natus sibi non noceret
cognovit igitur philirem ex qua iovem genuit qui tamen ipsum postea
de regno repulit. Sed dimissis poetis et expositoribus di- spũal
camus allegorice quod saturnus potest significare aliquem malum superiorem
vel platum senem id est in malis moribus antiquatum circumque id est retri-
tudine vitatis inclinatum. Ut ad terrena pro avaricia incurvatur
falce tenetur id est interim mala malicia et pravitatis et depravacione
ad secandum et affligendum alios falce rapine sue et iniustie
inventatum qui videlicet filios suos comedit in quantum subditos

pos rapinis et exactionibus tenuat et confundit. Isti etiam
dracone tenet quia per eos officiales rapaces detractores ueneno
sos et dracones concurrit secum habet quibus ipsi mediantibus
eos pauperes subditos mordeant et inficiant. Ps. Super aspidem
et basiliscum ambulabis etc. quia pro certo sunt aspides et basilisci
leones et dracones .i. mali ministri et officiales unde non potest
ibi deambulari nisi super illos. Sunt tales sicut pro certo morsionis
sicut aspis per dormire alios facit. scilicet .i. blandiendo. et basi
liscus quicquid uidet interficit explorando. leo aperte seuit .i.
inuadendo. draco occulte interficit insidiando et cauda sue fi
nalis malicie ad caput .i. ad primum reducendo. Iste oportet acci
piat in vxorem .i. diuiciarum cumulacionem et successionem. uerum
tamen sepe accidit quod post multorum deuoracionem et afflictionem
finaliter surripit .i. vnus illorum subditorum vel filiorum ceteris so
lercior et audacior contra ipsum malum patrem insurgit et ad
regem papam seu alios superiores ipsum trahit et auctoritate eorum
castrat. atque tamdiu cum eum pugnat quod de regno .i. de plana
et officio ipsum detrahit et deponit dicens illud ysa. quomodo
cecidisti lucifer etc. Iustum enim est quod qui iniuste filios et
subditos uiolat et predatur ab aliquo filiorum uel subditorum fina
liter inuadatur. et quod eum castret et a regione deponat. Itaque
virilia in mare proiciuntur .i. quod tota uoluptas sua in amaritu
dinem conuertetur. uel quod tota prius uirilitas et potestas in mare
tribulacionis et paupertatis amaritudinem conuertatur. unde illud
Ezechielis quod patres comedent filios etc. Talis ergo incipit qui ipsum
castrat preponi de rege quia plerumque contingit quod illi qui tales
malos precurant facere deponi solent eorum regna occupare
et officia possidere. Item 2o. multi potentes oppressi sunt ualde etc.
de uirilibus autem eorum ipsis sublatis venus nascitur in quantum
in bonis istorum malorum alii luxuriantur. quia eciam baiuli et
officiales. virilia .i. bona talium qui deponuntur propter iniquita
tem quam in officiis suis gesserunt castrantur et puniuntur. so
lent rapere luxuriari gaudere et sic uident de talium in
talibus uenerem generare. Vel dicendum est quod Saturnus qui fuit
primus qui docuit ytalicos frumenta seminare quasi Sat
nus a satando dictus est. Saturnus quia fame hominum qui
prius uiuebat de glandibus docuit releuare. per hoc significatur aliquis
bonus et pius uir prelatum in saturando alios accipitur qui s.
malos filios audet et subditos deuorare per correpcionem et qui
opem in vxorem habet .i. pietate et compassione quem s. pau
peres nutrit per elemosinam et subueniens qui eciam filiis .i. iuste
correctione durus est et maturus per discretam racionem. verum
tamen sic est quod tales solent per eos a Ioue filio suo castrari
.i. ab ambiciosis subditis infestari quia ultra eorum tribulaciones
iusti prelati et iudices patiuntur propter quod malos filios deuo
rant et castigant et a malis subditis odiuntur et hoc quare
timent quod reos simul deuorent. et ideo isti nituntur tales
patres castrare et eos de planicia sua et officio deponere ut

lecto eorum valeant imperare regni. 3º. Interfecit Regem et Regna alia expositio
vit pro eo. Uel dic quod saturnus significat tyrannos ut maxime illos qui
furto et violentia subiciunt civitates. Ipsi enim sunt etiam quod a filiis
suis .i. ab aliquibus subditis suis amare decipiendi sunt et deprimi
et deponi. quod in aliis similibus suis contingit accipiunt evenire non
de consilio filiorum suorum .i. de consilio parentum vel amicorum qui quasi
in consulendo sunt tyranni filios .i. subditos viriliter deponunt
devorant et devastant et hoc ne forte sint ibi aliqui qui contra
eos se erigere valeant. ipsos quia eiciat et deponat quod tamen
pater eius presentit quia .s. iste filius vel subditus de quo non sper-
abat sibi penitus prevalebat ipsos eiciat et devastat et eorum in
loco insurgat. et triumphat sicut directe ad propositum audivi con-
tingisse in laude civitatis ytalie quod quidam aplendinarius
tyrannum deiecit et loco ipsius tyranni ipsius tyranni officium
et dignitatem civitatis usurpavit. Uel dicendum quod saturnus alia expositio
a saciando gule saturitate designat. quare .s. gula terna venenum
generat in corpus. .s. gule saturitas .i. ventris ingluvies venenum
generant atque fovent. Unde Jeronimus. venter saturatus facile
despumat in libidinem. Uel pone potius ystoriam exemplariter
quod impossibile est fatorum destinata in consiliis divinis ordinata fu-
gere vnio per istam eandem viam qua ipsum fugere et evita-
re crediderat incurrit hic in eam incidere. Saturnus enim ne
direct mutare crediderit quod ideo filios legitimos occidit et
aliena vxore superduxit cum tamen filius Juppiter fatorum de-
stinata impleverat patre expellendo de regno.
Juppiter saturni filius celum et celi hereditaria sorte suscepit nota hic de Jove filio Saturni
regnum cui preerat homo in trono eburneo in sua ma-
iestate sedens sceptrumque regni in manu tenens fulmina et
in altera manu inferius mittens et gigantes depressos fulmine
tenens sub pedibus et conculcans. et iuxta eum erat quedam
aquila que volabat et circha pedes suos quendam puerum
pulcerrimum .s. ganimedem rapiebat. Omissa tamen quacumque littera
expositione dic allegorice quod Juppiter potest significare deum ipsius
celi principem et magistrum ysay. 66. celum michi sedes est qui
scilicet Juppiter id est deus sedet iudicium iustitie et prudentie qua
cuncta regit manu tenens qui et fulmina .i. rigoris et correctio-
nis contra malos mittit. et gigantes .i. mundi superbos et de-
mones calcat reprimit et confundit ysay. Terra gigantum
detrahes in ruina. Sibi autem assistunt aquile .i. angeli qui pu-
eros .i. innocentes et puros in morte rapiunt ipsosque in celum
elevant et attollunt. vel aquile sunt predicatores qui .s. pueros
.i. immundos et ignorantes peccatores elevant ab peccato
suis in celum .i. ad paradisum et de potestate diaboli liberant atque sal-
vant. math. 19. sinite parvulos venire ad me. Uel dic quod Ju- alia expositio moralis
ppiter est homo prelatus qui terna in trono maiestatis .i. auc-
toritatis debet sedere iudicium .s. iustitie et correctionis debet tenere
fulmina asperie correctionis debet tenere quantum ad alios sed per rigorem
quem ad se per debet contra gigantes .i. contra mundi superbos et

et tyrampnos predicare. arguere et exponiare ipsos ne contra celum
.i. contra ecclesiam rebellare presumat et ne bonis et impo
tentibus noceat debent obstare et contradicere Job contere
superbum in furore tuo / et debet habere alas aquile que visum
acutissimum habet .i. debet habere prope se viros discretos prudentes
et astutos quibus recte iudicantibus pueros .i. simplices impruden
tes et indoctos possunt ad amorem celestium elevare salubribus
doctrinis. ad prelatum enim et ad principem pertinet ut bonos et pru
dentes consiliares coadiutores et socios habeant qui mo
re aquile possint pueros et simplices possunt ad celestia ra
pere et eos a corporalibus vitiis et carnalibus desideriis separa
re et ex virtutis in alta sublevare. Vel dic quod Juppiter est ma
lus princeps qui virgam temporalis iurisdictionis habet in throno tempora
lis dignitatis / sed fulmina rapine et crudelitatis permittit in gi
gantes .i. in viros sanctos et sanctitate magnos illos pre
dit et calcat et aquilas que rapiunt pueros .i. crudeles mi
stros tabelliones qui innocentes affligunt et huiusmodi ministros
et officiales eorum subditos impotentes sibi adherendum
cogunt. aquila enim armiger Jovis esse fingitur quia bel
lanti contra gigantes fulmina ministrare perhibetur et ideo u
bique sit Jovis ymago sibi semper aquila assistere videtur
sic revera mali homines et rapaces famuli tamen consiliarii
qui scilicet more aquile acute vident et malicia alte volant et
superbiam status eminenciam sibi occupant violenter rapiunt
atque per eorum semper tenent. Tales ergo Jovi .i. principibus et pre
latis magistris suis administrant fulmina .i. maliciam fulmi
nandi et ardorem rapine et violencie inducendi quod scilicet fa
ciunt eis mala consilia dando occasiones exactionum adinveni
endum modos et vias quibus possint gravare subditos et ideo
isti dicuntur talibus malis principibus et prelatis assistere et iuxta
eos in dignitatibus et officiis volitare. pauci enim sunt hodie
qui mundi principibus familiares existunt nisi qui eis ful
mina ministrant gravandi et fulminandi subditos maliciam
et consilium eis prestant. isti enim soli hodie videntur maiori
bus assistere et ab ipsis promotiones et officia optinere. Ezechi
elis primo facies aquile desuper eorum. Sed secundum fabulam Vulcanus qui
erat turpis et claudus et ciclopes qui erant monoculi fulmina
Jovis dicuntur fabricasse. sic et inferiores persone scilicet viles
et deformes insanientes (?) .s. per prodicionem et infamiam et falsitatem
claudicant et per ignoranciam tamquam monoculi parum vident
fulmina crudelitatis et rapine potentibus excogitant quo magis
magnis dominis valeant complacere. Vel dicendum realiter quod
Juppiter est aer sive ether superior qui in throno sedet et sce
ptrum habere dicitur pro eo quod cunctis rebus inferioribus dominatur ful
mina mittit. Sed scilicet fulmina ab ipsa superiori parte aeris descen
dunt / aquila non habet potencia quia ista sola inter aves ad supe
riora aeris celsitudine potest volare ideo Jovis armigera
dicitur esse et fulmina mittere ipsum et dicitur pro eo quod ad locum

nota quod pertinent ad prelatum et principem

alia expositio

expositio realis

etherus superius pro ubi fulmina generantur volare creditur.
Tercius deorum ymago post hoc stella martis in planetarum ordine
tercia continetur. Erat quippe figura martis ymago fu-
ribunda hominis in curru sedentis et galeam habentis in capite
et flagellum in manu portantis ante ipsum vero lupus pinge-
batur quia istud animal sibi ab antiquis gentibus erat speciale sacri-
ficium consecratum. Iste enim mavors i. mares devorans et deus
bellorum a gentibus dicebatur. Ista enim omnia voluerunt poete cum
fierent ad ostendendum naturam et complexionem ipsius stelle que
scilicet calida est et sicca et ideo colerice complexioni dicitur
cuius efficacia mediante bella et sediciones commoventur. Sed
et allegorice quia per ipsum deum et per eius ymaginem possunt figu-
rari diversi principes et tyranni et maxime homines bellicosi. Isti
enim in curru sedere dicuntur quia scilicet multa facilitate fluctuant
quoniam status eorum affectus quia et cogitacio ad currus simi-
litudinem obrotantur. Ps. 16. Impii qui plaustrum rotabuntur
et cetera. proinde impii qui rota plaustri. Galeatus autem
talis fuit mars pingebatur quia certe tales tyranni
nituntur in quantum possunt ut hominibus terribiles appareant
et in armis et cassidibus delectantur quando armati et ter-
ribiles hominibus apparere. Ecce terribilis in civitate sua homo
linguosus ideo isti flagello dicuntur armati pro quanto ad flagel-
landum alios videntur ordinati penitus et parati quia pro
lupus in eos pingitur per quem ipsorum et rapax rapina et ful-
mina designantur. quia pro certo tales mundi principes et tyranni
semper sunt secum lupos i. crudeles officiales et impios quia
scilicet sciant et cupiant rapere oves i. subditos ledere de quo
possit opus bellum exercere. lupi enim marti consecrari dicuntur
quia ut talibus crudelibus et iniquis militibus et principibus
lupinum et impium senescalli et ballivi hodie cum sint et
eorum ministeriis et officiis honorari noscuntur. Iste etiam dici-
tur deus bellicosus quia mars non curat nisi de bellis et ten-
cionibus quibus mediantibus subditorum numquam bona devia
sunt. Dicitur etiam mavortius quia mares i. bonos viros
et mitiores vorantes. quia isti quippe magis solent mares
quam feminas i. bonos viros potius quam malos et vigilantes potius
quam tyrannos infestare et eos rapinis et exaccionibus pessime
vexare. Vel dicendum quod currus in quo tales sedent signi-
ficat strepitum iniquorum et tumultum quem scilicet currus quatuor rotis
i. quatuor malis affectionibus vel quatuor superbie generibus scilicet
superbia que nascitur ex nobilitate et alia ex fortitudine
et dominacionum amplitudine trahitur itaque currus eos currunt
ut superbie et fastidie equorum que et strepitus famulorum
audiatur. Vel dicendum quod mars significat peccatum discordie que
scilicet in nostra mali est sedes que iiii rote i. iiii vicia specia-
lia trahitur scilicet avaricia superbia detractio et invidia. Iste
enim sunt iiii rote currus i. vicia que martes i. discordia
tenet bella et controversiam porrigit quam generant et conformat.

exposicio allegorica

alia exposicio

Iste enim est qui flagellum portare dicitur quia scilicet ipse vere est aliis
flagellantur. Mavortem etiam dicunt quia mares per eum in prelijs
devorantur. De utroque populo, id est viri bellicosi et iracundi mar
tem deum belli, id est virum discordie noscuntur colere et demum
etiam enses et gladios adorare diligere et amare.
Varius deorum est apollo qui propter hoc variatus ponitur eo
eo quod sol qui appollo dicitur inter planetas medium locum te
net in celo. Iste vero pingebatur in forma nunc iuvenis nunc
in puerili nunc in senili nunc in cana diversimode appareret.
Iste super caput portabat tripodem aureum et in una vero manu
habebat sagittas pharetram et arcum in altera tenebat citharam.
Sub pedibus eius erat pictum monstrum quoddam triste cuius cor
pus erat serpentinum tria quoque habebat capita scilicet caninum lupinum et
leoninum que quamvis essent inter se diversa in corpus tamen unum
coibant et unam solam caudam serpentinam habebat. Iuxta
appollinem vero erat viridis laurus picta ubi corvus niger
desuper volitans pingebatur. Deus ipsi Apolloni specialiter consecrata
sub lauro vero novem muse chorum faciebant et circa apollo
nem cantus et melodias decantabant et longe vero phitonem serpentem
maximus pictus erat qui una sagitta apollinis sagitta
ta percussus transfigebatur. Per istum apollinem possumus intelli
gere prelatos virum iustum et maxime bonum iudicem vel prela
tum qui recta imago solis dicitur [illegible] iustitie induere
debet. Iste enim talis quandoque debet apparere iuvenis levis et iocu
ndus quandoque senex id est gravis maturus et ponderosus quandoque canus
id est prudens sensatus et fructuosus quandoque sine barba id est nudus su
perbia id est quod non sit ingratus iniustus et non studiosus, quia et
ad bonum iuvenum et maxime statum promovere [illegible] se diversimode
mutare pro loco tempore et personis et conditione diversimode natu
re exempla apostoli ad [illegible] factus omnibus omnia [illegible]. Debet enim se
simulare iuvenem cum iuvenibus senem cum senibus ignorantem
cum ignorantibus et cetera. Iste similiter debet ferre tripodem aureum
in capite id est debet in fide caritatis esse coronatus cithara
divine laudis debet decenter esse adornatus arcu sagitta et
pharetra iustitie ad sagittandum puniendum et circu
fodiendum phitonem id est proximos peccatores debet esse
continue preparatus et illi ipsi debent esse phitones id est
[illegible] mali [illegible] peccatores iniuriatores et corre
cti tacere et sub iustitie [illegible] [illegible] et [illegible] manere [illegible]
[illegible] [illegible] et cetera. Debet autem super omnia iste calcare et sub
pedibus tenere monstrum triceps id est malos conspiratores et
maleficos seu collegii turbatores qui scilicet sunt inter se diversi
sed ad conspirandum tamen quando aliquid sunt conveniunt et quia licet
sint canes blandiendo leones saeviendo lupi fugiendo et
per contrarium alter alterum non amat unus inter se dissimiles ad
invicem discordando in una tamen cauda serpentina id est in una
malitia eorum contra bonos multiplex machinando [illegible]
[illegible] [illegible] quorum scilicet [illegible] erant diverse caude tam

expositio allegorie

iunctos erat copulare, quia certa malignorum hominum corda sepe
fraudes miris modis per amorem conveniunt uno fedore cum dicitur dum
se sunt et tam sepe fit quod in caudis .i. fallacijs et malicijs
finientibus aliquod opus nepharium nunc se coniungunt. Sed
isti boni prelati debent habere citharam significantem tria .s. laurum corvum
et mitras. laurus que semper viret significat homines sapientes
et doctores in rore sanum ingenium circumspectos. corvus qui in
gredine portat significat pauperes et mendicos. amisa vero que dicitur amu
sica significat viros religiosos divinis laudibus et iubilacio
nibus assuetos et suis nonarijs [illegible] contentos .i. suis novis ac
[illegible] antiquis contentos. Ista enim tria debent esse apollonis
.i. bono prelato specialiter dicata et specialiter consecrata .i. laurus
dat intelligere viros prudentes et honestate virentes in consili
arios et socios habere. corvos .i. pauperes et squalidos nutrire et
pascere. debet mitras .i. cantores et clericos pro laude divini offi
cium habere. Vel dic etiam quod appollo erat quoddam ydolum quod
apud delphos in monte parnasi [illegible] medio [illegible] orbi
nis [illegible] dabat responsa. potest significare malum principem
vel prelatum qui diaboli est ymago et ydolum sibi [illegible]
tinitate conformem. Jo. 8 Vos ex patre diabolo estis. Isti enim po
tant [illegible] triplicis concupiscentie. habent citharam inordi
nate [illegible] habent arcum et sagittas crudelitatis et severitatis quibus .s. sa
gitta pauperes et impotentes terrent et vulnerant. Psalmus [illegible]
[illegible] accipiet crudelis et non miserebitur. Isti enim ha
bent monstrum triceps .i. serpentinam et diabolicam familiam et offi
ciales qui tria capita noscuntur habere in quibus caput sue ma
le intentionis solet triplicit variare [illegible] blandiuntur
[illegible] in capite intentionis sue canem habent lupum dum occulte in
sidiantur. [illegible] leonem dum manifeste invadunt. canis enim blan
ditur dolose. lupus insidiatur occulte. leo invadit manifeste.
Isti enim in una [illegible] .i. in unum malum fine coeunt
[illegible] terra [illegible] simul conveniunt [illegible]
[illegible] finunt. Tales quidem monstruosos officiales [illegible]
[illegible] serpentinos et [illegible] habet homo apollo .i. quilibet mal
[illegible] habere ut eorum auxilio et consilio possit subditos devorare
[illegible] proprie [illegible] principes qui libenter audit [illegible] ad
ministros [illegible] impios. Isti ad hunc citharam se [illegible]
[illegible] [illegible] que .s. per laurum corvum et [illegible] significatur.
[illegible] corvus [illegible] malos rumores portare [illegible] significat
detractores et malos [illegible]. laurus semper virens significat
iuvenes [illegible] et mulieres. amisa que semper cantat [illegible] ad
[illegible] hanc citharam apolline .i. citharam malos principes et
prelatos videmus hodie habundare. Vel dic quod apollo .i. sol iustitie
[illegible] qui semper fuit [illegible] puritate. [illegible] autem habuit .i.
[illegible] .s. corpus [illegible] divinitate. citharam [illegible]
alios consolando. arcum et sagittas alios arguendo. [illegible]
.i. lucifero cum sagitta crucis prostravit. [illegible] .i. mundi
[illegible] et [illegible] principes superavit. corvos pauperes et religiosos

alia expositio

semper amauit laurum .i. arborem eternis sibi consecratam uendica-
uit. musas .i. nouem sapientes et per candentes specialiter ele-
git uel nouem musas .i. nouem angelorum ordines specialiter sub
lauro .i. vigore celico dedicauit. iste enim deus sapientie et di-
uinitatis dicitur in quantum homines per eius influentiam ad diui-
nandum de occultis dei .s. de illis que ad salutem anime pertinent
informat. Vel litteraliter Apollo est sol qui cotidie iuuenis pingitur
eorum diebus singulis oritur in diuersas tamen etates se uariat quia sicut
horarum diuersarum dierum sol continue se immutat ut .s. in mane
creatur puer. quia rubet in meridie quia feruet iuuenis. in sero
senex quia pallet. Iste autem arcum tenet et sagittas emittit quia
sol diem causat et radios suos ad nos mittit. cytharam propter
eo portat quia totius celestis melodie sonos modificat atque
[illegible] tripodium habet in capite propter tria .s. splendorem calorem
et vigorem que in cunctis inuenitur apparent. monstrum autem [illegible]
[illegible] est [illegible] quod ab ipso [illegible] [illegible]. [illegible] blandiens
est [illegible] futurorum quod semper presentem futurorum [illegible] blanditur. [illegible]
[illegible] temporis [illegible] quia ad modum [illegible] rapitur et fugit dum subito
voluit. leo uero [illegible] quod .s. stat et fugere non dignatur. Iste
laurum [illegible] et musas sibi [illegible] in quibus [illegible]
[illegible] feruoribus [illegible] laurus et in estate [illegible]
[illegible] .i. subtiles [illegible] debent et subtilitate in-
genii sibi debent.

Eius locum proximum tenet inter planetas propter quod sicut eius ymaginem
gerebat puella pulcerrima nuda et in mari natans et
in manu dextra concham marinam tenens ac gestans [illegible] rosis
erat ornata. a columbis circumuolantibus [illegible]. Vulcano [illegible]
rustico et turpissimo in coniugium sociata [illegible] stabant
tres iuuencule que tres gratie dicebantur quarum due facies ad
nos conuerse erant una uero in contrarium [illegible] cum cupido filius
suus .s. [illegible] cecus assistebat qui sagittam et arcum [illegible]
[illegible] quarum [illegible] turbans [illegible] gremium pueri [illegible]
[illegible] [illegible]. Ista litteraliter est datur illi planete qui [illegible] — expositio litteralis
que .s. planeta feminee complexionis est ideo in specie nude fe-
mine pingebatur. est et calida et humida. ideo Vulcano [illegible]
[illegible] et in mari exposita et in ipsa ut sic calor et humor
uidetur esse coniuncta ideo ipsa dicitur cupidinem deum amoris .i. carnis
concupiscentiam peperisse. quia caliditate et humiditate sua ipsa — expositio allegorica
stella fertur totius concupiscentie excitatrix. Sed obmissa [illegible]
[illegible] expositione per Venerem deum secundum Fulgentium possumus intelligere
[illegible] voluptuosam [illegible] luxuriosam que .s. dicitur [illegible]
[illegible] propter [illegible] inconstantiam variabilem dicitur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicitur in mari natare [illegible] dicitur semper esse
[illegible] dicitur concham marinam [illegible] [illegible] in [illegible]
manu portare quia semper uult in cantibus et [illegible] esse.
[illegible] enim voluptas luxurie est [illegible] quia non durat est
[illegible] quia [illegible] homo [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
in mari .i. in opulentia uult natare et semper [illegible] manus [illegible]

tate vult gaudere. Venus enim in mari formata fingitur quia
luxuria ad opulentiam et delicias plurium generatur. Ideo contra
meretricem loquitur Ysay. 23. Accipe citharam circui civitatem mere
trix sume citharam. Sic ipsa venus, scilicet luxuria vel voluptas,
columbas, id est luxuriosos, nutrit, rosas et flores, id est cu
riositates et pompas, diligit, cupidinem, id est carnis con
cupiscentiam, deducit, que appellant, id est iuvenes nisos sagit
tis temptationum que vulnerat et transfigit, tres autem
puellas nudas, id est tres culpas manifestas, solet venus
seu luxuria secum trahere, scilicet avaritiam quia nunc nos libe
rat carnalitate quia nos alliciat, in deliciis quia nos
deliciat. Constat enim quod carnalitas male et luxuriose
personam nos diligit ratione cupiditatis lucri et ratione voluptatis
carnalis et ipse ad nos sit conversus. Infidelitas nos de
cipit et faciem a nobis avertit ratione sue paupertatis. Quod
etiam totum de persona luxuriosa potest dici. Hec ad litteram
est femina propter magis inconstantiam, nuda propter suam ignis
manifestantiam propter admissam verecundiam, que volu
los, id est luxuriosos, vult frequentare in mari deliciarum con
natare. Columba sic in [illegible] vult cantare rosis ornari
in [illegible] se solet floribus et curiosis ornamentis ornare, in
[illegible] sic filium in [illegible] solet concupiscentia suis [illegible]
[illegible] ille [illegible] aliis [illegible] ideo luxuriosi dicunt Sap. 2o co
ronemus nos rosis. Vel dicas quod cupido filius veneris est   alia expositio
amor carnalis filius voluptatis qui ideo fingitur alatus
quia talis amor volare et subito se in amorem alicuius persone solet
inflammare. Ideo amor talis volatilis potest dici. Cecus etiam
dicitur iste filius veneris quia ubi se ingerat alicui non vi
detur quia sepe diligit pauperem [illegible] divitem [illegible] re
ligiosas personas vel quia per ipsum cecantur homines amando
itaque non cognoscunt quid agant nec prendunt quod ab aliis
quasi irrideantur. Unde enim infelicius malo amore, unde Seneca   Seneca
amor [illegible] negat voluerunt enim poete duos deos [illegible]
cecos, scilicet cupidinem et fortunam, quia cupido et amor vel divi[illegible]
cecus est quod aliquem [illegible] [illegible] sic patet de [illegible]
[illegible] ad mortem amavit videmus etiam [illegible]
[illegible] persone amabit nobilem, pauperem, divitem, potentem, [illegible]
et sic de aliis. Fortuna ideo ceca quia quosdam promovet ad gradus di
gnitatis indignos et ab eisdem gradibus dignos expellit
[illegible] quia illi quibus fortuna blanditur et fiunt divites et
[illegible] omnes alios despiciunt [illegible] credunt fortunam
in adversa mutari. Sed quos [illegible] sustulit tanto eos [illegible]
[illegible] et detrudit. Vel dicendum quod tres deitates que
assistunt veneri sunt tria peccata que [illegible] voluptatem seu volu
ptatem frequentant, scilicet avaritia, superbia et luxuria. Due enim
personam se committunt ad nos, scilicet luxuria ut delectet, avaritia
ut ditet. Superbia vero ab aliis avertit faciem quia omnes contemnit
et eos respicere non dignatur. Vel dicendum quod iste tres pue
lle

sunt tres virtutes theologice scilicet fides spes et caritas quarum due scilicet spes et fides tunc cessabunt quando ad nos quod venit tunc videbimus et apprehendemus sed caritas sicut suam a nobis auferre non poterit sicut tenemur deum ac proximum non amamus. ut sic pulchritudinem tres puelle sunt gratie et virtutes theologice. scilicet primo se auferre a nobis sed due continuunt ad nos sicut ad dispensandum quod virtutum ut gratia que simpliciter datur duplex resti tuitur mereretur.

Via mercurius sicut antiquitus aliis planete crediderit a gentibus esse deum voluerunt sibi depingere ymaginem ad figuram in hunc modum quod secundum fulgentium et rabanum in libro de naturis deorum. Erat homo qui in capite et in talis habebat alas in manu vero virgam que virtute habebat soporiferam et que circa septa erat serpentibus et gladium in manibus quem arpe vocabant habebat similem factum de calamo sive de cradoe suum applicabat capellum in capite faciebat coram ipso erat gallus sibi specialiter deputatus exaltare non pre ei erat arpus tamen caput erat plenum oculis qui coram eo facie bat omnibus et iste dicebatur deus mercatorum et furtorum et deorum nuncius quia mercatorum circius dictus est qui cum in volebat de vero in seipsum et cum se mutabat de alio in mirum et cum se faciebat caput cum nimium ut dicit habebat. In omnibus enim lavatur a nobis. Sed alas dicitur potest esse quod mercurius fuit alatus corpori ista stella sic de bet cursum suum. Ergo iste planeta operatur ad eloquentiam adiutoria et ad furta. Alatus est habet virgam soporiferam propter eloquentiam sopit etiam oculatum caput cum nimium habebat quod eloquentia significabat eloquens habebat in capite galero sic mercator et gallum qui excitat mercatores ad agen dum tempestive scilicet de luculi nocte ad mercandum dicamus secundo quod misterii //
// Mercurius iste potest significare quemlibet hominem ecclesiasticum in Verbi et platum qui primo debet habere caput cum nimium in eius cultores gregis domini et animi id est providentes speculator et re ctor pugil debet esse qui lupos a demoniis et tyrannos tarrahi predicationis et redarguationis atque debet docere de nu te primitivas debet mordere. debet et esse fidelis domino suo de officio administrationis absque suscepto pro die ministrare in ipso ad eius hic iam quod ut in dispensatore ut fidelis quis in veniatur iste etiam in capite et in talis debet esse alatus in quo in principio et in fine semper debet alis contemplationis esse alatus et alios qui brachia contemplationis volant sicut debeant in capite inventus sed non in pedibus senectutis. ut praeceptum in tollet tales in medio et perducere eius similiter affectio quod scilicet in tentatio debet habere alas temperantie et prudentie ysaie c°. Dua bus alis velabant pedes. Iste debet habere virgam gladium fistu lam et gallum quod terre ad bonum superiorem primum qui habeat virgam prudentie ad corrigendos et redarguendos subditos gla dium severitatis contra ad malos attendum fistulam spiritua lis eloquentie ad predicandum et deum laudandum gallum scilicet

Expositio litteralis

Expositio allegorica

implus diligentie ad omnia bona diligenter operandum et predicandum
et admonita omnia prouidendum que omnia videtur innuere apostolus
timotheum 2. Argue increpa obsecra quo ad gladium iusticie in
4o in vigila in omnibus. la. opus fac euangeliste quo ad gallum impletus
diligentie. ministerium imple quo ad virgam pastoralis cum
ratione &c. Iste est deus [illegible] spiritualium in opere [illegible]
[illegible] petimus. Deus et fautor dicitur in spiritum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad iusticiam de iniquis [illegible]
[illegible] et de impiis iustos faciendo. Sed et domino mutabit [illegible]
[illegible] et eum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vigorosus et constans nunc femina mobilis et [illegible]
et paciens apparens. vnde illud ad [illegible] omnibus omnia factus est
sic iste argum [illegible] i. diabolum vel vsurarios et alios pra-
uos ponit [illegible] et cum ante se fecerit [illegible] aut virgam in
[illegible] et iudicio sunt contra eos prevalere dum [illegible] ipsi virga
[illegible] viris prudentibus sit [illegible] [illegible] et dum sua [illegible]
et [illegible] prudentiam sit directa quod iste magis [illegible] in gallo vi-
[illegible] bene [illegible] et magis [illegible] argus i. diabolus et malus [illegible]
vel populus [illegible] vel [illegible] [illegible] turba spiritum i. pruden-
tum virorum [illegible] math. 10o. estote prudentes &c. 12. [illegible]
[illegible] sunt tibi commune. Vel dicendum quod talis [illegible] debet
esse qualibet bonus subditus vel minister quod ipse debet habere caput
i. cor tantum [illegible] aliis contemplationis in capite i. in [illegible]
de [illegible] [illegible] quod dum nobis [illegible] pedes et debet habere alas
publicorum [illegible] obediencie virgam [illegible] habere debet
i. [illegible] [illegible] memoria que [illegible] [illegible] fidelis fore i. [illegible]
a [illegible] [illegible]. Vnde ps. virga tua et baculus tuus &c. Et
debet habere gladium i. [illegible] timoris et fistulam diuine lau-
dis et coronis gallum vigilantie et boni laboris et debet nunc
esse vir nunc femina per conformitatem sui cordialis amoris
quod si iste cum viris i. cum discretis et virtuosis debet se [illegible]
ostendere cum femina [illegible] i. cum simplicibus debet se simpliciter
ondere et [illegible] [illegible] se sciat omnibus conformare et [illegible]
[illegible] complacere apostolus placere omnibus per omnia [illegible]
[illegible] debet [illegible] quo suos capillos suas virtutes possit
abscondere. Seneca. Esto occultator virtutum sicut alii viciorum

Expositio 4a

Vel dicendum in malo quod iste magnus signat mundi [illegible]
[illegible] et [illegible] qui caput habet cum [illegible] per [illegible]
lem auaricia galeam in capite [illegible] male intencionis [illegible]
[illegible] pedes et caput alatos per [illegible] et superbia virgam
habet [illegible] i. deceptionem et malicia fistulam [illegible] i. fa-
llaciam blasphemiam adulationem et blandiciam gladium [illegible]
[illegible] i. [illegible] crudelitatis et seuicia gallum [illegible] i. [illegible]
et diligentie astuciam nunc sunt viri nunc sunt femine per frau-
dulenciam morum suorum [illegible] [illegible] [illegible] i. [illegible] [illegible]
[illegible] i. [illegible] bonum [illegible] [illegible] et [illegible] i. [illegible]
et [illegible] quod quicquid tangunt [illegible] faciunt [illegible] ita
quod [illegible] astucias suas [illegible] argum i. prelatos et principes [illegible]
[illegible]

et oculos aliqui dare et suis nobilitatibus subiugare. videmus
enim quod principibus et dominis adveniunt et tales potentes unicum dominum
vel dominum ipsi dominum et eorum superiores suis consiliis se subiciunt
in tantum quod eorum consilia totaliter gubernant qui tales obediunt
eisdem quod eis [illegible] videntur. unde de ipsis dicitur osee 7 in ma
licia sua le. re. [illegible]

Diana que luna proprie et ethates nuncupatur septimus
est planetarum quamvis ipsa ponitur in 4 ordine planetarum
dictorum. Ista ergo pingebatur in specie unius domine silvestris et ar
cum tenentis et arcus cornutos in venatione [illegible] circha
quam erant chori driadum id est orreadum naiadum et nerey
dum id est chori nimpharum montium fontium maris et nemo
rum et cum choris satirorum cornutorum qui dii agrorum dicebant
ur quem proprie poete voluerunt ponere figuram est quod luna
que mater dicitur humoris est in silvis in montibus et mari et
in fontibus humorem multiplicare et in agris silvis et feria
peccare solet et de nocte venatores illuminare et sic est ue
natrix cum causa. similiter silvas et montem dicitur esse dea. propter
quod [illegible] dianam ipsam venerabantur cultores silvarum montium et
fontium honorare. Iste dominum quod proprium possumus intelligi in
hoc allegoriam que per arcum [illegible] misericordie et [illegible]
ta omnis armatur quibus mediantibus efficitur cornuta id est [illegible]
supplicius superatur et ideo procul dubio circha ipsam debet chorezare
et per devotione assistere omnis chori nimpharum id est [illegible]
[illegible] et maxime in [illegible] id est aliarum puellarum
[illegible] circha eam maneant. oreades id est nimphe montium
id est [illegible] contemplative. driades nimphe silvarum id est [illegible]
[illegible] naiades nimphe fluminum et fontium id est [illegible]
fluuio [illegible] per devotionem commendantur et nimphe ma
ris id est nereydes id est [illegible] in tribulationibus
seculi et amaritudinibus obvientes unde de ipsa dicit illud canti
4 quid videbis [illegible] chorum [illegible] id est [illegible] qui [illegible] in
agro huius mundi dii et magnifici reputantur et qui cornuti sunt
et super circha hanc dianam debet chorizare et cantare ab
[illegible] et veniam postulando et auxilium contra de
mones et vitia implorando. vel dicendum quod [illegible] dii agrorum
[illegible] et [illegible] cornuti et [illegible] qui [illegible]
[illegible] debent chorizare id est [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] illud canticum et [illegible]
ne post te [illegible] quod diana est mala [illegible] que [illegible]
et [illegible] dicitur [illegible] ista [illegible]
per [illegible] et libidine [illegible] solet post se trahere
choros nimpharum et [illegible] que [illegible]
[illegible] secum [illegible] satiros cornutos luxuriosos [illegible]
[illegible] et iste diane id est [illegible] que [illegible]
[illegible] et [illegible]
cornutorum id est [illegible] [illegible] ipsius [illegible]
[illegible] in luxurie [illegible] illud [illegible]

Exponitur allegorice

4a expositio

oleum effusum nomen tuum etc. Ad hoc autem dico quod iste nimphe que
famulantur luxurie Dyane i. iuvencule puelle et iuvencule alie
sunt nimphe montium i. sicut de alto sunt late sicut nimphe silvarum
que de rustica plebe alie nimphe fluminum quia sicut divites et
delicate que nimphe maris in statum religiose et hec dicitur est [illegible]
quod non est dare hodie aliquem statum sive gradum mulierum sive ho[minum]
in quo non sint famulantes et obsequentes luxurie. Unde de
[illegible] pro [illegible] vn in ps. non est qui se abscondat
a calore eius. Ut autem dudum [illegible] quod Dyana est avaricia vel
rapina que [illegible] i. [illegible] et pauperes non cessat sagittare id est
corrumpere i. superbi propter [illegible] archa [illegible] etc. et nim-
phe montium silvarum et maris i. [illegible] quam persone solent [illegible]
[illegible] morantur nimphe sunt isti qui in montibus silvis [illegible]
bus silvestres sive sic cistercienses et cartusienses. fluminum [illegible]
qui morantur in [illegible] quos plurimum solent [illegible] marium
qui morantur in silvis. Unde nichil est dare statum sive nobilem si-
ve [illegible] sive [illegible] sive domesticum sive clericum sive laycum
qui non [illegible] avaricie [illegible] a maio-
ribus ad minores omnes student avaricie.

Minerva dea sapientie de cerebro Iovis nata dea est [illegible]
[illegible] que pingebatur a poetis in similitudinem armate [illegible]
caput [illegible] erat [illegible] cassis [illegible] cristata de
super contegebat ipsa autem lancea tenebat in manu dextra in si-
nistra vero scutum cristallinum habebat. Vestem triplici colore [illegible]
[illegible] se non habebat omnia [illegible] et desup-
er avem que noctua dicitur [illegible] sic erat [illegible] — Expositio allegorica
[illegible] contemplativa et voluptuosam [illegible]
[illegible] voluptuose [illegible]
et [illegible] sicut [illegible]
[illegible] Minerva sive dea sapientie [illegible] Venus [illegible]
[illegible] sapientiam [illegible] sapien-
[illegible] a cerebro Iovis i. ab [illegible] divina na-
[illegible] et desursum a patre luminum [illegible] omnis sapientia
a domino deo est [illegible] sapientia sua [illegible] sapiens debet ha-
bere [illegible] [illegible] debet scutum [illegible]
lanceam [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et prudentie [illegible] et [illegible] nec-
non [illegible] et [illegible] triplicem vestem in [illegible]
theologicas [illegible] fidem et caritatem [illegible] fidem [illegible] deo — [illegible]
[illegible] lanceam que [illegible]
[illegible] debet esse constans et ferrum acutum [illegible] acuta
est in [illegible] castigat [illegible] deo lancea in [illegible] non debet
[illegible] nec metu nec odio aliorum nec amore [illegible] sapie-
[illegible] lancea [illegible] debet habere scutum [illegible] quia
[illegible] et fortitudo [illegible] scutum quod a [illegible] defendit [illegible]
[illegible] et [illegible] et resistit que sunt [illegible] — [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] debet [illegible] triplicem [illegible] quia [illegible] esse [illegible]

tum prosperitate et splendente nitate debet esse t angelum
in opum subsidium eis fuit adiutrix. Secundo in prima sua forma
debet habere ymaginacionem terribilem i. timoris amoris ymag
et servitutem quia sapiens semper debet timere et ymaginem gorgo
ne i. mortis vel diaboli in corde suo pictam habere ut se premu
nire diu possit iuxta illud ecclesiastici 24. Tercio sapiens virgo
metuit pictura quod debet habere tria quia debet esse clara i. ma
i. non ficta debet esse humilis revenens et timida et sic erit
scutum palladis i. pictura hominis sapientis Regum 3. fecit
Rex salamon trecenta scuta de auro purissimo aurea cum
expressum non resonat picturam hominis sicut gemmis sancti fa
titudinis vere non videtur pictam aurum sine imperium so
nos et eorum Regum 3ᵒ. Rex egypti diripuit scuta aurea et
facta sunt erea ad notandum quod deceptus celestis sa
ta aurea quia mediante rege egypti i. diabolo defecerunt
scuta erea i. clamores discordie successerunt. Item ista pallas
debet habere galeam in capite per quam intelligitur tempiana que ipsius
collidet et collectet i. virtutem prudencie que circa summum spe
det et signum federis et amicicie debet esse. Cum galea debet
habere cristam honoris et eminencie per cetus supponitur spe
cie noctua avis solitaria que debet significare considera
menter et valde necessaria cauciona. oliva que est signum pacis
et olivam firmat i. debet habere pacem et concordiam dilectam in
misericordia et compassionem maxime. Due alie sunt illas. vel .1ᵃ opinio
tenui de sapientia increata i. filio dei cum nescit pater talor q
. se habuit tripliciter nam secundum mani corpus induit aduit
terum equitatis lancea seu tantis galeam incorruptibilem petitus
cum crista preciose dignitatis et domini totius persone et ione
habet cristam sed in noctua i. humilitate oliva i. misericordie
vel dei passio dei significat supplicium que secundum de cerebro Jouis
i. diabolo orta sunt nata que sit armata est et pauperes et
per et etas est cristata gorgone i. sufficit magnificencia ad
terendum alios est munita

Juno picta in libro aereo sive fulgencii antiqui cum namque Jo
nis i. ignis uxore et sorore eam dixerunt unde quasi sibi
sorore quia frater eum inuenit secundum deas ut asserit mitus as
serit quidem et nimphas sibi attribuit secundum quam ibi in ac coniung
i. nimpha i. unde inde quibus ideo neptunus i. mare de
auctor huius quod fumus de mare evaporantes cum aere
se in corporat et sic videt quod alium cum alium sibi posset se
debet incessus proposito et dic quod antiqui dixerunt Junonem
esse deam regnorum et divitiarum Jovis sororem et coniugem
semper quod iniungit et intacta fuisse neptuni mitis et aliqui
nam cui imago erat sicut tenens sceptrum regium in dextera
crinibus capitis nubes tegebat yris sibi fuerat erat quia se
tempore ipsam ambibat in circuitu quod Junonis quidem species
appellabat pavones autem lambebant pedes eius ac divites
et ac pomifer hic subsedebant aures Junonis species dum

Illa dea proprie videtur esse virgo maria que s(cilicet) regina et d(omi)na — exposicio allegorica
mundi et paradisi dea est d(omi)na et magna unde cantatur regina celi
dextre illa Iunonis i(d est) xpi uxor per summa caritate soror virgo
genitrix mater per summa [illegible] a neptuno dei i(d est) amari
tatis tribulacionis afflictionis et contricionis amaritudine vix
vit pro doloris et passionis arbitrium [illegible] tercio aque [illegible]
erat [illegible] [illegible] opera est et velata [illegible] cristallis uno
quasi [illegible] variis vestium coloribus [illegible]
[illegible] [illegible] plurima [illegible] i(d est) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sancti
pedes [illegible] lambunt [illegible] devocionis et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pedes eius — alia exposicio
possumus dicere [illegible] est [illegible] plurima [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] unionis i(d est) [illegible] virginis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plurimis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] consecrant [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] erat [illegible] vel dic quod uxor Iovis que [illegible]
[illegible] est d(omi)na multis coloribus [illegible] [illegible] sceptro in
[illegible] [illegible] ornata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pavo
nibus i(d est) viris contemplativis comitata // vel dicas quod [illegible] — 3a exposicio
[illegible] in xpo que uxor erat et soror Iovis i(d est) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] allegata. vel dicas [illegible] fulgencius [illegible]
[illegible] divicie [illegible] [illegible] quedam regno [illegible]
sceptro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad regnum [illegible]
i(d est) divine divites [illegible] [illegible] [illegible] velato
pingitur capite quia divicie volunt esse abscondite et oc
culte / neptunus de [illegible] maris [illegible] [illegible] i(d est) [illegible]
[illegible] o per mare multas divicias [illegible] [illegible]
[illegible] divicie mare / multis coloribus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] solent [illegible] vestibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pedes lambere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible]
est [illegible] celestis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
celestes i(d est) qui deberet esse [illegible] [illegible] religiosi et
[illegible] lambunt pedes unionis i(d est) [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virgo de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divites [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] primo qui amat divicias [illegible]
[illegible] mater deorum fuit dicta [illegible] que et deos genuit et [illegible]
[illegible] cum antiqui philosophi ymaginem [illegible] [illegible]
runt [illegible] Rabanum fulgencium et ysidorum. Erat enim [illegible]
femina [illegible] sedens [illegible] [illegible] et metallis [illegible]
ipsa mater deorum [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

si q(ui)a iste ceninus [illegible] nichil voluit facere sic alii fecit sui [illegible] expositio allegorica
[illegible] iste in sua [illegible] solus permansit / illud appl[icatur]
[illegible] terra i. ecclesie [illegible] terra non solum producit [illegible]
[illegible] dicitur Exodi 1 [illegible]
[illegible] i. homines [illegible] contra [illegible] i. contra
viros sanctos non cessant [illegible] et [illegible] multiplex
infestare. non queritur [illegible] i. terra [illegible]
[illegible] et multos sanctos producit quam [illegible]
[illegible] in celis. Et preterea multos [illegible] i. [illegible]
iniquos producit qui infernum [illegible] et [illegible]
[illegible] nonne [illegible] sicut aquis [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] sue [illegible] et malicios[e] [illegible] contra deos i. [illegible]
[illegible] insurgere [illegible] sepe contingit aliquos de virtute sua i. de
[illegible] et statu suo [illegible] et [illegible] claritate et discretione [illegible]
aliorum [illegible] rationibus non consentit sic [illegible]
[illegible] i. prelatorum [illegible] non invadit [illegible] in pace et
concordia [illegible] iste [illegible]
[illegible] aliorum [illegible] cadentium [illegible] factus est [illegible]
talibus [illegible] consentit [illegible] statum illorum [illegible]
et maiores non impugnat [illegible]
[illegible] velut deos i. prelatos invadere [illegible] statum [illegible]
Apocalypsis 12. Draco pugnabat [illegible]
Vulcanus deus ignis pingebatur in similitudine fabri [illegible]
[illegible] malleum tenens [illegible] et [illegible]
de celo in infernum descendens [illegible] et [illegible]
[illegible] martis et veneris uxoris sue [illegible] a facie
aliorum deorum [illegible] esse [illegible] eum [illegible]
[illegible] tam [illegible] eum pingunt qui [illegible]
[illegible] expulisse [illegible]
Neptunus deus aquarum dicebatur et ponebatur [illegible] Fulgentium
in similitudinem maris [illegible] mari
[illegible] erat homo [illegible] in mari et [illegible]
[illegible] dominio [illegible]
[illegible] egerunt [illegible]
[illegible] eum [illegible] et regem [illegible] honorabant
[illegible] in ore [illegible] quibus
[illegible] antiqui quendam marina [illegible] esse dicebant expositio
istum neptunum intelligo dyabolum qui [illegible] maris [illegible]
[illegible] deus per eo quod [illegible] in mundo [illegible] potestate [illegible]
[illegible] neptunus [illegible] quasi [illegible] dicitur
[illegible] de mari ascendentibus [illegible]
[illegible] ambulat et [illegible]
concupiscentie [illegible] duos [illegible]
et [illegible] et in equos i. [illegible]
[illegible] fugit in [illegible] absalon [illegible]
[illegible] apparet [illegible] qui sic [illegible] in terra [illegible]
[illegible] constantia [illegible] sunt equi i. qui [illegible]

in ali contra illud p(ro)p(ter) nocere s(ed) sic equus 2 [illegible] 2 Triton-
ena .i. mundi turbinine s(cilicet) malignu(m) adulatores sunt et mali p(re)-
dicatores deo maris .i. diabolo serviunt 2 circa eum [illegible] [illegible]
bulant et precedunt // vel dicendum q(uod) neptunus signat prin- 2a expositio
cipes ill(os) tyrannos deos 2 divos huius mundi qui s(cilicet) in aqua seculi
dominantur [illegible] [illegible] [illegible] .i. [illegible] [illegible] 2a
[illegible] 2 [illegible] nesciunt portare cum qua saxa 2 [illegible]
subditos 2 pauperes no(n) cessant [illegible] [illegible] et [illegible]
importunas affligere [illegible] eos planc equos et alia que ad [illegible]
[illegible] seculi [illegible] [illegible] s(cilicet) [illegible] que rapiunt eisdem [illegible]
[illegible] et alia sua necessaria portare [illegible] [illegible] sicut illos rapi-
[illegible] sibi que sua sunt 2 molestando quia [illegible] bonis [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] in [illegible] convertunt iste g(ener)o nep-
tunus .i. mali principes et tyrampni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] soler-
[illegible] eos [illegible] [illegible] .i. [illegible] [illegible] 2 adulatores [illegible]
qui [illegible] malefacta no(n) cessant [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et illos magnificare et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] figuratum est [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] semper volunt [illegible] [illegible] [illegible] .i. adulato-
res et [illegible] et [illegible] [illegible] malorum [illegible] de quibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iste g(ener)o [illegible] [illegible]
neptunus .i. [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] s(cilicet) [illegible] 2
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no(n) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonis
[illegible] s(ed) [illegible] eos in bonis suis in [illegible] molestando et
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
expositio litteralis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 ordines
[illegible] q(uod) neptunus est deus marinus [illegible] est q(uod) mare
pingitur cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aque que s(cilicet) est labilis
[illegible] et [illegible] pingitur cum equo ad [illegible] [illegible] 2
[illegible] [illegible] pingitur cum [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] fuit deus nature et [illegible] [illegible]
[illegible] fuit figuratus [illegible] [illegible] homo [illegible]
et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] stellis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eius in [illegible] pingebatur stellam [illegible] [illegible] eius [illegible]
et [illegible] pingebatur et [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore [illegible] [illegible]
expositio litteralis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] s(cilicet) [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
expositio allegorica et [illegible] [illegible] [illegible] amor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] q(uod) iste deus nature
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deum nature [illegible] [illegible] [illegible] s(cilicet) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cornutum habet per insuperabilem potentiam pectus stellatum per vir
tutum multiplicem caritatem septem habet calamos per sep
tiformis spiritus pluralitatem femora habet arborosa propter honestatis
virentem amenitatem pedes habet caprinos propter affectionis
4a expositio humilitatem / vel dic ad literam quod talem ymaginem debet tenere quilibet
bonus prelatus qui scilicet propter naturae sue deus dicitur in quantum appa
rentis eius referunt ut deus et maxime illud pertinet ad dominum id est ad
prelatum episcopum vel vicarium quia re vera facies cordis sui debet es
se per caritatem flammea pellis sue conversacio debet esse stel
lata virtutibus id est splendida per iusticia cornuta per fortitudinem ar
mata abbacuc 3° cornua in manibus eius fistula dummodo ta
men cum septem calamis id est cum septem spiritus sancti donis debet
in ore tenere predicando virtutes et vicia prohibendo verbis et ex
emplis id est nitore honestatis et viridi castitatis [illegible] femora in
proximum ad partes quatuor debet pedes habere caprinos [illegible] dicitur
id est soliditatem perseverantie in pedibus id est in fine sue operum debe
ant. 2o pedes habebat ferreos apocalipsis primo in filio hominis qui facie
m habebat ut sol oculos ut lapis capillos ut nix gladius
[illegible] acutus in ore et in dextera septem stellas pedes similes
auricalcho et sic in facie intelligitur caritas in oculis vitae
in nivee candore castitas in gladio iusticie sanctitas in stellis
virtutum multiplicitas in pedibus auricalcho perseverantie fir
mitas et sic de tali dicitur illud exodi 23 videbant faciem eius
4a expositio in malo cornutam / vel dicendum in malo quod tales dii videntur esse
[illegible] crudeles et indomiti principes vel officiales qui per superbiam
et ambicionem sunt cornuti per crudelitatem et severitatem in facie sunt
Rubei id est in corde sunt sanguinei et inflammati per curiositatem orna
tus sunt stellati fistulis et calamis id est adulatorum et consiliatorum
et ystrionum carminis et cantus consolantibus verbis et arboribus
id est nitore carnalitatis volunt esse splendentes circa femora per
voluptatem delectant caprinos pedibus id est caprina corporanea vel cap
ino fetore luxurie et immunditie foeditatis in sua vita pedibus deam
bulant ut convenit cum ipsi in suis pedibus in capite vite sue in malis
operibus et fedis terminantur et petunt amores caprinos induunt id est
fetidi luxuriosi usque ad mortem perseverantes vel illud pedes eius in pe
dibus eius etc de talibus cornutis dicitur dan 8 yrcus caprarum
[illegible] habebat cornua cum quibus omne [illegible] significandum est
tales qui sunt caprini et fetidi qui iustos male tractant et offendunt
sunt de illo malo propheta 3 reg. 22 venit sedechias portans cornua
ferrea.

Pluto filius saturni dictus est ab antiquis deus infernalis et re
gnorum [illegible] et [illegible] de corpore recedentium nam credebant anti
qui omnes animas post mortem ire ad infernum ubi cum plutone in
[illegible] perpetua remanent [illegible] ipsi plutoni vel ipsi [illegible]
ti sic dicunt infernalia gubernanti talem ymaginem depinxerunt ut
ymaginem principem appellare tenebrarum erat enim in ymagine ipsius ho
rribilis in solio sulphureo sedens septrum regni in manu tenens
cum caput erexit [illegible] cerberum sub pedibus calcat et iuxta se tres [illegible]

rui tres portas tres arpias habebat dextro autem eius sulfu
reo iiii^or flumina emanabant que scilicet flegitonem cociti ache
rontem et acherontem dicebant orthigis autem palladem Sigz
in illam flumina assimulabant iuxta plutonem Regina inferni
in proserpina sedebat que cum fine terribili plutoni iungi assiste
bat. Erant autem tres tortrices uetule crinibus crinite que
homines tirere faciebant. puellas. alecto thesifone et megera
nuncupant parce uero que sic dicebant in facta a prendere p an
tifasim eo quod nulli parcunt. Tres erant sanguineis sororibus qui
dem tenebat colum tercia uero nebat tercia detruncabat fila proserpina.
Et iste clote lachesis et antropos dicebant quorum omnium
rerum non intendo declarare per eorum a fulgencio alexandro prosequ
tissime pertractant. Dicamus ergo allegorice quod per plutonem intelli	: exposicio allegorica
gimus diabolum Regem inferni mali et mundi huius qui quidam est
infernus spiritualis. Iste enim cum proserpina id est iniquitate regina et
coniuge sua in sulfureo solio sedet sive diadicitur in corde scelesto
peccatoris ubi septem diacones sunt in flumina sub viciis malis subie
ccionibus poma obediunt. Etiam ergo contingat quod ipsa vma dea. sicut
dic peccatoris terra nocere est quod ubi multe alie imagines id est mi
te mirorum similitudines coniungantur est enim avaricia id est intelligitur per
tres concupiscencia que intelligitur per furias. crudelitas intelligitur per
tres rapina que intelligitur per arpias. Avaricia enim intelligitur per terti
um canem. tercium insaciabilitatis qui tria capita habet in signum ava
ricia ardenter acquirit sic tenetur et diuicias sedet et semina ut
ideo tria habet capita canina in signum avaricia ardenter acquirere
nam custodit et dolorose amittit per quod patet ergo. Tres furie et
tres furie quia tria sunt que faciunt homines capitur scilicet diuicias quas
concupiscencia faciunt furere avariciam diuicie quas concupiscencia faciunt furere lu
xuriosum. eminentie quas concupiscencia faciunt furere ambiciosos et iste
dicuntur esse sorores crinite quod serpentinis maliciis coniuncte sunt
replete scilicet concupiscencium concupiscentum deformia et illa semper sic pu
rite. ubi prima. concupiscencia diuiciarum cogitat rapinas et usuras et illa
concupiscencia carnalis adulteria fornicaciones et illa concupiscencia eminen
cie dignitates honores et terrenas symonias et illa ecce etc.
Adouus timuit tormentum etc. Crudelitas seu crudelitatis condicio
per tres parcas intelligitur eorum ipsi crudeliter nemini parcunt et dicuntur pecto
esse tres in signum tres sunt species crudelitatis que homini maxime no
cent scilicet detractio que nocet fame iniurie qui nocet persone furtum
qui nocet substancie. Unde ista sunt alia tria que famulis mentibus
tribue etc. Tres species ordinat aut inopes. Rapina sit per rapinam
mens et inopes dicuntur quod secundum fulgencium omnis rapina sit alienis
antiquis et pauperibus quod ut dicit ille qui libenter rapiunt aliena
diviciis et pauperes afferunt inveniunt etc. vi. Alii rapiunt non
sua et semper inquietant sic scilicet iste id dicuntur tres. per tres species rap
ina que scilicet rapina tyrannis sic scilicet princeps per tirannos et alios ba
rones fraudulent per exactores et officiales. Unde Rapina est ista
bestia semine versu sequitur dominus. s. ipsi lilaris et ordines dre
sunt quidam in isto plutone id est dyabolo mortali regno scilicet in cord.

hominis ypa subiugato [illegible] i. porta [illegible] s. lethens qui i
terpretatur oblivio quia ibi est oblivio dei et omnium que pertinent
ad salutem [illegible] populus meus oblitus est mei. Cocithus qui
dicitur luctus quia s. ibi est dolor de bonis alienis et invidie [illegible]
multos [illegible] lucrando. [illegible] Job. 29. [illegible] ad sepulcra ducetur. Flegeton
dicitur ardens quia ibi est ardor avaricie ambitio. Jo. 10. In ignem
mittentur et ardent. Acheron dicitur absque salute quia ibi s.
non est salus seu future salutis spes nulla habetur. Cocithus
qui dicitur tristicia quia ibi est timor [illegible] et [illegible]
cet. non [illegible] cor tuum [illegible] et [illegible]
a plutois i. [illegible] qui s. in corde humano [illegible] pingitur ne
cesse est quod plura [illegible] mittantur. et quod ibi [illegible] cerbero
triplex [illegible] triplex [illegible] triplex [illegible] flumina [illegible] triplex i.
pena multiplex [illegible] Solis [illegible] non vult [illegible]
i. [illegible] semper vult [illegible] multitudinem esse [illegible]
[illegible] est malus et austerus [illegible] ut [illegible] cum
[illegible] i. [illegible] vel [illegible]
[illegible] est [illegible] in [illegible] est in
[illegible] et [illegible] multa
[illegible] bonum mali [illegible] et [illegible] ubi est cerberus cum
[illegible] capitibus et iste significat malos [illegible]
[illegible] insaciabiles et avaros qui [illegible] capita i. [illegible]
mala [illegible] s. ad [illegible] subditos [illegible]
[illegible] et manutenendum in amore suo [illegible]
[illegible] et [illegible] Ysay. 2°. canes [illegible]
[illegible] saturari. [illegible] ibi sunt tres furie [illegible]
[illegible] i. [illegible] et maliciosorum
[illegible] s. qui corde [illegible] ubi [illegible]
detractores [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] ibi sunt tres [illegible] i. [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] se [illegible] esse [illegible] et [illegible]
[illegible] tres [illegible] inferiores qui [illegible]
i. negocia [illegible] et [illegible] medius et iste [illegible]
[illegible] et ordinare contra homines malicias ordinare [illegible]
[illegible] i. omnia negocia [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] tyrampnorum [illegible] subditos
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] A. [illegible]
[illegible] i. d. maiores. i. minores sibi [illegible]
[illegible] ad rapinas et [illegible] subditorum et [illegible]
placentias i. ut placeat in [illegible] ibi sunt tres [illegible]
[illegible] et [illegible] i. [illegible]
qui s. [illegible] in [illegible] querunt [illegible]
[illegible] et ibi sunt [illegible] qui [illegible] publice
[illegible] maiorum [illegible]
[illegible] religiosi [illegible] qui non [illegible]
[illegible] secreti familiares qui [illegible] alios occulte [illegible].

malis detractiõe ⁊ male referre et optime ululacionibus exire qua
mo. pessime. flumen autem vel cocitus palude scilicet fetentis ⁊ ...
mo q[uia] ibi omnes qui ex ill[a] ingratitudine mundo sunt infesti et
beneficiorum ... ⁊ domum sue familie obliti. Flegeton ⁊ ardor q[uia]
omnis ardore avaricie patitur q[uia] ab eis pauperes spoliantur ⁊ rapi
na et exaccionibus comburuntur. Acheron i. sine salute q[uia] ut
p[ro]lum in cuius domo principi non est salus q[uia] non est salus in
in domo eius. Domitius i. lethes apte subditorum ... di
cimus q[uod] placet i. lethes in inferno principatur ... · eius
... spectabilis appetitus ... est ... i. ...
bi. i. ... ... ⁊ melior ...
... familiaris qui semper ... flumen oblivionis
... memoria oblivioni datur ... oblivioni
... ... morientis. ... flumen ardoris ⁊ combustionis
... ... colli non ... flumen ... ⁊ ...
et luctus apoc. 14. ... flumen ... sine ...
te Iob x. in inferno nulla est redemptio. ... flumen ...
... q. ubi erit fletus et stridor dentium. vel dicendum de
... partes ... vita scilicet cogitacionis que videtur ...
re delectacionis que videtur tenere et consensus qui videtur ...
minare et ... vel dicendum q[uod] iste tres ... sunt tres
partes condicionis humane nam prima tenet ... est ...
to que significat nativitatem nostram 2a que ... dicitur
... est lachesis que significat totam vitam ... 3a que
... atropos que significat mortem ... mors
... vitam ... ultimate dissolvit et vastat ...
3o ... est ... a ... vita ... dicit ...
... per aquas ... erat iurare q[uod] ... vita
... ... alias ... frange
bant ... paradisi ... ...
supponunt enim poete ... filia habuit nomen victoriam que
... dis in ... contra gigantes et ...
... ... iurare ... stigia
paludem ... ... ergo non licet ... ...
... ... et dicit q[uod] stix ...
... ... infernalis dicitur habuisse fili
am nomine victoriam que ... in ... ...
spiritualibus ... timor ⁊ diligencia victoriam parit ...
... timor enim domini expellit timorem ...
... 3o ... i. ... semper ... iurare
... timore ⁊ ... spiritualem ... infernale paludem
... que nascitur ex consideracione infernalium tormento[rum]
... et ... ... cogitare ... ...
... .

De ... ...
... ... esse ... ...
... credebant appellaverunt ... ... et ... vina
... ... erat ... ymago bachi puer ...

fatie muliebri cum pectore capite ornato vultu ornato et
sup. figuris equitabat ut ponit fulgentius qui deorum [illegible]
tenetur a quodam loco in quo nutritus fuit. Ipse possunt autem
[illegible] contra vinum ebrietatis vel contra quamlibet hominem in
eodem quod terna talis puer dicitur propter ignorantiam quam
ebrietate nos facimus [illegible] nichil sunt et [illegible] sunt
sicut ebrius muliebrem habet faciem in [illegible] ardor et con-
cupia mulierem per vinum ebrietas generatur vel [illegible] et [illegible]
[illegible] effeminat et eos efficit muliebres [illegible] vinum
et mulieres apostetare [illegible]. Iste etiam deus dicitur cornu-
tus pro qua [illegible] superbie cornua [illegible] quia omnis ebrius
[illegible] est superbus. Ideo etiam dicitur tigrides que sunt [illegible]
[illegible] equitare quia vinum furore et iracundiam inducit
[illegible] ebrius [illegible] fit iracundus [illegible]. 2° [illegible] tene-
[illegible] quod etiam dicitur [illegible] [illegible] ebrii propter solent
archana revelare [illegible] nullum secretum ubi regnat ebrie-
tas vel quia solet [illegible] etiam homines [illegible] [illegible] 9.
[illegible] eorum non [illegible] etiam coronatus est [illegible]
per ebrietas homo [illegible] innocentiam [illegible] [illegible]
[illegible] in bono quod vinum est [illegible] [illegible] sine [illegible]
[illegible] puer propter puritatem muliebris propter [illegible]
propter [illegible] cornutus propter [illegible] super tigrides equi-
tat [illegible] super demones et tirannos [illegible] eos coronatus
est vite [illegible] passionem ipsius [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] mala [illegible] ista omnia allega [illegible]
[illegible] vel [illegible] alio [illegible].
Sciliapus [illegible] quidam homo [illegible]
[illegible] barbam [illegible]
[illegible]

Incipiunt allegorie super fabulis ovidii metham. a magistro Jo.
de Virgilio metrice compilate [illegible]

[illegible] [illegible] finis est [illegible] bonis
moribus informare [illegible] maius libris dicitur est
[illegible] est dicendum quod iste liber ethice i. morali sup-
ponitur. [illegible] transmutatio in hoc libro [illegible]
[illegible] [illegible] Prima 2° transmutatio est [illegible]
in [illegible] in [illegible].

Prima transmutatio est chaos in [illegible] elementa distincta // Nature dominus cupiens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] formavit [illegible] amore
[illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] moralis quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] totam humanam naturam reformavit.

2a transmutatio est terre in homines // Secunda transmutatio est terre in hominem [illegible] creatus
fuit divino semine [illegible] creatus fuit [illegible]
[illegible] est [illegible] quod dicitur homo divino semine creatus [illegible]

uult hominem a deo (?) principaliter creatum ergo unus philosophus qui philoso-
phatus est hominem formatum fuisse de terra et inspiratum fuisse
i[n] eum de celis animam que in celis creata est unde versus.
Prometheus hominem limo plasmasse refertur.
Nam primum dicit est homo factus humo.
Est quoque divine mens purissima dictus
De celis solus animam traxisse putatur.
Et alia ceram philosophatus eam
Qua fuit in illo vivificatus homo.

2ª transmutatio est mundi in 4or etates — Secunda transmutatio mundi in 4or etates. Nam prima fuit
aurea que significat tunc temporis homines fuisse iustos et recte. Secunda
erat in qua minus iusti. tertia erea in qua fuit aliquantum fra-
udulenti et cupidi. unde versus.
Aurea prima fuit que iustos retulit etas.
Post in argentum deg[e]nerare sequens
Tertia tunc tamen declinavit in era
Ultima de ferro sanguinolenta fuit.

3ª transmutatio est temporis in 4or etates — Quarta transmutatio fuit anni in 4or partes scilicet ver estatem
autumpnum et hiemem. unde versus
Quando deus in partes variavit quatuor annum
Ut intemperabilium temperat omne genus

4ª transmutatio est gigantum in simias — Quinta mutatio est gigantum in simias quia gigantes volentes
Iovem aggredi montes super montes posuerunt ut celum intrarent assensu
et ipsos fulminatos convertit in simias quia mali homines conver-
tuntur in bestias dum suum creatorem non cognoscunt et solum su-
um retinent humanam formam sed non humana cognitione. unde
Non deus est aurum tumidi telluris alumpni. unde versus
Pellere sic celo velle videntur eum
Ne temere etates subito eum fulminat illos.
Precipites distant sceptra tenere deum
Hinc pater et gemens scelerum sanguinis heres
Fecit homines faciem nil tenui sine.
Sexta mutatio est licaonis in lupum cuius allegoria est quod
lichaon fuit quidam rex archadie qui cum reciperet homines
sit flaret et defraudaretur cum tamen cum deus sua fides subesse
esset voluit eum punire et sicut totum per sua convertere ad
domum suam et eum expulerat de curia itaque post modum
ipsa palacia cepit et interfice homines et ideo est fabula quod se
mutatus in lupum qui est rapax unde versus.
Hospitis insidians dum clam cede licaon.
Teste deo multus fit lupus in pullam.

14ª fuit lingwosi arte frei (?) — Septima mutatio est de lapidibus in homines. Nam legitur quod
quodam tempore diluvium occupavit totum mundum tempore noe sed post
aliquos annos adhuc misit deus diluvium per partem homini non in
quale sed in quandam partem mundi solum sed non terra sit impleta
muralibus nisi deucalion et pirra usque pervenerunt ad moderos et
adduxerunt viros et mulieres rusticos et rudes quos ipsi in
struxerunt et fecerunt habitare civitates suas unde pirra uxor

et deucalion homines ideo etc. viij v.
Deuthalion homines montanos traxit in urbes
Et quasi de saxis hos dedit esse viros.
Pirra modo simili duras mulieribus egit
Ergo reformatum constat utrumque genus.
Vel aliter dicunt quod per deucalion transmutantem lapides in viros
habemus intelligere hominem qui plus et plus convertit de
femine et a simili de pirra. viij v.
Vir quia viros mulieres femina forma.
plus enim in coitu semine alter habet
Diluuio visto miratus deus atque nocentum
Substulit insontes per reparando genus.
Octaua est in phitonem. Nam per phitone significatur gaudium
falsum et prauitas seculi mundani, per phebum hominem sapientem
qui sit fallacias intimare. Et quia amor transfixit phebum in
[illegible] quod licet homo sapiens possit fallacias mundi vitare
et sic phitonem interimere non tamen minus alios stimulos quam
ipse alii pungit stimulus luxurie. viij v.
Horridum de terris serpit fallacia fiton
Celesti sapiens quam ratione domat.
Cum tamen gratus uires contempsit amoris
Magna reluctante vulnera finxit amor.
Nona mutacio est de dapne conuersa in laurum. Allegoria
est per phebum intelligo iudicium personam et castam per dapne
pudiciciam quia insequitur castam personam per dapne conuersam
in arbore intelligo quia pudicitia radicatur in corpore illius
qui eam sequitur. laurus significat virginitatem eo quod semper vi
ret. unde versus.
Ille pudiciciam sequitur per posse fugacem
Que in presenti cara corona datur
Laurus odora virens designat virginitatem
Nam viret et reddidit virginitatis odor.
Lubrica virginitatis fuerit de flumine nata
Nam delapsa semel non reuocata fluit.
At si continuus fuerit quis passibus illam
Tandem radicat se uiridante coma.
Decima mutacio est io versam in vaccam per yo. intelligo tam
homine et femina aliqua que diuina dei est gratie. Dicitur iun
gitur illi qui non fuerunt [illegible] in [illegible] eam
fuit unum de ista yo. quam multi sunt per mundum meretrices
bonum deuitum impius illi deus abstulit ab illo petro sicut
uit megippum [illegible] est ingressa religionem et facta est eo
perpetuitate amorum diuinum et per consequens uenit deo et sanc
ta in bonis operibus usque in fine per sanctitatis facta est deo obsequium
uxorem. i. ysis. viij v.
Virgo probata vacante deo commiscetur illi
Bruta fit mundo que scelerum dat
Ille voluptati varius affectibus esse.

Seruanda tradit condidit ille mod pater
Eanni s. deum sibi certa man[illegible] sectati rem
M[illegible] cantati s. dedit esse [illegible]
Mox inte stabilis nox religionis honeste.
Et bene fit multe de muliere dea.

Undecima est de Syringa in cannellis. Nam per pan intellectus [illegible] qui per deum invenit musicam scilicet de consonanciis [illegible] per quandam scilicet per Siringam filiam fluvius intellectus musica que est filia fluvius quia inventa est in[illegible] aque ut dictum est.
Per [illegible] exagitans [illegible] fluvius [illegible]
Primus [illegible] vivit ab anne [illegible].

Duodecima mutacio est de oculis Argi in pavone nam Argum intelligo [illegible] qui multis [illegible] hominibus qui [illegible] [illegible] de [illegible]. Sed per pavonem hominem [illegible] qui non curat de [illegible] sed solum de corpore sicut facit pavo qui cum [illegible] [illegible] tunc corpus suum et caput est parvum et deforme per respectum de alias corporis partes [illegible] est. Nam despicit homo [illegible] que est caput et [illegible] corporis tota [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] pavo figurat
In [illegible] de [illegible] [illegible].

Explicit liber primus cuius mutaciones sunt xii. [illegible] et [illegible].
Incipit liber secundus.

Prima mutacio fuit phetontis fulminati [illegible] et in ista fabula multa [illegible] Primo per meropem [illegible] [illegible] [illegible] intelligo puram practicam sed practica scilicet sed per [illegible] speculativam per phetontem qui filius putabatur meropis [illegible] practica sed speculativa nam phetonta apparens per [illegible] intelligo magnum speculativum [illegible] apparentem [illegible] [illegible] [illegible] phetonta intellectus magnum speculativum qui [illegible] per [illegible] et non [illegible] appellari filium phebi [illegible] filium meropis per [illegible] intelligo [illegible] [illegible]. [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod est defectus mod [illegible] [illegible] cuius filius fuit pheton qui fuit vanaglosus per hoc [illegible] quod pheton petebat [illegible] [illegible] intellectus magnum practicam qui vult speculari et esse [illegible] magnum [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] speculativum [illegible] [illegible] [illegible] practico [illegible] speculacionibus [illegible] non tamen negat [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] phetontem [illegible] currum et [illegible] totum [illegible] intellectus practicam qui vult speculari [illegible] [illegible] toto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] fuit [illegible] quod pheton fuit [illegible] practicis qui [illegible] [illegible] [illegible] solis et [illegible] [illegible] descendere et ascendere per [illegible] intelliguntur errores [illegible] [illegible] et [illegible] per fulminatus est sed [illegible] esse [illegible] in arbores intelligo quod pheton [illegible] [illegible] de arboribus et [illegible] plorasse de morte fratris quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cignus [illegible] [illegible] [illegible] cignus doluit de morte phetontis et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sed nox est [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tur, in libris que laudantur s. in multis inde v
Decipitur nouus est phyeton sophya phebus.
Hic etiam magistrum gloria vana cum
Est epaphus supparatus oratio pura.
Cui feton credit filius esse mercurii.
Hinc feton natus cum febo ministrante
Sulcans humanus deserat alti poli
Demittit errores qui sunt [illegible]
Que super eridanum fulminat ira dei.
Vertit in plantas lacrimantium [illegible] sorores
Quas fore [illegible] ille [illegible] erat.
Ex [illegible] cignus [illegible] ferentis amici
Describit [illegible] carmine flectus olor.
Nona mutatio de calistone in ursam mutata [illegible] Jouis [illegible] regem [illegible] qui philosophus [illegible] nomine calistonem que erat virgo. Sed iuppiter mutauit se in virginem et violauit eam et facta est [illegible] virgo post [illegible] virginitatem facta est ursa genuit filium qui matrem [illegible] deus admonuit inde [illegible] patrem et matrem dato quod mali essent [illegible] signa celestia ideo dictum est.
Virginis in specie qua certe rex violauit
Virgo fuit [illegible] virginitatis [illegible]
Infamis [illegible] mox deformatur in ursam
Natus ob hec ferro [illegible] temptat eam
Mater [illegible] alma dei [illegible] infamis [illegible]
Signa polo fugiunt [illegible] monumenta rei
Decima mutatio est de coruo albo in nigrum. Nam per coruum intelligo quemlibet garrulum qui delectatur in accusando alios in referendo mala de alio [illegible] et sic fit niger per infamiam quod omnes [illegible] ut vitant ipsum [illegible]
Coruus erat [illegible] candore nitens
Simpliciter factus garrulitate niger
Decima [illegible] mutatio est de vulcano. Per vulcanum cum martello [illegible] palladem sapiam per vulcanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi est [illegible] et [illegible] victoria. Sed per [illegible] pallas [illegible] Nam homo [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] sapiens homo post peccatum dampnat se [illegible] [illegible] [illegible] est memoria [illegible] [illegible] dampnet se et affligat [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] intellige [illegible] seu [illegible] que [illegible] memoria peccati [illegible]
Fama [illegible] sapientum [illegible] inde
[illegible] hic [illegible] genus.
Hanc [illegible] [illegible] cum [illegible] claudit
[illegible] quod tribus commodat inde modo.

Depingit et affligit tandem ob iniustos cursus.
Per indiscretos actus verba fiunt a garrulo ore
Quamvis recordantur secretum spectat a garrulis
Publica insipiens garrulitate dolus
Sexta est de cornice in quam conversa est puella virgo que nuda
cum fuit [illegible] a neptuno cupiebatur et expulsa ab eo que formosa
pennis pingitur similis corvus et assumit vocem i. [illegible]
ut patet [illegible] que tenet se celarium unde dictum est
Facta patens laudat [illegible] volucris
Nympha dee custos est virginitate comes
Que [illegible] mos sapientis garrulitate repulsa
Insipiens [illegible] aurem
Octava est de noctua. Nam una est in [illegible] insula fuit una
puella que reputat [illegible] fuit cum patre suo
[illegible] si postea cognita fuit non audebat apparere cum aliis
avibus sed conversa in noctuam propter verecundiam quam habebat [illegible]
[illegible] nomen [illegible] peccati.
Obsequio noctis noctua nomen habet.
Nona est de esculapio. Nam unus fuit [illegible] apollo fuit quidam homo qui
[illegible] esculapius et [illegible] admittendum [illegible] magne et
peritus est summus in medicina et fuit mortuus [illegible] celesti
[illegible] post mortem eius [illegible] medicina quingentis annis [illegible].
Numine celesti [illegible]
Est esculapius qui medicina [illegible].
[illegible] natura fruitur.
Non sine [illegible] genitor et genitrix mori.
Decima mutacio est de chirone. Ut dicitur [illegible] chiron fuit medius
medius homo et medius equus quod sic debet intelligi quod fuit bonus
medicus qui [illegible] humana medicina et equo [illegible] vult.
Humane medicus nature ac doctus equine
Chiron per [illegible] parte designat equum. Sed [illegible] quod erat immortalis
i. [illegible] in signum celeste i. quod fama [illegible]
[illegible] mortem unde dictum est
[illegible] celo [illegible] astris.
Sic homo sit fama non morietur [illegible]
Undecima mutacio est de filia chironis [illegible]
fuit [illegible] quod ipsa [illegible] ventura erat
[illegible] unde [illegible] habet
[illegible] conversa sit in equam [illegible]
[illegible].
Cum ductor [illegible] chironis nata fuisset.
Terras [illegible] que [illegible] erat
Equus ab ipsa fuit [illegible]
[illegible] in [illegible] simulat [illegible].
Duodecima mutacio est de batto per quem intelligimus [illegible]
[illegible] qui [illegible] se [illegible]
[illegible] predicatores qui magis in
[illegible] aliis [illegible].

[V]num ocul[um] eo[rum] p[re]dictorum solum dicit hic uera cap[itu]lo iiii. i. de
[illegible] solum [illegible] q[uod] fuit [illegible] est pastor [illegible] intelligo q[uod] sapiens
[illegible] et similis fit sicud pastor q[ui] sequitur [illegible] s[ed]
p[er] mercurium qui aufert sibi [illegible] q[ui] aufert [illegible]
[illegible] et reddunt [illegible] s[ed] p[er] [illegible] qui [illegible]
mercurium sibi [illegible] intellige hominem simplicem [illegible] qui no[n]
cognoscit talia facta et [illegible] mutari in [illegible]. Vnde d[icitur]
De [illegible] sapius [illegible] diuina loquentes
Fit doctor [illegible] cadens
[illegible] argumento mox [illegible] abactus.
Battus [illegible] non [illegible] esse [illegible].
Tercia [illegible] est de mercurio qui trasmutavit aglauros [illegible]
[illegible] bone fame docentes alios [illegible]
[illegible] ad doctrinam [illegible] aglauros intellige mundos qui
[illegible] derogant [illegible]. Vn[de] dictum est
Dogma [illegible] fame [illegible] amore
[illegible]
Et [illegible] domina palladem intelligo sapien[ti]am [illegible] bona [illegible]
qui [illegible] mundi et imponit in cordibus [illegible]
[illegible] mundi fiant. Vnde [illegible]
Inuidiam [illegible] non [illegible]
[illegible] Et p[er] [illegible] aglauros [illegible]
[illegible] excludere [illegible] intellige mundos qui uolunt [illegible]
[illegible] ut [illegible] sibi famam [illegible]
eis et sic mutantur in saxa. Vnde [illegible]
Mundus a fama [illegible]
[illegible]
Quarta [illegible] est de ioue in taurum [illegible]. Nam [illegible] est q[uod]
Iuppiter fuit rex crete et in [illegible] filiam regis agenoris [illegible]
misit illuc [illegible] et fecit [illegible] cum europa [illegible] ueniret ad
mare et illic [illegible] in nauem et [illegible] eam et sic fuit
[illegible] transformata [illegible] taurum. Vnde dictum est
Iuppiter europam [illegible] tenore [illegible]
[illegible] ymago [illegible]. Et [illegible]
[illegible] non bene conueniunt [illegible] ioue regem [illegible]
[illegible] esse in [illegible]
[illegible] habitu [illegible]
possit [illegible] sic [illegible] taurum [illegible]. Vnde
Maiestas [illegible] amore
[illegible] modo. Et [illegible] alios
[illegible] liber [illegible] mutatus [illegible] iii.
Prima trasmutacio libri iii. est de cadmo. Nam cadmus
fuit quidam maximus philosophus in thebis et hic fuit [illegible] qui
[illegible] misit athenas ut disputaret [illegible]
alio doctore [illegible]
mortuus [illegible]
q[uod] [illegible] cadmus [illegible].

16

p[ro] fecit sibi galeam de corio et eo m[od]o fecit ex eius pelle
clipeum galeam i. fecit sibi fortiore[m] que valde illum p[ro]tegebat
s[ed] q[ua]ndocu[m]q[ue] se defendebat. Hic p[er]cussit eum clava et interfecit i[d est]
a[d] fecit sibi fortissimam galeam a qua ipse vivit. S[ed] p[er] homines ar-
matos cadmum illius intelligo errores quos ille co[m]misit
p[er] iudiciu[m] et ignorancia[m] sua[m] s[ed] q[uod] illi interfecit ut se p[re]p[ar]o ille
palladis intelligo q[uod] p[er] sap[ienti]am eius s[ed] eadem duo errores et
d[ic]i sunt s[im]pliciter q[uod] q[ui]nq[ue] remanserunt n[on] s[un]t eadem iuvisse
quinq[ue] virtutes quas retinuit cadmus ad edificandum thebas
a principio sicut ut dictum est.
[A]spexit cadmum p[re]parata certa perire
[D]ente dedit sociis fecitque viro
[H]ec sua cadmus sibi dixit ut pelle leonis
Pulsat ut saxo questio cassa fuit
[S]upervenit tunc fera dira rex sub egit
[D]espicit et dentes dicta principis sui
Non tamen evenitte vexillis p[ro]ductis fuerunt
[?]ituris magnis condidit arta d[om]us
[S]ecundu[m] est de actione. Acteon fuit p[ri]nceps nobilis qui in mundo de-
ditus erat venacioni d[e]um aut v[er]o reliquit qua iudicabat p[ro]ut hec
erat opus suus reliquid officia illud cum multitudine canum h[abe]bat
habebat ipse tenuit q[ui] consumpsit eum corp[or]aliter (?) et
nt. Un[de] dictu[m] est q[uod] ipse vidit dianam nudam q[uia] dyana erat dea
venacionis et videlicet voluntas quapp[ro]p[ter] mutatus est in cervum i[d est] q[ui]a
venaciones tenuit multos canes qui consumpserunt eius bona et
factus pauper timuit apparere. Un[de] dictum est
[C]erv[us] acteon nuda vidisse dianam
[V]enando socium dum quid inane notat
[D]estituit timidus factus ymagine cervi
Et consumpsit eum turba ferina canum. Vel moraliter p[er] cervum
et p[er] actionem qui consumpsit opes tenere canum possum in-
telligere hominem iniquum qui destituit inanes sua et de bono factus
est fit pravus miser. Un[de] dictum est
Acteon cervus d[ic]itur q[ui]a p[er] eumodo [?] pravum
[I]ustos oratoribus defendit paucis adeo [?]
[I]ste notat iniquum cui dum sua res
[S]umitur in vanum fit fera p[re]da canum.
Tercia mutacio est de semele. Nam p[er] semele intelligo vitem
p[er] iovem concubuisse cum ea et impregnasse eam de baccho intel-
ligo influencia[m] superiorem celestem que impregnat vites p[er] iunonem
prudenciam et q[uod] petit iovem in sua forma intelligo iustitiam
aeream que inter ipsos virtutes aptat ad augustum s[ed] p[er] iovem ful-
minantem semelem intelligo ardorem ethereum qui assumit totum
humorem qui est intra p[re]liter q[ua]m inopie assumpsit baccum femori suo
intelligo q[uod] assumpto humido terra vite ad influenciam superiorem s[ed]
p[re]liter q[uod] debet intendum in p[ro]prius aque intelligo q[uod] vinum debet
aqua moderari ita q[uod] apposita temperet vinum. Un[de] v[ersus]
[I]mpleta bacho semelem exterminat ardor

Que uetule credens coniafacta fuit.
At calor ex quarto nimphis consumit alendi
Nam fratris bachi temperat austus aque.
Quarta mutacio est de tyresia qui fuit quondam [illegible] ho
et postea mulier possumus intelligere in homine uel quantum
agendo et paciendo per ipsum [illegible] spiritus. Iuuenis intel-
ligo influentiam lune que mouet quantum ad minuciam
secundum post vii annos adhuc [illegible] eos intelligo cursu
lune qui fuit in vii annis et nunc adhuc [illegible] per [illegible]
[illegible] dedisse [illegible] in duplo [illegible] de luxuria [illegible]
[illegible] intelligo [illegible] in terra [illegible] producit [illegible]
[illegible] et luxuriat. sed ether solum [illegible]
rare fetus productos. vii. [illegible].
Tiresias motus nature dicitur omne
Est nam dum quasi femina qui pario
Septem spacio dum nexos uerberat angues
Luna suum cursum quo quantum agit
Influit in terra rebus aer nempe maturat
Producit uegetat luxurianter suum
Ether maturat solum sed feruidus aer
Orbat lumine clausus iudex ignis ei. Sed moraliter tyre-
resiam possumus intelligere hominem peccatorem sub dominio dia-
boli qui est nunc uir nunc femina per deformitatem [illegible]
tam [illegible] vii. [illegible].
Pro re femina dum sexum [illegible]
Thiresias mutat cum muliere uirum
Post hunc cursum dum sexus fuit eosdem
Factus homo [illegible] uterque fecit.
Cui iudicio uero uago femina fertur
Iunonis [illegible] compar habere uiro
Virgea [illegible] mulierbia [illegible]
Cui fere dum [illegible] turba uirilis habet.
Quinta mutacio est de echo. nam per [illegible] echo intelligo so-
num qui causatur ex repercussione aeris in alijs locis [illegible]
[illegible] et siluas in [illegible] in siluis et in montibus [illegible]
[illegible] uox unde dictum est.
Montibus et siluis echo respondet opacis
Aere non clauso uiua remissa sonat
Sexta transmutacio est de narcisso. Nam per narcissum intelligo
quemlibet hominem famosum et per ipsum capi amore sue forme
siue umbre intelligo illum qui nimis confidit in fama sua
que est sicut umbra per ipsum esse [illegible] in florem intelligo [illegible]
[illegible] mundi est sicut flos [illegible] flos [illegible] euanescit [illegible]
fama [illegible] mundi labitur et euanescit unde dictum est
Vanuit in florem fame candore repulso
Que nimis ille sit corporis umbra [illegible]
Septima trans. est de illis qui se [illegible] Nam per
bacchum quem ceperunt in achia ynsula intelligo [illegible]

runt ut transducerent

eum ut transduceret ultramare per nasum ad quam volebat ire
Bacchus in terram insulam in qua est optimum vinum et Naxon intel
ligo insulam que est habundabilis vino et puppis vero mon
et procelas transmutat in vites in hoc quod illi dicerunt boni
vini quod debebant vendere quia ut inebriati sunt unde videbat
eis quod totus mundus esset mutatus in herbam et ipsos mutatos in
pisces in hoc quod ipsi ebrii ceciderunt in mare et mortui sunt vii v.
Effugio Bacho. iuvenes que puppe ferebant.
Insulas atri se neuteris viri.
Decima est de Aceste qui ducebat fuit ad Pentheum nam per Pen
theum intelligo hominem bonum et discretum qui volebat quod Bach
venerit Thebas i. quod volebat corrigere de potu. sed per Acestem in
telligo quemlibet dissolutum nam Acestes i. dissolutus. per eum
carceratum et catheniatum intelligimus quod sit ebrius et per ipsum dissolu
a catheniis intelligimus quod tunc furia ebrietatis recedit vii v.
Est homo morosus Pentheus et religiosus.
Hic dicet et potum Bacchus ut ipse nocet.
Nona est de Pentheo interfecto nam per Pentheum intelligo hominem
morosum et sapientem qui dum castigaret illos ab ebrietate re
traheret ibi mortuus et interfectus est ab eis. via dum mater eius
et mater erant essent ... ebrie furia vini more interfecerunt
Pentheum eo quod ipsas corrigebat vii v.
Penthea morsit sapientem vina premit
Rapta patris fratris ebria turba domus. Transiit tertius iii
aliqui sunt nove v. aut sunt ... Incipit liber quartus.
Prima mutacio quarti libri est de una dirce que conversa est
in piscem per dircem intellige personam superbam inter mundo per
ipsam ... intellige quod nulla persona humilis [illegible] superbia potest durare
immo submergit et pisces in aqua.
Secunda mutacio est de Semiramis conversam columbam per S
intellige hominem in hoc mundo per ipsam conversam in columbam
dolentem ... conversi in piscem intellige ... humile dolente de
superbia alterius ... sic ... elevat sic alios que ad
columbam ... qui se humiliat exaltabitur etc. vii v.
Mergit ut piscis ... superbia mundi
Ast humiles ... volant.
Tertia mutacio est de ... alios convertente in pisces ...
ipsa conversa fuit. nam ista fuit quedam meretrix que stabat in
uno portu et ista homines alliciebat ad se et nudabat eos bonis
suis sic pisces nudi sunt. tunc ... qui spoliant ipsam
sic ipsi spoliant alios vii v.
Allicit ut pisces meretrix et nudat amatos
Cum tamen ... ipsius ... nudat eam.
Quarta transmutacio est de moris transmutatis in colore nigro. et
licet verum est quod morus immo fecit mora alba deinde cum ...
sunt ... tamen potest habere hic morale quod per hoc possumus
notare quod in amore qui est ... in ... et albus ... ...
quod mulieres amantes veniunt morte sicut patuit in hiis duobus

Vnde dictum est Alba prius morus nigredine mora colorans.
Signat quod dulci mors in amore latet
Tincta suos fetus de sanguine morus amantum.
Principio candet fine nigrescit amor.
Quinta mutacio est de marte et venere qui ad inuicem cohibi-
tam nam per martem et venerem intellige homines viciosos qui in
actu [illegible] et fornicacionem [illegible] mutata est victoria
tamen clam fuerunt quia sapius si alii [illegible] [illegible] per
solem intellego [illegible] et tunc [illegible] que manifestauit eos [illegible]
[illegible] vel per locum [illegible] per confessionem peccatorum tamen volentes
id est nolens candorem Vnde versus
Iudicio veri corrupta libidine venus
Cum patet illicite prius [illegible] rubet
Sexta mutacio est de leucothoe per quam intelligo personam [illegible]
[illegible] per solem intellego spiritum diuinum qui illuminat [illegible]
[illegible] et ipsam esse sepultam et mortuam per hoc intellige quod alii [illegible]
[illegible] persone detrahunt [illegible] [illegible] [illegible] in christo
[illegible] odorem castitatis virginitatis imaginem sic in cinere.
Thurea virga bonum mundo spirauit odorem. Vnde versus
Candida leucothoe tuas amata deo
Septima est de clicie nam per cliciem inuidentem sorori intellige
hominem luxuriosum et stolidum qui inuidet sapienciori se vnde
signa sapienciam [illegible] in se [illegible] [illegible] [illegible] ipsum
mutata in florem vt dictum est.
Pendens [illegible] [illegible] se [illegible] honore,
Perspicit amissum flore migrante rubet.
Octaua est de dapne pastore. Nam sicut dicit Ouidius iste pastor ha-
bebat quandam pellicem qua spreta cepit aliam qua propter illa timens
quod non sentiretur mutauit eum saxum vnde dictum est conuertit
in saxum quem saxo obruit illum. Cui placuit primum pellice
sparta dolens. Nona est de scitone qui aliquando erat masculum
sexus aliquando feminei per quem intellige [illegible] vicio pessimo
[illegible] quia tales dicuntur masculini et feminini sexus. Vnde versus
Dum modo femineos mores [illegible] viriles.
Exerit ambiguum sexum [illegible] [illegible].
Decima transmutacio est de [illegible] [illegible] in adamantem per talem
intellige hominem qui in iuuentute est bonus et iustus sed in se-
nectute efficitur malus et obstinatus et tunc dicitur mutatus in
adamantem per incorreccionis duriciem vnde dictum est
Durior est adamante senex incredulus ille
Quem rubescentem credidit esse deum.
Vndecima transmutacio est de [illegible] nam ex imbre [illegible] [illegible]
sunt quidam populi in longinquis partibus qui semel [illegible] obsessi
fuerunt [illegible] per tempestates quod oportuit eos vti fungis qui
nascuntur in instanti ex aliquo ymbre humectante tamen [illegible]
dicuntur ex imbre nasci quia [illegible] sunt fungis. Vnde dictum est.
Sunt ex imbre sati fungis [illegible] cibum.
Duodecima mutacio est de [illegible] et [illegible] [illegible] in flores quia

debet sic intelligi nam per ero i. inter iuvenem quodlibet sicut ipsi erat
per ipsos cornu in floribus intellige quod iuvenis in hoc est sicut flos in
ipsum vero ipse durat. unde versus.
Florentes primi etas hodie vellet heri
Tercia decima est de hermafrodito quod naturaliter potest sic intelligi. nam sicut
maris est quedam cellula in matrice in qua si mulier retinet sper-
ma homines nascitur hermafroditus i. homo utriusque sexus. Unde
Cellula matris que concipit hermafroditum. unde versus
Salmacis quando cum filio veneris vel alie quamvis ad
meretrices intellige voluptatem que dum vincit homini et dum homo est
in sermone et in cogitacione sit libidinosus quod imponitur hermafrodi-
tum ita est velut omnes alios in fore. unde dictum est
Omnino voluptati sic iungitur hermafroditus.
Hic conficit excercere sentina primo vagus
Lumina tandem capitur consimus at ille
Patrat ut enervet salmacis illa viros
Quarta decima est de meneydibus in vespertiliones quod debet sic intel-
ligi nam ipse erant bone potatrices unde per sectam sua et filia mu-
tata in vites intellige quod vendebant quicquid filabant ita quod [illegible]
possent bibere itaque dum ebrie essent videbatur eis quod tota domus
esset plena timpanis et ferris unde cum consumpsissent omnia fugere
cepit de nocte propter verecundiam ideo dicit fabula quod conversi sunt in
aves. unde dictum est.
Dum consumpserunt meneydes omnia vino
Distantia de patria nocte volasse ferunt.
Quindecima est de ticio per tityum intellige hominem deditum adu-
tiaria dum futura qui se in hoc exardet quamquam vultur quod est
avis vaticinio dedicata dicitur corrodere precordia sua quia tota
nocte cogitat super istud. unde versus.
Qui trahit in fastus rem precordia vultur
Cura fuit semper in astra fuit
Sextadecima est de tantalo quod sic debet intelligi quod tantalus regnavit
quidam avarus et fuit vir quod propter avaricia ipse interfecit filium suum
quapropter dicitur stare in inferno sitiens semper et tamen poma et aqua
ipsum ad os dequiunt cum capiat tamen non potest. ille intelligitur
de quolibet avaro. unde versus
Tantale quot tibi limphas et quot tibi poma.
Sunt divicias divicii avarus eget.
Decima septima est de sisipho unde notandum est quod sisiphus fuit quidam hospes
qui omnes suos hospites mactabat et [illegible] saxa [illegible] illa
propter dicitur tamen illam penam scilicet quod volvit saxa [illegible]. unde versus.
Ut sisiphus ille latro qui multos fraude necabat
Obvius in baratro saxa ferendo labat.
Decima octava est de ysyone. nam ysio voluit contra regnum altiua
in medium nubis i. velorum sic nubes pravus dicitur et fuerit cum
iunone et genuit centauros i. centum armatos scilicet iunone que est
Regina celi cum qua yxion voluit concubere et illa recessit a quo y-
xion penitus auditum deditque unio mulier i. centum armatos

Vnde dictum est quod si quis Rome voluerit quam multe fortuna in qua
ipse consideraret. vnde versus. Et Romulus fons [illegible] multis cepit equorum.
[illegible] mota [illegible] ad yma rota. Decima nona mutatio est
de belidibus. Nam puellas belides intellige quasdam religiosas personas
que posite fuerunt in inferno intellige quod luxuria nunquam habet finem
quia quanto plus homo operatur in luxuria tanto plus vellet operari. Vnde
dictum est.
Non explentur aquis timorosis belides vrnis
Sic dum se reparet sine libido caret
vicesima est de athamante et yno. Nam [illegible] quod athamas et yno
Reges thebarum dum colerent bachum inebriati sunt quapropter iu-
no .i. voluntas dei .i. ira voluit eos punire. Vnde athamas exi-
stens ebrius occidit vnum de filiis. yno dum esset ebria occidit
suum et necavit se cum alio. Vnde dictum est.
Experiuntur furias athamas ynoque furores.
Misit eos furias actio digna dei.
Sed regalis ebrius vulgi mirata libido.
Ebriusque occidit geminum pro terris natum
Ebria cum reliquo precipitata mari
In mare demersos fecit maris esse deos
vicesima prima est de comitibus ynus quorum quedam transmuta-
te sunt in saxa quedam in volucres quod sic debet intelligi quod ille
que illas dum essent ebrie precipitabant se de saxis aliqui dum
consumpsissent omnia recedebant et convertebantur in aves. vnde est.
Saxa fuisse que nostro diriguerunt
Fugerunt comites que rediguntur aves.
vicesima secunda est de cadmo et vxore eius qui conversi sunt in serpentes quod sic
debet intelligi. Nam cadmus et vxor fuerunt [illegible] [illegible]
ta in thebis et devenerunt [illegible] dum esset antiquus [illegible]
de regimine [illegible] [illegible] [illegible] in serpentes
qui sunt [illegible] [illegible] [illegible] vnde dictum est.
Cadmus et [illegible] dum [illegible] sublimia querunt
Serpentes in [illegible] pectora prona ferunt.
vicesima tertia est de iove converso in aurum pluvium quod sic debet in-
telligi. Nam Iuppiter fuit rex crete qui audivit quod rex acrisius
habebat filiam pulcerrimam danem et clauserat eam in turri. sed
Iuppiter tamen fecit cum custodibus dando sibi aurum et puelle
habebant eam. vnde versus.
Iuppiter ut danes sic tu [illegible] requires.
[illegible] si pulcras munera victor eris.
vicesima quarta est de guttis gorgonis. Nam gorgon in grecum
a grecis quod est terra per guttas cadentes in terram [illegible]
ex terra [illegible] nati ex guttis intellige [illegible]
runt [illegible] terre. Vnde dictum est
Gorgonis opus terre gutte [illegible]
Serpentes alias qui [illegible] eius.
vicesima quinta est de athlante converso in montem [illegible]
[illegible] esse valens quod athlas [illegible] rex magnus.

Ad que venit perseus ut obsideret eum et obsedit eum tandem usque et depulit eum sive in ruinam quasi diceret illum convertisse in montem sed moraliter sic intelligitur quod athlas fuit quidam magnus astrologus qui ut dicitur sublimavit celum ergo per scientiam suam considerabat mo tum siderum vnde dicitur quod tetigit solus sublimavit ideo et ideo attribuit sidera quod movebant errores qui erat in sede illa per representationem habe bit dicitur quod gestabat celum i. scientiam quod referebat stellas et habebat sol aurea in ipso i. preciosa dogmata et erat firmus in custodia per quod in tellectum sum ingenium quod erat custos dogmatum et habebat multos sed vnde intellige discipulos et habebat vii filias que pleyades appellabantur que coniuncte sunt in signum celeste per quod intellige vii arti liberales que primo fuerunt sicut sidera sed venit adhuc perseus i. homo virtuosus perfecte et sumpsit eum capite gorgonis et disputavit eum eo et subaudiebat illa quodque cessit de illi prius illi perseo sed quod fit mutatio in monte dicitur intellige quod talis mons semper denotat altitudinem vnde dicitur est

Gessit athlas celum nam de celestibus egit
Et cum gramini dogmata poma putes
Pinguis est perseus altus speculator opus
Discipulos gregibus equiparare potes
Illius ingenii serenus arbiter astri
Ymagine regnabat prave magister erat
Perseo virtus signatur gorgonis error
Terrenus hinc cessit mortificatus athlas
Athlas astrologus perseo philosophante
Sensibilem viri norma collis habet

Vicesima sexta est de gramine mutato in lapidem quod dicitur intelligi i. per significatum corpus terre sed quod ea que pervenit extra ut puta divine agitavit alam ita gramina terre super que est posita gorgon fuit la pides nec quod est aliud dicere nisi per gramina mutata in lapides intel ligimus gravitudinem puerilitatem terre in aia vnde dicitur est

Virga corallum lapidescit primum in undis
Si tetigit aer crimina terra nocent
Ut terrenum opus alas honerare putamus
Gramina sic lapides gorgone tacta damus

Vicesima vii mutatio est de multiplicatione illorum corallorum quod dicitur sic intelligitur nam per multitudinem corallorum intellige multitudinem viciorum que si tetigerint multiplicantur sic coralli tecti in mari sed si nu miserint evanescunt et non ultimum perdunt sic nec corallus extra mare vnde dicitur

Crevimus in more passi radicibus artis
Gramina coralli multiplicantur aquis
Sic visi sed pereat que primum terrenus primus
Criminibus crimina multiplicare sinus

Vicesima octava est de illis sororibus nam pallas protest intelligi tres sorores qui nostrum animum inficiunt prima soror est steno i. debilitas alia euriale i. latitudo vnde hec est primus actus dis cretus quia potentia latitudine datur debilitatio sed hunc actum capit perseus i. homo virtuosus sed tertia est medusa que significat i.

facit hominem durum. homo qui virtuosus vult hanc occidere
et accipit scutum sapie que sapia ex Jovis columpnis hedificat
et accipit gladium mercurii i. eloquium et cum superat ipsa
superata nascitur equus alatus i. fama que volat per mundum
qui hedificavit fontem dedicatum poetis quia per eum semper sunt pro
in acquirendo famam unde etc.
Sunt pheces gemine sorores curiales medusa
Terrores animus producit equus vanus
Error inest aut consueta gorgone triplex.
Scemmo dedicuit seducat curiale.
Nam ad iter geminas unus dissuerit orbis
Lenem sibi virtutis involat apta manus
Terra saxificat mens horrenda medusa
Nam se spectantes enorare facit
Et vellet condam cora sapiunt vagari
Horruit anguicomus saxificum per caput
Ista duas superat magno leore sorores
Hanc cum virtus exsuperare potest.
Reddit eum nunc cui dat sapia scutum
porrigit eloquium quo feriat gladium
Nascitur ex monstris pegasus omnis animus
Nam vates fame volucris fama volucris
Que venit ad celos more volantis equi
Cui ad incursu pegasus emicat animus
Nam vates fame sedere pulsat amor.
Sed per misfortit leue mittis et ipsius habet per virtuoso viro
in pro sit penne angelice perpetuam invenit diabolum et quod
ibi virum perdens abeo vult victum est.
Assolvit primus virtus humana levata.
Et maris et terre monstra maligna domat.
Explicit allegorie quarti libri que sunt xxviii de aut xlii.
Incipit liber quintus
Prima allegoria quinti libri est de perseo item nam per calliopem
superbiam pro adomaderum religatum inter conaliem que in
superbiam removetur a deo et dumus devoranda deo cum pulcris
vale se pertinentem mittit superbiam que est caput aliorum viciorum
que insurgit contra virtutem unde etc.
In eius conalis clare cur carmis
Rapta deo monstris dilaceranda datur
At sibi nubentem virtus eripiat illam
Demone confecto primus ense sacra.
Tempore si tecto virtute frangere mos
Contra consequunt punique ducta suo
Hic et serat eloquio virtus precetta sophia
Qui domat omne malum cognita causa mali
Secunda est de perseo saxificato nam phyneus dicitur a ypsilon i.
mens que est deus pene invente queribus in capite percussum a
capite gorgonis incursu horruit virtuosum et suo eloquio et

virtute sacrificent males. et confundat eos in tantum quod assimilantur
saxis. unde versus.
Quem mallet exercere virtus inserta tirannus
Prothenus nam preciosum dixit esse deos theos
Tercia mutacio est de polidecto saxificato per quem intelligimus ho
mines plenos peccatis variis et diversis. sed per perseum intelligo ho
minem virtuosum qui confundit omnia vicia que veniunt ex suo cordis
animo. unde versus.
Quinta designat polidectus plura tenentem
Que virtute probi saxificata silent.
Quarta est de pireneo per quem intelligimus doctores vilibus et ne
scio tamen bonarum se exaltare iactando adesse musas et tamen ipse
muse doctores apud se manere non possunt quia explorantes esse
recedunt et recedunt sed vult eas sequi et nec proprie quia tandem eo
proposito rudis unde versus.
Doctor sepe nouus musis arcere laborans
Dogmate pulso recedit arte rudis.
Quinta mutacio est de tiphoeo qui depulit deos in egiptum per tiphoeum
intellige homines tales mundi qui tradiderunt fuit terrenus tradunt deum
non esse. sed quod depulerit in egiptum intelligo quod egipcii fuerunt primi qui
coluerunt deos in ydolis suis. unde versus.
Expulsere deos populi terrena sequentes et colentes
Prima sed egiptus ydola fecit eis.
Sexta mutacio est de Ioue conuerso in ariete. nam dicitur latuisse
in ariete eo quod aries est dux gregis et quia apparuit siluo i. dioni
sio in forma arietis. Nam unum est de illo dionisio quod apparuit
sibi aries ideo fecit fieri templum quia cogitauit esse deum ille ap
pareret sibi. unde versus
Visa dionisio monstrans triumphantis ymago
Est data uerueci assimulare Jouem.
Septima mutacio est de apolline qui latuit in coruo unde dicitur
Pingitur in specie corui diuinus apollo
Itaque augurius ater exstat auis. Octava est de baccho qui dicitur
latuisse in ireo hec pro tanto quia elegit sibi yrcum ut ex ipso fieret sibi
sacrificium eo quod yrcus est animal nullum nocivum vitibus ideo voluit
hircus suo tamen iusto fieret sibi sacrificium. unde dictum est
Pingitur ore capri bachus nam vitibus hostis
Mactatur bacho victima grata caper. Nona est de luna que la
tuit in cerua hec pro tanto quia luna est velocior omni alio planeta et
quia cerua est uelocior omnibus animalibus ut dictum est.
Et lunam celerem pennatis cerua figurat. Decima est de iunone
que latuit in iuuencam sed pro tanto quia per iunonem aerem intelligo
qui fecundus est eo quod producimus omnium rerum et quia iuuenca dicitur uacca
fecundum ideo dicitur latuisse in iuuenca. unde versus.
Vera fecundum Juno iuuencam notat. Undecima est de uenere
que latuit in pisce hec pro tanto quia piscis multum habundat fecun
dus. Nam unus piscis mille facit oua et dicitur pro inspissa piscis
conuertuntur sup et faciunt infinitos pisces et quia uenus est ideo
sed quod sunt fetus ideo dicitur latuisse in pisce unde dictum est.

pisse venus gaudet nam floribus omnia replet
Corpora dum dyon cuncta maritare facit
Undecima est de mercurio qui latuit in ciconia pretanto quod
mercurius dicitur rubium dei id est eloquium ex quo eloquio fiunt pa-
ces et concordie ubi regnat guerra et quia ciconia est humi-
lis et paci dedicata ideo fingitur mercurius in ciconia unde dicitur
Ibide signatur concordia mercurialis
Que plaudit modo pacis amico suo
Terciadecima est de typhoeo fulminato nam fuit unus qui typho-
eus fuit quidam magnus possessarius ditissimus et tirannus de-
vitiis in tantum quod amicos dei despiciebat et ipsum deum quia
propter fulminatus fuit unde dictum est
Religionis opem cupiens lacerare typhoeus
Molibus oppressis eiomit ore focum
Quartadecima est de plutone rapiente proserpinam et allegorice hu-
ius naturalis est nec est hoc inconveniens quod in hoc loco introducatur
ouidius nam ipse introducit nimphas loqui quarum nutus est
figure omnium rerum unde per plutonem intellige hic solam terram quod
est in cortice ipsius terre que hic producit omnia nam ceres
id est terra cereris sed per proserpinam intellige humorem ipsius terre vel
per proserpinam lunam intellige nam proserpina id est prope serpens nam prius modo
luna proserpit prius terram quam alii planete modo in estiuo tempore humor
ipsius terre capitur a sole terre quod terra non remanet arida etiam
est pluto rapit proserpinam sed de ciane dicitur est quod quidam fons est
in longinquis partibus qui hic dicitur per ... quod in estate quando humor terre de-
scendit ad fontem non decessit aqua et quod ... fons est
de plenum aqua ideo fons videtur flere raptum proserpine unde dicitur
Pluto solum terre proserpina luna vel humor
Cortex exterior dicitur esse ceres
Proxima telluri primitus luna planetis
Filia dicatur nam prope serpit humum
Tempus in estiuum flammas cretante typheo
Humor ab externis rapit ad antra soli
Cinthia dum rapitur cyane fons exarit undis
Unde solet causam deficiens aque
Quintadecima est de cerere messe et filio coniuge in stellionem
et est naturalis allegoria nam ceres id est cortex terre que annis fit
proserpina id est humore per calorem sed messe importat autumpnum nam
per messe id est medium inter hiemem et estatem ubi cortex terre vadit
ad messem ut bibat et filium messe intellige fructus accidens
qui non nascitur in autumpno qui accidere in terre bibunt aquas per
comitatur cor vigentes que suspiciunt venus in frigore et nebulas
et terre illi fructus convertuntur in nimes usque adveniet unde dicitur
Queritat humore sitiens tellus ap vinstat
Messis tectum turbida multa bibens
Irrigat autumpni tellurem turbidus aer
Frigoris atque estus inter utrumque tepens
Autumpni fetus tam detrudit et inde
fit nimis lentas frigore vere parit

Sexta decima mutacio est de Cyane ostendente zonam nam
verum est quod Cyane est quidam fons in Sicilia qui hoc habet
quando petat quod in estate cum aqua decrescit apparet signum circa
fontem ipsum ad locum in quo aqua fuerat et istud signum
est zona quam Cyane ostendit Cereri .i. terre. Unde dictum est.
Cum Cyane rapti demonstrat signa liquoris
Cernitur in ripe margine lapsus aque
Decima septima est de Ascalapho mutato in bubone. Ascalaphus
fuit quidam magnus astrologus et dixit quod Proserpina comedisset
septem grana pomi mali id est quod luminare de superioribus tota
sua opera vsabat circa lunam et dixit eam esse in vii. gradu et
luna est luminare nocturnum. Ideo dicitur esse mutatus in bubonem. Unde
dictum est. Differat Ascalaphus terrestria pabula luna.
Mandere septeno cum petat yma gradu
Hic fuit astrologus lune ratione laborans
Ex hoc nocturne consimulatur avi.
Decima octava est de filiabus Acheloy per tres filias intelligimus tres mo-
dos quibus omnis melodia perficitur qui sunt vox flatus et tactus
sed quod dicuntur esse partim aves et partim virgines intellige quod omnis melodia
que fit ex cantu est in hiis duobus et non in aliis. Sed quod caput
esse virginis et aliam partem avis intellige quod tanta differentia est inter
per melodiam que fit ex voce hominis quanta est inter caput et
membra. Unde dictum est. Voce tuba cithara decantat musa Sirenum
Hec tres Sirenes corda canore trahunt.
Mater Calliope pater est Acheloyus amnis
Ex humore sonum prodit et arte melos
Hec mare producunt dum mare gignit humor
Vox hominis cantat prima secundat avis
Decima nona est de Proserpina que manet sex mensibus cum marito et sex
cum matre per partem manens cum marito medio hoc intellige quod si-
git ab aspectu nostro quod nunc videtur ire ad inferum sed quod partim manet
cum matre .i. terra intellige quando apparet nobis ad plenum. Unde dictum est.
Luna planetarum terram de iunctior ambit
Hinc regit inferius inferiori suis
Plenius adveniens mediante tempore nobis.
Et per tantundem deficiendo latens.
Vicesima est de Arethusa. Nam verum est quod Arethusa est quidam fons in
Elide regione mutatur ipsa a qua denominata fuit civitas pi-
sarum que constructa fuit ab illis et iste fons est per quandam nova
cum in vel est Alpheus fluvius et ambo subintrant voragine et
ponit caput in Siciliam prope Cyanem. Unde dictum est
Alpheum fugiens terras Arethusa subintrat.
Mista quod Sicilia flumina grata migrat
Vicesima prima est de Lyncho mutato in lincem. Nam verum est quod Triptolemus
fuit primus qui adinvenit usum terre. Sed labore et fructu in pri-
bus istud sit opus maximus videtur fuit primus qui invenit in
Egipto quare dicitur esse legatus Cereris .i. terre. Similiter cum fuerit
Lincus fuit quidam tyrannus in partibus septentrionis. Sed delet

tabatur in occasione hominum ideo omnes agricolas interficiebat
ideo dicitur voluisse occidere tutolonum scilicet mutatus est in
lupum hoc est quod lux est et bibulum et se habundi
in humano sanguine ita ille Lichaon dicit postea illa
regio habitata est a predonibus et feris hec enim est quod ibi
non nascuntur fruges unde sunt ibi latrones unde dato
quod sunt rapidi unde versus
Dum perit agricolas subito mactare tirampnus
Sanguineus bibuli nomina lincthus ut sit
Hinc figitur ea terra feris inculta relicta est
Quot sunt predones barbara terra tenet
Vicesima secunda mutatio est de pieridibus conversis in picas
ad quod sciendum est quod de musis diversa est opinio nam muse dicuntur
sub quibus poete comprehenduntur et muse dicuntur a museon
quod est querere unde novem muse dicuntur novem modi [illegible] no
vem [illegible] quibus mediantibus octo principales toni dicuntur representari
quo [illegible] erit nona musa dicitur que [illegible] habet tonus qui [illegible]
[illegible] ad illas octo scilicet calliope dicitur regina omnium [illegible]
scilicet naturales [illegible] dicitur transeunt [illegible] per novem musas in
telligere novem instrumenta ad vocis formacionem [illegible]
[illegible] fiat cantus et melodia et musis [illegible] dicitur
[illegible] instrumenta formandi vocem scilicet quatuor dentes duo la
bia summitas lingue concavitas palatus superioris et [illegible]
[illegible] scilicet macrobius aliter dicit dicit enim quod in ordine pla
netarum est quedam celestis pulcherrima melodiam consistens
unde per novem musas intellige [illegible] planetas in ordine melodiam
facientes scilicet fulgencius aliter [illegible] dicit enim per novem musas
[illegible] novem [illegible] administratas [illegible] sunt
convenire per artes per eorum nomina et interpretationes prima enim vocatur
clio quod idem est quod gloria [illegible] quod nos inducit ad sciam ac
quirendam est ut eandem famam acquiramus secunda vocatur euter
pe que interpretatur gratia dei scilicet [illegible] quia illud quod nos inducit p
ad scientiam est quod ea mediante gratia dei [illegible] habemus tercia
est melpomene que interpretatur oblectans [illegible] nisi [illegible] sua
oblectaret audientem [illegible] conveniret ad [illegible] quarta vo
catur talia que interpretatur capacitas [illegible] valde necessarium est homini
ad scientiam cum multorum capacitatem habere quinta vocatur po
limnia que interpretatur multa memoria [illegible] quod est homini necessarium
[illegible] que apprehendit memoriam longam habere sexta vocatur era
to id est similem inveniens [illegible] necessarium est homini [illegible] apprehendit
et in longa memoria tenuit aliquid sibi invenire [illegible] debet
septima vocatur tersicore que interpretatur diiudicans [illegible] necessarium
sit diiudicare inter ea que didicit octava est urania id est que
interpretatur celestis [illegible] est necessarium [illegible] eligat
[illegible] probabilius est ille [illegible] debet habere uraniam id est
celestem graciam [illegible] nona vocatur calliope ista que interpre
tatur optimus sonus a calo quod est bonum et fone sonus et ista
est regina aliarum scilicet in ista [illegible] musas [illegible] appetio

Unde Apollo est decacordus, i. decima corda. Et hoc propter tanto quod novem
muse morales attendunt ad eloquentiam ordinate, et Apollo autem
deus sapientie est. Sed quia eloquentia sine sapientia parum prodest, immo
nocet, ideo Apollo introducitur. Unde dictum est.
Primum scire petit fame dulcedine Clio
Euterpe nobis grande iuvamen habet
Instat Melpomene sibi oblectans meditando
Ipsa Talia simul premeditata capit
Hec conceptis servant memorat Polimnia multum
Invenitque Erato que simulacret eis
Tersicore sequentis diiudicat ipsa
Eligit Urania que meliora probat
Calliope regina sonat decreta sororum. vel sic discreta sororum
Castalio circumdatus ubi pulsat Apollo
Spirans omnia medio plectra movere choro. Et quia nichil est deter-
minatum ideo dicamus secundo quod per novem musas intellego consonan-
tias per quas unumquodque est suum officium et dicit preterea de filie Pierius a
peloro [illegible] i. comito [illegible] unum quorum iste turbabat quod unum quod Calliope con-
vertit eas in picas verum est quod illas dissonantias assimilaverunt picis
Unde dictum est. Musa novem fecerit concordia femina vocum
Et tonde unus priorat artis opus
Ergo Calliope docti vox optima cantus
Picas discordes arguit esse sonos. Alexander quinto libro [illegible] xxiii. d.
aut lxxxiii. Incipit liber decimus septimus in nomine domini Amen.
Prima mutatio decimi septimi libri est de Neptuno et Pallade de lite nominis
imponendi civitati Athenarum. Nam verum fuit quod Cecrops edifi-
cavit Athenas et cum edificasset dubitavit unde deberet nomen
imponere civitati vel portu civitatis vel a studio quod ibi fuit Inspice.
Sed consideravit quod portus civitatis afferebat sibi divitias quibus luxu-
riantibus ipsi superbiebant et studium afferebat sibi pacem et tranquillitatem
quia quod imposuit nomen a studio unde dicta est Athene ab athanatos
quod est immortale quia scientia est immortalis. Per Neptunum intellige portum civi-
tatis qui ipsum emittit equum [illegible] quia ex portu bono civitatis fecun-
ditas et ex nimia [illegible] oritur bellum. Per Palladem deam sapientie in-
tellige studium proprium emittit olivam quod est signum pacis intellige quod ex
studio oritur pax et concordia. Unde dictum.
Immortale dedit sapientia nomen Athenis
Post ponit pax bellica signa maris
Secunda mutatio est de Emo et Rodope conversis in montes. Nam verum
fuit quod Emus et Rodope fuerunt duo [illegible] regni et propter divinas
suas volebat quod illis adoraret eos sicut deos [illegible] divino [illegible]
sunt montes et superbiam [illegible] devenerunt in infimum miseriam
Unde dictum est. Qui se subiectis ducos iussisse vocari
In gelidos montes mutavisse datur.
Tertia est de pigmea matre [illegible] que conversa est in gruem. Nam verum
est quod Indi sunt quidam populi cubitales qui in quinque annis pariunt et in
octavo senescunt. Sed grues eorum parvuli sunt intellige superbos. Sed per
pigmeam intellige superbiam quod dicit mater [illegible] sit [illegible] in gruem.

Intellige superbiam que sequitur homines superbos unde dictum est
Ne magis presumat mulier nam superbos.
Et iubet infestet ut sua mater eos.
Quarta est de Antigone mutata in ciconiam. Nam dicitur quod
Antigone fuit pulcherrima que in tantum confidebat in pul-
critudine sua quod omnes despiciebat et plane debemus intellige
quandam superbiam ei. Quapropter dicitur in ipso i. de ipsa diuina est
mutasse in ciconiam que est auis sordidissima quod ad alium
quod vertitur et est auis que multum applaudet sibi suo rostro.
Unde versus. Que se corpore iactabat in ethera fertur.
Est auis in rauca crepitatque sibi.
Quinta mutatio est de filiabus Cinare regis conversis in gradus
templorum. Nam dicitur est quod Cynaras habuit septem filias que
dum essent in prosperitate contendebant deum et celestes. Quapropter
voluntate diuina deuenerunt ad tantam paupertatem quod oportuit
eas stare ad hostia ecclesiarum ut peterent elemosinam. Deinde ideo
conversas in gradus templorum quod calcabant super eas sicut super
gradus templorum. Unde dictum est.
Templa recusantes Cynare proprie natas
Templorum iusse tribuere gradus
Sexta est de Ioue in taurum. Nam dicitur est quod Iuppiter filiam
[illegible] regis tirensis rapuit europam in ymagine tauri
et asportavit eam in quadam navi in qua erat pictus tau-
rus. Per Iouem moraliter intellige quemlibet potentem qui cum sibi
est de muliere de conuenit in taurum quod dimittit se capi
a muliere sicut taurus. Unde dictum est.
Septima mutatio est de Ioue converso in aquila. Nam dicitur est
quod Iuppiter habebat aquilam in vexillis suis et Romani et
portant aquilam et persuadent se descendisse a Ioue. Quapropter
dum esset captus amore cuiusdam Asterie dum nollet ad
nutum manum eius desilliis apparens eam habuit propterea dicitur eo
versus in aquila. Unde versus.
Maiestas iubet dum se subicit nimie
Fit quoque nobilitas pro muliere rapax.
Octaua est de Ioue converso in cygnum per Iouem intellige potentem
per cygnum qui est auis armoniosa in cantu quod dum canit
ille non audet canere alie aues intellige iurgia quod si fuerit
homo potens nec potens de [illegible] quod dicat quod si homo
potens sit obiurgator tunc de facili ledit alios. Unde versus.
Iurgia dat cygnus in que conversa potens
Inficit lede testes dampna parit. Nona mutacio est de Ioue
mutata in satirum que dicitur pastorem et hec sic intelligendum
quod Iuppiter [illegible] quodam lusus sibi lenonis habuit
Antiope cuius amore captus erat ideo dicitur conversus satiro
pastorem. Decima est de Ioue converso in Amphitrionem
hec debet intelligi quod Iuppiter amore uxoris Amphitrionis ca-
ptus quapropter tantam pecuniam dedit Amphitrioni quod permisit eum
concumbere cum uxore sua unde fuit leno uxoris sue [illegible].

Jupiter dicitur conversus in amphitrionem. unde dictum est de hys
Bilob; simil. Exprimit regalis amor per auris alumnum
perseph. in... insita ...ins adulter erat
Undecima est de Jove mutato in aurum hoc intelligitur cum audiret
danem clausam in turri tantum fecit cum custodibus corrumpendo
ipsos auro multo quod ipsi permiserunt concubitum illius puelle unde
eius dicit. Decima est de Jove mutato in ignem hoc sic intel
ligitur quod cum Jupiter esset captus amore cuiusdam nomine menosi
os fecit tantum cum coquo quod habuit illam. unde dicitur conversus in
ignem quod coquus recreavit se circa ignem.
Terciadecima est de Jove converso in pastore hoc intelligitur quod cum
Jupiter esset captus amore cuiusdam nomine menosie fecit cum
cum pastore quodam illius quod habuit eam unde dicitur conversus in pasto
rem. Quartadecima est de Jove mutato in serpente per quem intel
ligitur quod cum Jupiter esset captus amore cuiusdam nec posset eam
habere accepit quandam vetulam per lenone et tantum fecit quod eam ha
buit ideo dicitur conversus in serpentem quia vetule sunt magis sapientes
quam serpentes. nam ubi homo caput ponit vetula lavabit sic
decipit ubi numquam ulla erat sermo consideratur apud eam tamen
dissimulant quod eas committunt. unde
Hanc quoque hanc pastor hanc phileuit eius.
Quintadecima est de neptuno converso in iuvencum. nam nepti
nus rapuit quandam cuius amore captus erat in puppe que habebat
signum iuvenci in ipsa. Septadecima est de neptuno verso in
Amphionem. nam verum fuit quod neptunus captus fuit amo
re cuiusdam que habebat maritum et ... quam neptunus
accepto habitu mariti qui vocabatur amphion venit ad
illam et fecit cum ipsa dicitur ipsum mutatum esse. unde dicitur est
Dux maris hanc rapuit signata puppe iuvenco
hanc addit ut solitus ab adultera erat
Decima sexta est de neptuno in ariete quod sic intelligitur quod cum
neptunus captus esset amore bassilidos venit ad eam cum navi
in qua erat aries id est aries in signum ideo dicitur conversus in arie
tem. Decima octava est de neptuno verso in equum et hec sic intel
ligendum quod neptunus erat captus amore cuiusdam mulieris
de terra que intelligitur per cererem. quam venit cum puppe que ha
bebat signum unius equi. Decimanona est de neptuno verso
in delphinum nam neptunus captus amore cuiusdam que nominatur
melanthos venit ad eam cum puppe signata delphino et hec
ypostasis locutus fuit de Jove et neptuno qui reges fuerunt. unde de
hiis in textu simul est dictum.
Hanc taure qua uertuer fulgebat cepit et idem
Hac taure tuticlam quam tenebat equs.
Et taure consili petiit te flava medusa.
Qua nitur delphin puppe melanton addit
Vicesima est de apolline verso in hominem robustum hoc est quod
aliquando fingebat se robustum ut posset vacare amatis
suis hoc est minando et terendo sine credit ei.

Vicesima [illegible] est de apolline converso in ancipitre hoc est quod apollo qui per sapientem intelligitur aliquem convertit in ancipitrem scilicet in raptorem quia aliquam rapiebat amore cuius cupidus fuisset

Vicesima [illegible] est de apolline converso in leonem nam per apollinem intellego sapientem quia alicuius capitis amore alicuius fit ferus ita quod quamvis velles mulieres sunt mente et in nis que [illegible] blandicijs adhereret ideo dicitur conversus in leonem.

Vicesima [illegible] mutatio est de apolline mutato in pastorem nam per apollinem intellego sapientem qui cum non alio modo [illegible] decipere potuit [illegible] possit mutat se in habitum vilem et despectum de quo non tanta suspitio potest esse unde de hoc [illegible] simul dicitur est per figuram epitheton.

Fit sapiens durus raptor ferus atque supplex

Rusticus accipit ut leo pastor amans

Vicesima [illegible] mutatio est de bacho converso in [illegible] nam bachus fuit quidam filius Jovis regis et alio nomine dictus fuit dyonisius qui capitis amore [illegible] fecit ipsam [illegible] in ebriam sic cum ipsa concubuit et ideo dicitur conversus in uvam

Vicesima quinta est de saturno converso in equum nam saturnus fuit quidam miles antiquus et severus qui captus est amore alicuius ad quam venit super optimo equo et eam supposuit et asportavit secum ideo dicitur conversus in equum unde dicitur [illegible] hanc corrupit amans [illegible] pectora [illegible] hanc tulit antiquus miles amator equo.

Vicesima sexta est de aragne conversa in araneam que prius fuit ultima in ordine est in prima [illegible] per palladem intellego sapientem per ipsam telam de laudibus et [illegible] deorum intellego quod homo sapiens continue studet in laudando et predicando deum per aragnem intellego iuvenem nolentem laudare nec deum nec sanctos et contendit cum sapiente qui arguit eum de stultitia sua per ipsam texere telam in qua posuit crimina deorum intellego illos iuvenes stultos qui [illegible] audiunt laudem aliorum a sapientibus despiciunt [illegible] quia minus confidunt in rebus [illegible] quia predicte mutatum in araneam que est animal valde fragile [illegible] ad opus [illegible] Despiciens validam texit sapiens laudem

Ma[illegible] iuvenem [illegible] movens

Me[illegible] tam inficiens contra [illegible] [illegible]

Contendit [illegible] cum monitis [illegible]

Vana quod [illegible] ludens de [illegible] [illegible]

Fit tamen hec [illegible] sua tela cadit

Vicesima septima est de niobe conversa in saxum nam per niobem intellego [illegible] septem [illegible] [illegible] per ipsam [illegible] filios [illegible] delectatur sapiens intellego vij [illegible] corporis [illegible] [illegible] nus [illegible] lingua nasum oculos et supercilia in quibus delectatur corpus sui caro et per septem filias septem passiones ex ipsis oriantur [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] ratio corpus [illegible] linguae [illegible] nasi [illegible] oculorum et indignatiam [illegible] per amplitudinem eius maritum

Intellectu delectat carnis progredit ex quo organis sed latona
intellectus sanctitate sub ipsa latet religiosi per phebum filium
latone sapientiam per dianam castitatem. Nam sapientia et castitas
sunt filie religionis. per niobem obiurgantem latone intellectus
superbiam carnis que despicit religionem et honorem retrahit a [illegible]
[illegible] unde latona i. religio invocavit filios s. sapientiam et
castitatem in adiutorium contra superbiam. unde dictum est.

Pes manus os pectus oculi cum quo nasus
Organa sunt septem carnis [illegible] sata.
Conspirant huius operas condere [illegible] mat.
Cum quibus incensit religionis opus
Ad sua progenies sapientia casta pro virtus
Organa tum vicijs [illegible] sue
Occidit amphion natos respiciente carne.
Quam phebum casta simul arte levat.

Vicesima octava est de rusticis mutatis in ranas. Nam per latonam intellectus religio per ipsum peperisse phebum intellectus quod bona religio castitate et sapientiam. Sed [illegible] sitiens [illegible] intellectus quod religiosi aliquando indigent ipsis [illegible] ad substentationem sui. per ipsum [illegible] bibere aquam fontis [illegible] intellectus quod religiosi volunt [illegible] substentationibus que omnibus [illegible] sunt. sed per rusticos [illegible] [illegible] malos qui nolunt subvenire pauperibus [illegible] dei de ipsis [illegible] et murmurat. quapropter [illegible] illos in ranas quia sic rane sunt animalia que non possunt [illegible] de luto [illegible] religiosorum despiciunt [illegible] de luto [illegible] latona dimittit eos in luto mundi i. [illegible].

Religio [illegible] rane [illegible]
Ut valeat [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
Religio [illegible] ad [illegible]
Hos anathematicos luteo monstra facit.

Vicesima nona est de marsia excoriato. Nam per palladem intellectus artem [illegible] per ipsum sonare tibia [illegible] intellectus [illegible] sophismatibus. Nam sicut tibia consistit [illegible] sophismata. Sed marcia accipiens tibiam i. [illegible] est homo sophista qui [illegible] fallacias vult quod disputare cum apolline i. cum sapiente. sed apollo [illegible] cum cithara i. puris argumentis a corde procedentibus. Et non [illegible] verbis et excoriavit eum. i. detexit fallacias suas. Sed [illegible] apparuerunt sibi viscera. quia talis cum sit [illegible] sub pellibus apparuit excoriatus i. ignoratus [illegible] [illegible] ad modum aque. [illegible] marcia eo tempore [illegible] apolline quia illos qui [illegible] et [illegible] illa [illegible] ab eis [illegible] remanet excoriatum i. apparet ignorantes. Unde dictum est.

Ventosos calamos artis se speculata refugit
Dum rubet eluserat [illegible] genas
Decipit hos fatuus [illegible] tumescat

Cum cithara cordis consonat apta manus
Disputat ore sonans non ex ratione sophista.
Ut sapiens primo petit oraculum (?) cadunt
Doctior indoctis clamantis in serta (?) videat.
Et sic stultus cum verba per ora fluunt. Tricesima est de pelope
filio tantali humero eburneum. Nam per tantalum qui erat quondam
regis intellige avarum. Unde per ipsum occidere filium debes intelligere
quod avarus dum expendit aliquos denarios occidit filium quia de-
narii sunt filii sui. ideo dicitur filium occidi quia expendit. Sed filium fi-
lii s. denarios qui sunt facti filii sui. Sed per superos nolle comedere
de illo intellige quod sapientes cavent sibi a domestica et practica cum
avaris. Sed Ceres eum comedit per Cererem intellige terram que omnia
in se recipit. Nam talis avarus semper remanet in terra et cum sunt
sepulti ossa remanent super terram et hec intellige per hoc quod pelops
deterit sibi humerus quia ossa avarorum deteguntur in terra unde dicitur
Dat mandi genitum quociens expendit avarus
Terra notat Cererem ossa detecta manent. Tricesima prima est de
thereo progne et philomena qui mutati fuerunt in volucres. Nam
omnes sciunt historiam de se dicit que ista sunt tamen moderni poete
i. sermo (?) qui potest ad mores poetas adaptare. Unde per hec
quod progne mutata fuit sic conversa in avem hirundo vel [illegible]
quam habuerunt fugiendo a manibus therei. Sed progne in yrundinem
propter duo primo quia yrundo habet rubicundum pectus ad modum sanguinis
et quia progne et rubicunda erat propter cedem filii sui ideo in talem avem
dicitur conversam fuisse propter aliud etiam quia progne non fuit ex terra (?) sed
civitate. Sed primus habuit et quia yrundo manet subtectus ideo dicitur con-
versa in yrundinem. Sed quia philomena fugit ex civitate et quia non
habebat linguam ideo dicitur conversa in philomenam avem que non habet li-
nguam et que tamen stat in nemoribus. Sic propter hoc quod semper fuit conquesta
de virginitate amissa sic philomena dicitur videtur querelari. Sed quia
thereus ita fetidum peccatum commisit ideo dicitur conversus in upupam avem
immundissimam. Eccam (?) unum versificatorem talem et upupa est in capite
cristam que fecit superbia terei unde dicitur est
Nasus per ystoriam intestinum designat amorem
Et notat obscenus quem male fuit amor
Pectore rubicundo matre designat yrundo
Et iterum renovat carmen philomena querela
Quia latens voluit per genitum illa nemus
Thereus in cristo (?) tirum fit spurca volucris
Upupa designat cuspis tirannus erat. Tricesima secunda est de borea
qui rapuit filiam Erichtei una cum sunt quod Orithia (?) habuit filia nomine
quam quia boreas rapuisse dicitur. Sed quidam rex in partibus septentrionalibus
qui ita nominabat ab illo vento ibi dominante qui venit per mare in
navi armata magno adiutorio boree rapuit Oreciam et genuit ex ea
filios qui tempore pueritie fuerunt sine alis i. quod usque ad xv an. sine
[illegible] pilis propter humidum in capite. Sed adveniente adolescentia [illegible]
tur alas in similitudine patris i. quod post tempus pueritie fuerunt agiles
valde unde dicitur est Quam rapuit boreas rapuit rex tracius illam.

Namque suo vento per mare vectus eo
Cura sunt celeris tamen penniani pacto.
Cum pubescens cepit iuvisse calor.
Explicit allegorie libri vi. Incipit vii.

Prima mutacio est de arpis stercorantibus mensas phinei. Ut per phineum intellige omnem avarissimum. Per tres arpias intelligo tres species avaricie. Prima est cupiditas alieni et ista vocatur aello et dicitur ab alieno. Secunda est vicium avaricie conservandi vel acquisita. Secunda vocatur occipito dicta ab occupo as. Tercia vocatur celeno quasi celatio acquisiti quia avari in quantum possunt celant divicias suas quia per hoc magis credunt eas augeri. Et dicuntur hee arpie virgines quia avaricia semper virgo est in hoc quod sterilis. Sed quod fedabant mensas phinei nec nichil avarus nichil comedit quod non sit fedandum avaricia. Sed Jason et socii superve- nerunt et fugaverunt illas quia hoc avarus cum aliquem nobiles homines superveniunt tunc deponit avariciam et ostendit magnam liberalitatem propter verecundiam. Sed per zetum et calay alatos intellige dilectionem ... Et isti duo fugant avariciam. Unde dictum est.

Virtutibus arpie rapidi signantur avari
Primus aliens aello vult aliena fore
Occupat occipito furto vel fenore vel vi
Celat avaricium rapta celeno sinu
Virgines ora gerunt quia nil gignunt illis
Quas mensas abscondit raptor avarus opes
Sed et rapuit cero mensas et fercula fedant
Quas dum pascitur turba superba fugant.

Secunda mutacio est de vellere aureo. Nam quidam substitute per medium historie exponunt in hunc modum historia. Nam dicit quod frixus et helles fratres noverce exulavit a patre et dum exularet apparuit sibi mater que dedit sibi arietem cum vellere aureo et accepta dote matris mortue recesserunt in navi que vocabatur aries propter signum arietis quod habebat et forte helles cadens in mare de navi cecidit et submersa est. Sed frixus transivit mare et vellus dedicavit marti id est quod aurum quod habebat imposuit turri in templo martis ut custodiret in prelio sed ibi erat draco pervigil id est quidam custos ad hoc deputatus ut custodiret et ibi erant duo tauri id est duo comites illius custodis qui emittebant flammas ab ore id est erant deputati ad consulendum illi principali. Per dentes intellige stipendiarios quos habebat. Venit Jason cum manu armata ut raperet sed quia non potuit domare tauros id est quod illos duos ... tum de naribus postea ... dentes id est denarios et decepit stipendiarios sed ipsi recedunt ... quod non habuerunt ... ipsi nollebant ... proiecit lapidem id est acervum auri inter eos in cuius dilectione semetipsos interfecerunt. Sed postea sopivit id est cum veneno aspidis venenavit principalem custodem et hoc a consilio medee et postea rapuit aurum quod erat in turri et recessit cum medea filia regis. Unde dictum est.

Marcia turris erat pretiosi velleris arbor
Quas posuit vectus per mare frixus opes
Navis erat vectura vecturis ymagine picta
Summe navis aurea lana fuit. Est draco ... custos ...

Dentes armigeri qui comitantur eum
In domitum thauri dicos sunt colligere fortes
Armati ferro corpora corda fecho
Prestitit magicis sonis devicit Jason
Collegas redonis consiliando sibi
Ipse quorum fferens stimulos placavit adora
Sed subitis armis mox periere virum
Ille sed inter eos grave pondus conicit duri.
Pro eo quos gesserunt bella cruenta simul
Vellus Jason opes et te medea reportat
Confisus cum rediit amans amans.
Tercia est de esone facto iuvene quod sic est intelligendum cum eson
videret filium venisse cum tam magnis divitiis et cum tam pulchra
uxore ita gavisus est quod videbatur iuvenis factus esse vel potest
esse quod medea que magica erat sciebat facere aliquas medici-
nas cum quibus ipse eson manebat in bona etate quod corpori medicina
facit sicut unde dictum est.
Arte nimis magica iuvenis fomentis eson
Et redit in iuvenile prosperitate senex. Quarta est de pelia. Nam
credo quod unum fuit quod medea cum videret peliam odire Jasonem cogi-
tavit ipsum interficere. sed non est credendum quod fecerit interfici filie que pe-
ssissent eum sed forte cum quibusdam potionibus venenavit eum
et hoc mediantibus filiabus quod dicebat ipsis quod reiuvenet eum in bona
etate. vel usque. Medee fertur pelias obisse veneno
Grandia sacrilega monstra gerentis ope. Quinta est de corabo
mutato in avem. Nam fuit quidam maximus lecchator qui omnia sua
diluvio ventris consumebat in tantum quod factus est pauper et recessit
sit de terra sua ideo dicitur esse mutatus in avem. Unde dictum est
Diluvio ventris consumens cuncta corabus
Deserit patriam [illegible] ille vagus. Sexta est draconis in saxum
mutati quod draconem visse super arbores et comedisse aves in
tecto troum qui consumpsit multos grecos sed tandem capta fuit ab eis
sed quo ad aliam expositionem dico quod per orpheum intelligo homines sapientes
vel eloquentes sed per dracone intelligo rudem qui aliquando vult mordere
sapientes. id est vult respondere sed nec sapientes illum respondent
et mittunt eum sere de monstrat unde dictum est
Saxeus hic serpens est immutabile saxum
Lingua aut verbo non potuisse rufens. Septima mutatio est
iuvenci in cervum. Nam per filium bachi intellego iuvencum bene pectori
ami [illegible] esse sic vertus furatus vinum iuvencum sed ille cum
erat secum fuit cum ipse aut sic cuncto invenit [illegible]
vinum cervum et dum illo si volebat timere et liber fecerit
et quod fecit hoc propter ebrietatem ideo bachus dicitur conversus in cervum
Bachianus potuit cervo mutare iuvencum | vin. b
Sic furem bachus occuluisse datur. Octava est de corico. Nam
coricus fuit quidam magnus et sacrilegus qui cum mortuus
esset non dimittebatur sepeliri filius non volens sepelire filium
natus fuit [illegible] vel divino nichil unde dictum est.

Sacrilegus fiat privatus honore sepulcri.
Quedam hic cornua gerunt ipse deus. Nona est mutatio de [illegible].
conversa in canem per quam intellige quandam mulierem que deum delec-
tare in maledictis et consequenter dicitur mutari in canem per similitudinem la-
trationis. Decima est de filiis mutatis in cervos. Nam per Herculem fu-
gari sibi vaccas intellige similiter respondere sibi prosignitos sed eos
obmutari hominum intellige stolidas mulieres quia ignorat quod sibi fiat
Unde dictum est de duabus simul. Facta eius ferunt nulla pugna lingue.
Hec prole de matris cornua fronte ferunt
Undecima est de Telchinas. Nam per eos intellige invidos qui sui visu
dicuntur deturpare omnia aspecta. et ideo dicuntur Iove petente mergi.
Duodecima est de filia Alcidamantis. Nam unde fuit quedam filia
que gravida fuit de quodam homine. Sed cum peperit nutrix notantes oc-
cultare partum illius dixerunt patri quod ipsa pepererat unam columbam
Mergitur immundi corruptus pectora visu   unde dicitur
Se peperisse pater filia fingit avem
Terciadecima mutatio est de puero in cygnum. Nam unde est quod quidam
habuit filium qui faciebat optime cantare unde multi diligebant ipsum filium
et quod faciebat sibi gaudium. Sed semel cum peteret unum taurum et i-
lle nollet sibi facere ipse precipitavit se de monte et est mutatus ideo dicitur con-
versus in cygnum quia optime cantabat et fama sua post mortem durat
per cantum eius. Quartadecima est de matre ipsius. Nam cum ipsa sciret
filium fuisse mortuum tantum flevit quod mortua est et per magnitudinem fletus dicitur
versa in flumen unde dicitur. Factus olor puer est: tantum de lapsu mutati.
Hic sibi versa dedit nomina mater aquis
Quintadecima est de Ophia que dicitur conversa in avem quia non multa
dicere nisi quod deum rapta fuit et de ductus fugit amicus velut avis
Sextadecima est de regine Cheteo et aliis qui dicuntur conversi in aves quia
est dictum quod per peccata sua depulsi sunt a populo et fugerunt ut aves unde dicitur
Edita fertur avis que fugit [illegible] victor
Tollis regum multiplicavit aves. Decimaseptima est de campo [illegible]
in feram hec est quod unusquisque qui commiscebatur cum matre ille est sicut
fera que non cognoscit matrem ab aliis. Decima octava est de Cephiso vel
per focam intellige fatuum qui vult contendere cum Apolline id est cum sapiente
sed convincitur et tacet sicut phocas tumidus unde dicitur
Est fera qui venerem matris [illegible] in ore
[illegible] fatuus a sapiente silet. Decima nona est de
qui voluit [illegible] filia sua [illegible] quam rapta fuit sibi et ideo dicitur [illegible]
avem. Vicesima est de Ephireo et de Pirene et de nepote qui dicuntur con-
versi in aves hec est quod fecerat fugit in modum avium et sic eius filius
dicti aves. unde dicitur. Ingenuit ab Ephyream cupidus corruptus nata.
Sic ut omnis [illegible] fabula fingit aves.
Vicesima prima est de Atheniensibus. Nam [illegible] intellige cura
[illegible] idem est quod [illegible] ipsius [illegible]
intellige quod per [illegible] mortalia odia [illegible]
[illegible] et omnis tempestatis. Sed per Herculem [illegible] intellige [illegible]
[illegible] et dissipantem [illegible] unde dicitur
[illegible] rabiem magnificat et tangit.

Illa sed incinctis dira ueneria erat. Vicesima sexta est de me-
dea que uoluit toxicare thesium. Nam per thesium percipe uir-
tuosum et per medeam nouercam intellige malas personas que odiunt
uirtuosos et desiderant nocere. sed qui uirtuosus est cauet sibi ab ipsis de-
lia et remanet in uirtutibus nec ipsis decantat laudes eius. unde dicitur
Carmina porrectas multo spumata labore
Quando noualis non bibit illa dolos. Vicesima septima est de sitho-
ne muliere conuersa in auem. Nam una fuit que illa sithon prodidit
ciuitatem minoi nam minos promisit sibi aurum magnum et de-
dit sibi unam summam auri sed dum narrasset populus eam ut
proditricem eam dii conuersa in auem monedulam que se iungit auro
furat cum unde versus Nigra monedula nouit spem mutua auri
Que fit ab infimum proditrix ferax. Vicesima quarta est de
formicis conuersis in homines et sic intelligendum est quod in insula aui
bus fuit homines mutis fuerunt propter formice. Nam formice in
max fuerunt pullulat etiam ibi quidem primum nascuntur et sic for-
mice fuit multe ad alia animalia et terram et nigre uel illi sunt
parui et nigri et terram ad alios homines et similiter sunt sollicita-
te formice in laborando. unde mirmidon id est formica. unde dicitur
Mirmidon in greco fert formica latine
Unde et mirmidones nomen uulgus habet.
Corpore namque breues nigri sunt et maculentur
Parta laborato pacificant que choros. Vicesima quinta et ultima est
de bestia thebanis et cane cephali conuersis in saxa. Nam una
fuit quam in illis partibus apparuit bestia et per multi canes ueniebant
eam sed nec alios canes cephali nitrificet sequebantur illam tandem
deuenerunt super unum montem et de illo monte precipitati uirginem
retice sequebatur illam. post aliquam conuersi sunt saxa. unde versus
Insperum canis est uelox et bestia uisa
Casu nimio cursu lapsus uterque fuit
Explicit allegoria vii libri. Incipit viii.
Prima octaui libri est de rege niso et filia sua. Nam unus est
quod minos obsedit ciuitatem nisi et filia sua prodidit patrem
et patriam per amorem sed filia abscidisse capillum aureum de capi-
te patris intellige quod abscidit caput patris in quo erat fiducia
totius regni et quia hoc fuit magnum monstrum ideo poete descri-
bunt conuersam in caudam regem conuersum in nisum et hoc per
tanto quod fugerunt ex ciuitate sed in nisum propter per conceptione
nam nomen propter superbia nomen illius auis. Nam ipse superbus et
asperus erat sed illa conuersa in caudam et tanto quod filia de nomine
uadit quemadmodum filia post proditionem apparere non audebat. unde nisus
minus propter eam. unde dicitur
Purpureus crinis caput est quod filia niso
Rasit illa suo prout sanguine dempti patri.
Nec tam hunc modo fero desunt muonita poete
Aptauit ad uirtute proprietatis auis. Secunda est de minotauro.
Nam pasiphe uxor minoys habebat unum notarium nomine taurum
cuius amore ipsa capta erat. unde dedalus construxit sibi uaccam

hoc est quod in domo dedali magna lignea vacca que construxit cum eo et que
vidit fuit. Scilicet minos illa die qua coheruit cum ea et concepit ex utroque
unde peperit simul unum qui assimilabatur tauro alium qui assimilabatur
minoy. unde dictum fuit quod peperit minotaurum. unde minor. versus
hoc latere. misit illum qui assimilabatur tauro ad quandam artem ubi erat
carcer et quo ponebantur capti et propter illa de atheniensibus et pro tanto deus
pascebat corpora hominum. unde dicitur est.

Iunctus minois crates tabellio taurus
Pasiphe peperit de quibus unum duos
Primus erat bos tauroque simillimus alter
Hinc minotaurus praemisisse datur.
Taurigena minos sive perpetrat arti.
In qua pascebant corpora capta ferum
In latere dedaleo passi esse subdita tauro
Tertium quo latuit lignea vacca fuit. Tertia nunc est de adriana
rapta a bachio. Nam hec fuit una quam dionisius bachus invenit eamque et
desponsavit et permutavit eam in signum celeste sicut dictum est primo stellis
est quidam signum celeste in modum corone quod appellatur corona. unde versus.
Susceptis bachus stellas demere coronas
Tertia me dixit coniugis esse volo. Quarta nunc est de dedalo
et icaro qui dum essent capti a rege minoe evaserunt et transierunt per
mare ettide est quod de quo transiit cum illo quarto tenuis et forte flumi
maneat super pupp et cecidit in mare. unde versus.
Dedalus et natus velocem fingerat alas et ut sua puer est dimiserunt
alta rangs. Horatius solet dicere ut infra.
Icarei nati memores estote parati
Ipsa patria pati medium tenere beati.
Credite dicenti nati ut sepe parenti.
Ut medium patet continens iter. Quinta est de perdice Nam perdix
fuit quidam homo qui erat optimi ingenii unde perdix invidie ingenii
eius cuius. Iste ergo perdix ex ingenio cepit dimare et factus est quidam
debilitatus et lesatus in tantum quod dimisit ingenium suum et artes suas etiam
hominum proprium sive de quadam arte. unde versus est
Dedalus ingenium est quo perdix praecipitatur.
Vanior effectus artis dicatur cadens. Sexta fuit de morte meleagri
Nam dum interfecisset aprum et patruos suos per meretricem mater mit-
tit illum arte magica. Nam cum quodam torre arte sua fecit artes ma-
gicas et consumpsit eum. unde dicitur est.
Morte puer perit quo factum attenderat igne
Hinc vel natum magica perdit arte pater. Septima est de sororibus meleagri
que quandoque commisse in volucres hec est quod per dolore fratris interempti
fugierunt ex civitate. unde dicitur est.
Quas fecit conversas meleagri penna sorores
In volucres ipse nam pervenerant. Octava est de nymphis conversis in in-
sulas. Nam ille nymphe que mulieres erant tibi relebant [illegible] achelo-
ou fluvium et dum esset in littore fluvius crevit in tantum quod eas absor-
buit et mortue sunt. sed venerunt ad quandam insulam et ibi sepulte sunt
unde dictum est. Amnicole sperto Aniano flumine rapte.

m

Nota dant tres quas sublegere mariti. Nona est de Perimele. Nam
per Perimelem corruptam cum intellige quod aliquis nisi eum corrupit vel
aliqua nam unde pater eam submersit in aqua et devenit ad
quandam insulam et ibi sepulta fuit et insula nomen accepit ab ea.
Unde dictum est. Corruptam veniens a patre pater nata ergo dedit
Unde sepulchralis insula nomen habet. Decima est de Philemone
et Baucide. Nam isti fuerunt iustissimi et caritativi in omnes pau-
peres. suscipiebant in domum suam. Unde per Iovem et Mercurium intellego
pauperes dei. Nam qui recipit unum pauperem in nomine dei ipsum deum
recepit unde casa sua est conversa in templum et ipsi dicuntur fuisse
in arbores quia post mortem fama sua vivit sicut arbor vivet.
Unde dictum est. Tollit in templum casa numina suscipienti
Et templi pretium tecta ruina gravat
Cultores superum fecimus ante colunt.
Arbores in morte dum sua fama viget. Undecima est de Protheo.
Nam per Protheum manentem in mari Carpathio intellige animum nostrum
qui manet in mari Carpathio id est in isto mundo qui plenus amaritudine
est maris. per Protheum mutari in varias formas intellige animum con-
stantem in multis rebus affectum. itaque omnes formas in se recogi-
tando comprehendit. Unde dictum est.
Protheus est animus tenebroso carcere clausus
Cunctas videns formas concipiens quoque novas
Duodecima est de Mestre filia Erisichthonis. Nam intellige quod Erisichthon
fuit homo ditissimus sed per superbiam suam cepit dissipare bona sua
ideo dicitur contempsisse Cererem, sed per gulam sua consumpsit omnia ita
quod nichil habebat nec filiam. sed illam pater vendidit pro sed que ipsa
fuit inventa in habitu pastorali et postea vendita fuit adhuc. et
forte cum equo. ideo dicitur conversa in equum et aliam fugit currendo ideo
conversa in avem. Unde dictum est.
Ut gula nata patre frustra nutriret edacem
Vendendam variis se dedit illa modis. Terdecima est de Acheloo.
Nam intellige quod Acheloous est quidam fluvius in Grecia Calidonie
qui terram Herculis suffocabat omnes illas terras unde missum fuit per
Herculem qui omnia monstra domuit. Venit ergo Hercules et ipsum redu-
xit in alveum. sed adhuc ipse cepit ire nunc retrorsum nunc illorsum
obliquus in modum serpentis. unde dicitur conversus in serpentem quem per
Herculem devicerunt quia rectificavit sed postmodum ipsis in duo
dum rectificasset cepit ire per ... unde duo cornua fecit dirigi
in modum tauri et reduxit in unum alveum et abscidit sibi unum
cornu et per illud scilicet cornu intrat in mare et dicitur quod illud cornu
datum est dee copie unde versus.
Victus ab obliquo est Achelous flumine serpens
Sed tamen Alcides rectificavit eum
Cumque duo fecerunt flumen alia cornua tauro
Alterius rapta est reddita terra ferox
Explicit allegoria octavi. Incipit noni libri.
Prima allegoria est de Hercule et Iunone. Nam per Herculem virum vir-
tuosum. sed per novercam Iunonem intellige mundi curam. Nam vero

vite. s. arca que designatur nobis per iunonem que est dea vite activa et contemplativa
que significatur nobis per dianam et vita voluptuosa que designatur nobis per ve
nerem. modo vita activa debet esse nostra ubi virtuosi sunt parati in
[illegible] laborare unde dictum est
Actus (?) pulchre vita est arca nostra
Herculis ut pyro quem superare nequit. Secunda est de anteo. ut her
cules qui a debuit [illegible] historia fuit Nam per anteum intelligimus istum
in istis terrenis et per herculem pugnam ab aliis [illegible]. unde hercules dicitur
cum anteo pugnans [illegible] et rebus inferioribus non potuit eum vin
cere. s. postquam cepit disputare de rebus alterioribus vicit eum. Nam virtuosus [illegible]
[illegible] a terra [illegible] gravedine [illegible] pullulaverat se in altum unde est
Contra virtutem pugnat terrena libido
Deperit a tactu si sepeliatur humum. Tercia mutatur est de gerione. Nam
iste fuit quidam tirampnus [illegible] qui habebat tria capita .i. tria regna et
habebat multa armenta dum ipse erat pastor unde.
Gerion est dictus triceps tria regna [illegible]
Pastor ab armis dictus et ipse suus. Quarta est de cerbero. ita consue
tum est dicere quod cerberus dicit intellige terram que est [illegible] infernum s.
per tria capita .i. tres mundi partes s. asiam africam et europam. [illegible]
aliter [illegible] quod per cerberum qui habet tria capita intellige [illegible] triplex
ire. de qua dicit seneca quod est primus motus alius. Et triplex est ira in
nobis quedam enim est ira .a. non sit sed qui semper pallidus minime
irascitur quedam enim est ira in nobis a [illegible] unde est.
Cerberus in nobis ira signat triplex ire
Nate causate casibus atque dure. Quinta est de thauro. Nam iste
thaurus fuit ille quem [illegible] pasiphe .i. genuit minotaurum
qui [illegible] [illegible] [illegible] in regno [illegible] factus est [illegible] mag
et cepit ire per mare et depredabat omnes quos [illegible] unde her
cules vicit et interfecit eum. unde.
Per mare dilatus post victus ab hercule taurus
Vir ferus et terre depopulator erat. Sexta est de cerua quam vicit
hercules. Nam per ceruam illa intellige quandam civitatem in [illegible] regi
one que vocabatur cerua. quia [illegible] erat in figura cerue et
habebat duos colles in modum cornu [illegible] ut dictum fuit. s. [illegible]
[illegible] cum [illegible] cum iasone devicit eas sagittis suis. Octava est
de leone quem interfecit hercules. Nam per leonem intellige superbiam [illegible]
sic hercules devicit ira [illegible] superbia unde dictum est de hijs duabus
Armat virtus [illegible] trasferre [illegible]
Sat leo [illegible] terga [illegible]
Nescio quod [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] atque caro. Nona fuit de matre nostra
in [illegible] [illegible] cum [illegible] que erat ita [illegible] quod omnes [illegible]
[illegible]. s. hercules vicit eam unde dictum est.
Hec eadem virtus mulierem vincere [illegible]
Nititur quam [illegible] expoliare cupit. Decima fuit de pomis aureis.
Nam athlas fuit quidam maximus phisicus et astrologus qui [illegible]
magis [illegible] per poma aurea intellige dogmata sua que [illegible] dabat s. her
cules fuit [illegible] [illegible] unde accepit sibi poma aurea .i. [illegible]

Hic

cum in ingenio et cepit destruere opiniones suas contradicens Regina
tibi sunt vii. Dogmatum sollicitus deludens cepit athalantis.
Cum dormitaret ingeniosus homo
Undecima est de centauris quod devicit hercules. Nam per centauros
intelligo armatos in equis. Nam ille qui primo vidit equites com
tavit illos esse unum corpus. Unde centauri dicuntur filii
illos qui nati sunt ex yxione et nube per nubem quia yxion fuit
primus qui adinvenit eos et ... erat amore ...
Regnorum unde cum c. centum equitibus ibat omnia superando regna sed
tandem superati sunt a lapithis cum hercule. Unde versus.
Centauros equites prostravit gens lapitharum
Herculis auxilio confregerunt eos. Duodecima est de apro. Nam
per herculem intelligo virtutem sed per aprum intelligo terram que multum
horrida visa est. Hec homo virtuosus eam devicit
Decimatercia est de ydra quedam dicit per ydram intelligo unam gentem
quam hercules substravit sub athalanta quia habebat vii cap
ita i. vii. urbes. quorum uno subtracto nascebantur duo pro tempore
fuit ergo hercules ut consumeret illud et composuit ignem cum
multis lignis et desiccavit aquas paludis. Unde dictum est
Vincit aprum virtus horridam cum domat terram
Et desiccat aquas ingeminantis ydre. Quartadecima est de
diomede et de ... qui homines interficiebat et dabat equis
ad comedendum hec forte prospoliabat homines et de suis eos
pascebat equos vel cum denariis illorum quos ipse capiebat re
tinebat forte stipendiarios ... unde versus.
Qui pascebat equos humana carne tyrannus
Herculis mactatur cum feritate sua. Quintadecima est de caco
Nam per cacum demonem intelligo qui subducit homines quos in
tus acquisiunt. Unde hercules i. virtus strangulat illum ...
furem de caverna i. de inferno ad quem ducit homines. Unde versus.
Virtus alma suos subtractos demonum ...
Et redimat ... strangulat ... malum
Sextadecima est de leone nemeo de quo iam dictum sit de alio
leone. Sed alia est de celo quod substinuit celum. Nam hercules
fuit quidam maximus philosophus qui multum delectabatur in speculatione stel
larum unde pro tanto dicebatur sustinere celum hoc est quod sicut stellam
ipse sustinebat stellam astrorum. Unde dictum est
Et celum gessisse datur celestibus instans.
Raro ut virtus omnia monstra domas
Decimaseptima est de camisia venenata que herculem interfe
cit. Nam per herculem sapientem et virtuosum per nessum intelligo
hominem carnalem qui dedit camisiam venenatam i. luxuriam
carnalem deianire per licam qui est nuncius carnis s. diabolus
ipsi herculi i. virtuoso et ipsam induit, quia homo naturaliter tendit
ad luxuriam sed hercules tendit ad superiora elevans spiritum ad al
ta et devincit carnem eo sumus. Unde dictum est.
Consumit tandem virum muliebre venenum
Sed cum hoc superat spiritus astra petens.

Et non quod licam potest intelligi gulam que lacertos uenena quod
mittit ad deuitanda ad carnem et hoc de capite nostro i. suo carnali
Singula discerpsit lacertos ignaua uenenum — Vnde d. est
Quod tulit a suo decapitanto caro
Decima octaua est de galanthi conuersa in mustelam. Nam galan
tis fuit quedam femina que sciebat opere [illegible] parientibus
unde omnes eam uocabant unde si non poterant parere ipsa sciebat suc
cantaciones et statim pariebant. Unde alcmena uoluit eam cum pa
rere non posset sed dicitur conuersa in mustelam quia mustela parit ore
et ipsa cum ore suo faciebat alias parere. Unde dictum est
Que satis in partu tenebat carmine matres
Mustele famam que parit ore tulit. Decima nona est de lothos
conuersa in arborem. Nam fuit quedam mulier nomine lothos que cepit
fugere uetitum priapum hoc est quod ipsa cepit fugere flores et castitatem
tempus (?) et amare. Ideo dicitur conuersa in arborem quia fama castitatis ipsius
uiuit sicut arbor et uiuit. Unde versus
Virgo uiret fama fugiens obscena priapi
Nominis huius eius planta rigore tubet. Vicesima est de driope
que dicitur conuersa in eandem arborem. Nam illa driope habebat unum fi
lium et dum iret ita sub illa arbore cepit unum ramum et statim stil
lauit liquor in modum sanguinis. Unde cogitauit quod esset sanguis
lothos. Ideo ad similitudinem illius driope petiuit omnes deos et [illegible]
maritum et seruauit castitatem ex uoto. Ideo dicitur conuersa in arborem quia eius
fama uiuit sicut arbor. Unde versus
Cum minus admiras simplex ac credula mater
In sibi fama conuersisse datur. Vicesima prima est de yolao fi
lio herculis qui mutatus fuit de sene in iuuenem. Debet intelli
gi ad mores sic uidemus sepe fieri dum senes uidentur lasciui
re ac si essent iuuenes ut obliuiscantur senectutis ut patet in
desiderabilibus similiter sic uidemus quod aliqui iuuenes dum peruenerint ad aliqua
dignitatem ipsi demonstrant se esse maturos sicut esset senex sic fuit
de octauiano. Unde est. Iuuenilem senem reuocat lasciuia in
Expuerus iuuenes fortia facta leuat. Vicesima secunda est
de cymera. Nam per cymeram intelligo meretricem que in principio est
superba et fastigiosa sicut leona sed in medio dum tu cognosceris tu ea
est sicut ytalis i. fetent sed in fine est sicut ydra que te uenenat
et spoliat te denariis. Unde dictum est
Omnis tenua meretricis est dicta cymera
Que prius est forma fastigiant lea
Ad medium sapit yrcino fetore capella
Fine uenenatum mordet ut ydra dolis
Est lea per fastus capra fetoribus ydra per fraudes
Talis ymaginibus dicta cimera tribus
Os tamen hoc monstrum sapiens bellorofontis
Vicit domat auxilio celum olantis equi. Vicesima tertia est de bi
blide conuersa in fontem. Nam una fuit que bl. biblis dilexit fratrem suum
cauinum et inspirata est [illegible] fratrem [illegible] ad quan
dam arborem que pendebat super unum fontem [illegible] dolore suspendit se ibi et [illegible]

putredine paulatim stillauit in illum fonte quapropter fons ille de
nominatus est biblis. Amore illius uo dicit fabulose se quod conuersa est
in fontem unde dictum est.
Biblidos ardentis fratrem fons nomina gessit.
Que se suspendit que super arbor erat. Vicesima quarta est de
yphide conuersa de femina in masculum. Nam yphis fuit quidam
iuuenis qui dum esset quatuordecim annorum putabat se super
femina alias iste mulier erat sed post quatuordecim annos sen
sit uenerem in se ipso et noluit amplius supponi ymo noluit
supponere et accepit uxorem. unde dictum est
Ante fuit mulier yphis muliebria passus
Coniubio sumpto se dedit esse virum. Explicit alle^o nonus
Incipit allegorie decimi libri.
Prima est de orpheo. iste orpheus fuit sapientissimus homo et elo
quentissimus poeta dei filius appollinis dei sapientie et eloquen
tie. iste accepit euridicem uxorem. euridices .i. profunda diiu
dicatio quam desponsauit orpheus quod profunde diiudicabat sed
dum ista diiudicatio iret vagando per prata .i. dum delectaretur in
mundanis aristheus et emens diuina. ab aurios theos quod
est deus insequeretur eam. tunc serpens .i. dyabolus momordit eam et
occidit .i. quod dyabolus retraxit eum de bona uia sed orpheus uidens
se amisisse profundam mentem cepit cogitare de inferis et redd
ita est sibi sub hac lege ne retrospiceret .i. ne peniteret se tamen sed
fregit legem. ideo rapta est iterum. propter quod orpheus contemptus inferio
ribus .i. temptationibus reuersus est ad deum et cepit spernere mulieres dampnans
naturam suam ideo et cepit amare uiros .i. uirtuose et uiriliter agere. un mortuus
est mundo et sic rehabuit euridicem. unde dictum est
Orpheus est sapiens cui mouet omnia cantus
Iudicium penetrans denotat euridice.
Hec inferna petit morsu serpentis iniqui
Cum fugit hec inter erbida amena deus
At sapiens reuocat sanctis sonibus illam.
Que retrospectam rursus ad yma ruit.
Maribus occlusis se se ad celestia tollens
Virtutis opus spernere esse virum.
Et mundo moritur illa muliebria despiciens
Euridicem quod suam post moriam tenuisse habet.
Secunda est de quodam mutato in saxum ut dicit quidam quod hercules fuit
quidam magnus philosophus et artium rector quod tractauit de ypolite que
re .s. natura causante fortuita ut homines sibi caueret quod cum uider
unus philosophus in tantum obstupuit quod nulla uoluit de illa materia trac
tare et subtilius determinauit hercules ideo dicit conuersus in saxum viii.
Dum stupet ut frateret alcides noster ora
Philosophus quidam per stupuisse dicitur. Tercia est de remo et lethice
dicitur sic in saxa. Nam fuerunt coniuges et laudabat se ymo reputabat
se impresibilem aliis mortuis cum inius fauebat in sua perscrutatione.
Vnde deus conuersi in saxa pro tali tempore. unde dictum est
Vxorem uiro durans per tempus fuit. Saxa suos mihi pro ipsis erat
ille fuerit

Quarta est de Athi conversio in pinum. Nam per dianam ceperum intello
terram que est famula ... per athim intellige mores
florum puerilis qui quoniam iuvenis erant sibi a luxuria ... de ami
... et stultus est si perpetrare mysteria nisi amore castus et
intellige mollitiem carnis que athi facit iuvenem deviare si puer ne
... gloria et devitat mollitiem qua tenerata convertitur athis in pinum
que viret semper pinus. Unde dictum est
Et illa mollitie tenerat cum mollis attis
Qua iuvenis semper surgit in alta vires. Quinta mutatio est de cypa
risso in cypressum conversio. Nam cyparissus fuit iuvenis bone indolis
unde diligebat Apollo id est sapiens qui habebat de eo bonum sed accidit
casus quod habebat unum cervum quem diligebat et interfecit eum igno
re quo interfecto statuit mori unde suspendit se de ramo cypressi.
Unde dictum est. Cervum deflens ignaro vulnere cesum
Dat nomen ligno quo cyparissus obit
Unde hic an bone dilectus apolline dictus
Non de se lacrimas ipsa fieri dedit. Sexta est de ganimede con
verso in signum quod est aquarius, ista possit ad bonum reduci sed quia augustinus
dicit ad literam in libro de civitate dei ... ne videar dicere contra
eum dico sic dicit ipse quod iuppiter fuit rex cretensis qui captus erat
amore ganimedis filii regis troys ... [illegible] in qua
erat cum exercitu et in aquila depictus ideo dicitur conversus in aquila et rap
uisse eum ... Unde augustinus vocat eum stupra
torem puerorum. Unde dictum est.
Iuppiter in bellis aquilas et signa ferendo
Rapuit puerum cui amator erat. Septima est de Jacincto converso in
florem. Nam Jacinctus fuit quidam iuvenis bone indolis ideo diligebatur ab
Apolline id est a sapientibus sed accidit quod ludendo mortuus est sed dicitur quod
... in florem factum est ... et in colore purpureo. Unde dictum est
Jacinti pueri ... sub ... nati.
Flos simile ... gramate ... Octava est de cerastis qui
mutati fuerunt in tauros quia facti sunt feri ut tauri. Unde versus
Qui male libabat humano sanguine templis
Dat ... cornibus esse feros. Nona est de filiabus propeti que conver
se sunt in ... deinde in silices. Nam ille in primo ... venerem sed
tandem dum gustassent dulcedinem libidinis facte sunt publice meretrices et per con
... conversae in ... deinde in silices ... sanguis
faciei ... Unde dictum est. Cum male damnabat venerem mox facta bonum
... deum convertere palam. Decima est de statua pigmalio
nis eburnea conversa in feminam. Unde dicitur quod ille despiciebat omnes fe
minas propter turpitudinem unde fecit unam statuam eburneam femine in qua ...
... sicut esset femina. Unde dicitur conversa in feminam. Unde versus
Pignalion statue se coniunxit eburnee
Quam dedit huic vivam ... venus. Undecima est de mirra conversa
in arborem. Nam ... cum patre per modum ... in fabula ... pa
ter sciuisset voluit eam interficere sed illa recessit et cum ... tempus par
tus ... suspendit de quadam arbore que vocatur mirra sed dum esset suspensa
... quod erat ... pendit eam ... puerum.

vum qui creatus est post in adonis. unde d. est
Myrra sui nomen plante similis reliquit
Conscia de scelere contribuisse patri
Cui ab exta tamen puer exiit alvo.
Que sit amorosum fertur hic venus. Duodecima est de ypomane
et athalante conversis in leones. Nam athalanta fuit pulcherrima virgo
et que spernebat coniugium propter castitatem suam. sed illis qui vincebantur am-
putabat caput. sic est intelligendum quod multi petebant eam. sed quia sperne-
bat omnes vincebat scilicet quod ipsi perdebant caput. tandem venit ypomenes
qui vicit eam cum tribus pomis aureis que dederat sibi venus. hoc est
quod cum tribus gratiis quibus habetur que venerem sequuntur. scilicet eloquentia pulc-
hritudine et nobilitate. sed quia coiverunt in templo cibeles hoc fuit leonum
[con]versio dicitur conversi in leones. unde dictum est
Casta petitores fugiens innubia virgo
Fertur ut abiectis exemisse caput.
Hanc at iuvenis vicit veneris cum dote triplici
Eloquium forma nobilitatis honor
Sed quia concubitu cybeleia templa prophanat
Rebus ab effectis constat uterque leo.
Tertia decima est de adon converso in florem. Nam ado erat quidam
luxuriosus qui diligebat arta venere. sed volens evitare venerem
fatigabat se in suis laboribus et tandem quod venus convertit illum in flo-
rem caducum. hoc est quod dulcedo veneris est sic flos caducus quia
parum durat illa dulcedo et affert dolorem. mortis cuius tamen in me-
moria omni anno hic per contritionem peccati conversi venenum debet semper fieri
in memoria omni anno iterum d.
Fortibus offensis veneris dulcedo perempta
Flos brevis at longi cum doloris adest. Quarta decima est de
sonalibus et propetidibus conversis in thebam que dicitur meta. Nam per propetidas in-
tellige ... qui magis deprecit a quibusdam ... quod ab
aliis et ille que magis apparuit cum magis redolere dicitur ...
Cerastes intellige ... que apparuit multum honore habere et a
... conversi in metas. unde dictum est.
... spoliis verbis de planxit humor
Que magis gliscentes plus redolere putes. Explicit de-
cimum. incipit undecimum libri

Prima transmutatio est de spinis conversis in saxum. Nam per spinam
intellige invidiosum ... per caput intellige spinam bone fame.
vult quod sapiens denotare caput orphei. i. vult revocare bonam famam
sed tandem obmutescit quia bona fama prevalet invidie ideo dicitur con-
versa in saxum. unde dictum est.
Serpens invidie famam corrumpere docti
Nititur at nequiens saxificatus obit. Secunda est de mulieribus que
orpheum interfecerunt conversis in arbores. Nam per orpheum intellige
virtuosum. sed per euridicem uxorem intellige profundam ... qua admisit
aliquis viciis ... cogitatur alicui peccati sed ut posset eam ...
sit mulieres et scilicet viros. i. virtuosos. ideo dicitur mortuus ab eis
Violentia colloris primus ... animi

Fertur in errorem se variasse vertumnus. Tercia est de mida qui omnia
convertebat in aurum i. qui per usuras et rapinas omnia convertit in aurum et
de eo posse comedere quia isti avari si comedunt parum comedunt. Sed
dicitur lavare in pactolum et [illegible] omnia divicias hec intellige quod si avarus
lavat se in fonte pietatis efficitur largus et dat sua pauperibus unde v. etc.
Exemplo mide nobis signatur avarus
Qui cum plus habet plus eget ipse miser
Si tamen hec labes pietatis fonte lavetur
Sic amor efficitur cum sua gaza fluit. Quarta est de auribus mide
i. auriculas asininas. Nam per apollinem intellige sapientem per pan intellige
aliquem sophistam qui voluit contendere cum apolline. Sed quando iudicavit se
ponentem per midam qui iudicabat pan melius cantasse quam apollinem
intellige hominem qui solum cognoscit vocem et non medullam intrinsecam et
talis dicitur obaudire sicut asinus qui habet fabulam per aures [illegible] fuit eo
usque in aures asini. unde v.
Qui magis horum probat fatuos quam pectore cantus
Auriculas asini iure tenere datur. Quinta est de edificatore troie. Illa
laumedon dicitur invocasse neptunum et apollinem et hoc est petere marinum
et petere [illegible] sed per suam avariciam quia noluit dare aurum quod propon
ebat neptuno hoc est quia noluit expendere denarios in custodia ma
ris neptunus i. mare est indignatus et misit aquas i. quia per mare inimici
agressi fuerunt eum et perdidit dominium maris et quod plus est filia data est ad
devorandum belue marine i. per mare accipiebat tamen sua civitate
sed hic petivit hercullem in subsidium i. fortes milites sed hercules pe
tiit equos illos sed per avariciam [illegible] et non [illegible] amisit unde
Menibus et ponto mansissent munera tuta
Si rex iurata non delusisset opes
Nec sua nata foret beluis absorta marinis
Si daret alacri rector avarus opes. Sexta est de peleo et thetide mu
tante se in varias formas. Nam peleus fuit filius eaci iste voluit
violare thetim deam maris i. voluit divicias maris sed thetis variabat
se nunc in arborem nunc in navem nunc in tigridem i. quia mare se variabat
quia nunc erat pacificum per ventos nunc asperum nunc [illegible] unde v.
Tandem consilio sibi peleus subdere possit
Cum super vario nomine dictus erat
Tandem proposito ratibus [illegible] ordine vincit
Fertur in hec natus prevaluisse pater. Septima est de dedalione fratre ceycis
conversio in accipitrem hic alia [illegible] est. Nam iste fuit qui ha
buit unam filiam pulcerrimam que mortua est et post mortem fuit passus tantum
dolorem quod recessit de terra sua et factus est predo et quia accipitres vivunt ex
rapina ideo dicitur sit conversus in accipitrem. unde est
Dedalion patriam nate pro morte relinquit
Versus in accipitrem nam populator erat. Octava est de ceyce et alcyone
in aves conversis. Nam iste fuit quod ceyx fuit rex qui submersus fuit in mari
eundo per mare [illegible] uxor sua dolore mortua est sed quia [illegible] sunt in aves
[illegible] hoc est per convenienciam nominis [illegible] illas quod semper ma
net in litore maris et faciunt [illegible] querula sicut [illegible] faciebant dum
morerentur. unde v. [illegible] est [illegible]

Designat querule perans aves. Nona est de Esacho priami
Regis filio converso in mergum cuius alle. est. Nam esacus ra-
pius amore designat nam hominem luxuriosum luxuria qualiter
homines ille talis dicitur se submersisse in mare hoc est in venerem que
est sicut quoddam mare periculosum et quia venus dicitur nata in mari propter quod
dicitur versus in mergum id est per proprietatem eius quia sicut mergus est in aqua
ita homines capti amore sunt in mari et quia tota die se mergit in ma-
ri sic homines luxuriosi tota die se mergit in voragine vicias
Stachius ... fert luxuriosum unde c.
Quem gula consumit quem male vexat amor.
Explicit alle. xi libri incipit xii.

Prima alle. xii libri est de serpente converso in saxum. Nam dicitur quod
appetit serpens comedere novem aves i. consumens novem annos
circa troyam per hunc serpentem intellecto fatale discrimen. nam fatum
erat quod in x anno troya caperetur et quia fatum immutabile est sic iste
serpens conversus conversus in saxum. unde v.
Saxeus hic serpens est immutabile fatum
Explanans annis x una capta nove. Secunda est de cygno con-
verso in avem sui nominis. nam iste cygnus fuit quidam qui dominabatur
mari ideo dicebatur filius neptuni qui est deus maris et venit
in adiutorium troyanorum ut dicitur in ystoriis et magnam stragem in-
tulit grecis troyanorum. Quapropter achilles aggressus est eum
sed de eo vincere poterat ... hoc est quia ipse fortissimus erat sed
tandem achilles ... cum ipso fugiens submersit in quodam
lacu in quo ut non videbatur cum cygnus conversus fuit et quia ipse vo-
cabatur cygnus. unde dictum est.
Rex fuit equoreus cygnus quem vicit achilles
Cygno neptuni filius esse datur
Submersum quia lacu cygni supposuisse figuram
Consona vox fato ... notavit eum. Tertia est de ceneo con-
verso de femina in masculum postea in avem femineam. nam ceneus fuit
puer pulcherrimus et dum iret per litus maris unus nauta marinus
supposuit eum et quia hoc est plurimum mulierum ideo dicitur femina quia de-
dit ei neptunus sed postea fuit magnus ... dimisit se
... in ... ideo dicitur conversus in masculum. sed quia habebat talem
potestatem ... invulnerabilis hoc est dicitur quod ipse fuit probissimus in bello
sed quia sit versus in feminam hoc est quia post mortem eius habita est
fama specialis que est vacua sicut femina. unde dictum est
Ceneus quem puerum corrupit nauta marinus
Sit ... virgo ... ideo
Unde ... serpens supposuisse ... atque
Fert ... Quarta est de periclimeno
converso in aquilam. Nam periclimenus fuit quidam rex quem destruxit hercules.
habebat a neptuno quod ipse transmutabat se in varias formas i. quia
habebat potestatem multorum ... sed tandem conversus est in aquila. i. quia
per ... fuit in altum sicut aquila super unam turrim ut ibi
herculis sagittavit eum. unde dictum est.
A ... de more ... aquila ... in signum

Secunda est de achille in cinerem. Nam achilles occisus fuit a paride
ut dictum est in sua [illegible] qui talis et tantus et robustus fuit et conversus
in cinerem modicum ad ostendendum quod vita huius mundi [illegible] est
et corpus nostrum sic cinis quantumcumque magnus sit homo. Unde dicitur.
Solvitur in cinerem corpus terrestre favilla
Effugiunt animos inclita facta rogos. Explicit allegoria xii
libri. Incipit xiii.

Prima allegoria [illegible] est de ayace converso in iacinctum. Nam
cum fuit quod Ayas interfecit se propter repulsam armorum quam habuit de
armis achillis sed deus conversus in florem ad ostendendum quod gloria vi
te huius mundi evanescit sicut flos sed magis in iacinctum pro nullo fit
et est descripta littera scilicet querele ya [illegible] ay quia etiam convenit nomini ipsi
Ayacis. Unde dicitur. Littera nullius [illegible] ymagine floris
Cum sua pro fructu scripta querela manet.
Secunda est de hecuba hecuba conversa in canem. Nam hecuba fuit uxor
regis priami. Cum troya esset destructa et filii regis priami essent mor
tui venit ad regem poli[mestorem] qui filium eius polidorum interfe
cerat et effodit lumina eius quapropter fuit [illegible] et lapidata in modum
canis unde dictum est.
Facta canis fertur hecuba [illegible] strage suorum
Conspiciens rapide [illegible] fuit. Tercia est de favillis memno
filii aurore et titoni qui regnabat in ethiopia orientali ubi fingitur
aurora [illegible] Iste venit in exercitum troianorum ut iuvaret eos et
mortuus fuit ab achille et combustus sed faville fuit conversae in vo
lucres dicit plinius de naturalibus quod sunt quaedam volucres que [illegible]
[illegible] quod si vident ignem [illegible] [illegible] donec [illegible] se in ignem
et comburuntur sed postea ex favillis suis adhuc nascuntur sic fuit [illegible]
et forte cum memnon comburebat ille volucres se deiecerunt in ignem
et ex favillis renate sunt iō [illegible] fuit quod nate sunt ex memnone sed
quod omni anno vadant ad sepulcrum dicit augustinus quod est paganum [illegible]
sed quod aurora deflet nichil aliud est nisi quod terra de mane [illegible]
propter rorem et ideo dicitur plorare filium. Unde dicitur.
Partibus aurore memnon regnavit et inde
Fertur ab aurora progenitus fuisse
Plurimus est auctor [illegible] in partibus illis
Creditur [illegible] bella movere [illegible]
In quos delapsi [illegible] [illegible] favilla
[illegible] similes [illegible] fertur aves
Et quia memnonis [illegible] est in fine [illegible]
Memnonides dici constituere [illegible]
[illegible] aurora nato [illegible] mane [illegible]
Nam [illegible] lacrimis [illegible] rorat aquas. Quarta est de filiabus anii
regis in columbas. Nam fuit [illegible] quod anius habuit iiii filias sed quod
habuerunt hoc [illegible] quod omnia que tangebant mutarentur in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod ipse essent cupide [illegible] ista [illegible] eius denarios
quos habebat expendebat in [illegible] [illegible] fuit ditissimus [illegible]
[illegible] [illegible] agamemnon [illegible] illas ut possent [illegible] quapropter facte
sunt pauperes et fingitur ideo quod converse sunt in columbas. Unde dicitur.

Ex quarum tactu fiebant omnia sancta
Aspera dictis credo fuisse bonis.
Que nutrire diu grecorum castra coacte
Per auspicium prestigie constituere suum. Unde est de funere filie
orionis in iuvenes duos qui coroni dicti sunt. Est sciendum (?) quod
celi. Nam cum fuit quod filie orionis voluerunt immolari pro populo et
deum immolate sunt. Ordinatum fuit quod ibi fieret ludi funebres
apud tumulum earum quod pugiles assisterent sicud factum fuit hectori an-
chisi et aliis peritissimis viris dum ergo ita fieret ludi duo iuvenes
obtinuerunt et eo tempore coronati sunt et pro tanto coroni dicti
sunt. Unde dictum est.
Ad quarum tumulos pugiles cepere coronas
Virgineis fertur heres prodiisse rogis. Sequitur de galathea
Polifemo et Acide. Nam galathea idem est quod candida. Sed po-
lifemus id est plurima corruptio. Unde femina quod plurimum corrumpitur
Sed acis idem est quod cura. Unde acutus id est curiosus. Sed polifemus
amat galatheam id est plurima corruptio impugnat pudiciciam que
est candida decitas et virtus corone et amat acin id est curas ut
vincat libidinem sed polifemus obruit acin id est coitum et flumi-
na id est quod corpus alii aufert curas a pudicicia ut possit insis-
tere libidini et tunc fugiunt curas ad modum fluminis. Unde dictum est
Forma pudicitie vitat contagia carnis
Sic galathea fugit quod poliphemus agit
Et et tamen acin amat curas nam denotat acis
Nam curas fluere multa libido facit. Sequitur de glauco
conuerso in deum marinum. Volunt quedam dicere quod cum fuit
quod ipse deum piscaretur comedit de quadam herba que fuit
tanta virtutis quod fecit ipsum subintrare in mare et quod illud mare
denominatum est ab ipso adeo dictum est quod fuit factus deus maris
maris viii. B. Ille sed equoreis signat ymagine monstri
Cum vaga per liquidum posteriora natant. Explicit alter prius
liber. Incipit quartus.

Rima est de glauco silla et circe. Nam glaucus id est quod lusci-
tatis cecus et dicitur filius antedonis nam antedon spectans in ob-
liquum. Silla vero idem est quod confusio. Sed circes id est manum opus
glaucus ergo amat sillam id est cecus amator amat confusionem sibi
dimissa sed despicit circem id est opus manuum. Circes ergo commiscuit in
gurgite sille in ora canina quia sic canes sunt rorantes et tantum
in prima faciunt ita redeunt semper sed quod ipsi turbentur ita silla est
libidinosa et dicitur rorare omnia. Unde dictum est
Glaucus in obliquum spectans confusio silla
Circe ast illam cecus amator amat
Mox in naufragium commutatur orrida saxum
Naufragium quod fert virtutis amor. Sequitur de hobbi (?) qui
fuit in simias nam in quibusdam insulis fuerunt quidam homines
vocati pallenses et in minorum quo dicuntur esse quasi a simio forme et
simia ab hoc est quod nec ipsi nec sui parentes sunt appellati homines

Sed primo

sed simie unde dictum est.
Non homo sed potius dicatur simia signis
Ridiculus in dapibus et simulator erit.
Tercia est de sibilla Nam sibilla non est proprium nomen sed nomen offi
cialle sicut poeta nam sibilla .i. divinator uel divinatrix. unde que
cumque erat illo tempore divinatrix dicebatur sibilla. sed per inuit milli
anis debet intelligi sicut quod in mille annis fuerunt in uerite tres sibille
.i. divinatrices. sed quod fuit dilecta ab apolline intelligendum est quod apollo
est deus divinatoris eo quod cuncta scit vult divinare secundum poetas di
cebatur diligi ab apolline unde dictum est
Infra millenos annos bisquinque sibillas
Que divinarunt una sibilla notat
Que quia cuncta videt phebo dilecta refertur
Hec tamen prophetans femina nomen habet. Quarta est de polifemo que
excecavit ulixes Nam polifemus .i. quod prudens quoadmodum dum sit
superbi et luxoria magna eo dicitur habere unum oculum solum. sed ulixes id
est quod sapiens in omnibus Nam dicitur ab ulon quod est totum et sofos quasi cecat poli
femum hoc est reprehendit vicia et concidit intentus unde
Est monoculus polifemus hic est elatus carnis
Cuius qui grandi deforma capit
Hunc sapiens cecat mundo peregrinus in isto
Ulciscens prava quos trahit ille via. Quinta est de ventis ocluisis
datis ulixi corio ab eolo rege ventorum et iste fuit quidam rex in
insula cicilie ubi plurimi venti respirant. sed quod cohercet ipsos potest
esse modo quod iste dedit arte veneficium sui magica per quam ipse ita
ducebat ventos et sic cum suis incantacionibus inclusit corio ventos quos
ipse tradidit ulixi unde dictum est
Rex fuit equoreus compescens flamina sceptris
Eolus hic ventos inclusisse dat
Cuius ab officio patriam remeabat ulixes
Sacra tamen comitum solvit avara manus. Sexta est de antipha
te Nam dicitur quod ad antiphatem misit ulixes ambasiatores qui eos
comedit Nam antiphas fuit quidam tyrannus qui depredabat eos
fortes et vorabat omnia sua eo ipse dicebatur comedere homines
hic fecit de sociis ulixis. unde dictum est
Dicitur antiphates faciens obliquia rapinis
Cum vorat insontes et inimicos fugat. Septima de sociis ulixis
conversis a circe hanc conversionem petere allegorizat. Nam ut oratius
dicit quod circe fuit quedam meretrix pulcerrima ob cuius decore omnes mor
tes illam dispensabant eo dicebatur filia solis cuius radii superat et ex
cecant visum oculorum. Ista autem alliciebat homines et expoliabat bonis suis
dans ipsis concubitum eo dicebatur convertere homines in bestias namque
bestiam dicere qui vivit amore alicuius bestie quicumque in ipsa. sed ulixes
habens ipse sapiens inde socios suos quos accepit flore mercuriali .i.
eloquentiam qui dicitur caducea sui caducei .i. facientes alios cadere sed
accepto ense .i. acumine racionis et sapientie cum ipsa eloquentia devicit circem
et liberavit socios suos. unde dictum est
Filia solis erat meretrix pulcerrima circe.

Descendebant ad amorem mei. Et patet de eius leo quando reparat iram
Sorde voluptati mei capit esse suem
Cui cultus fere vivit de moribus ullus
Ille post dira Circe factus homo
Flore suo elapsum et cornis acumine minus
Dubitat habit sapiens librat atque suos. Octava est de pico a
Circe in avem converso. Voluit quidem dicere quod dicatur conversus in ave
propter superbiam sue forme eo quod habet mores pici et iste picus fuit
[illegible] Circe magna magice artis et auguriorum. Unde picus
Rex voluit ab ea discere auguria sed quia maximus venator erat
voluit scire facere auguria per aves et didicit. Unde cum semper iret
venatum faciebat auguria per aves primum ut sciret quid futurum esset
sibi in venatu. Unde dictum est.
Dogmate Circeo picus mutatur in illam
Fertur in augurijs qua fuit usus avem. Nona mutatio
fuit de comitibus pici qui conversi fuerunt a Circe in variam
formam ferarum. Nam cum ipsa vidisset regem scire ita bene augurari
voluerunt et ipsi socij discere augurare a Circe. Unde aliqui didi
cerunt augurium secundum unum modum aliqui per alium eo dicuntur conversi
in varia monstra ferarum secundum quod augurabantur. Unde dictum est
Aut comites pici conversi in nova monstra ferarum
Augurium varium qui didicere modis. Decima est de uxore
pici Canente conversa in auras. Nam quidam voluit dicere quod ipsa
submersit se in Tiberim locus vocatus sit ille locus Canens ista
optime cantabat eo dicebatur Canens et manebat in ripa Tiberis
pro tanto ille locus Canens ab ea dicitur quod sit conversa in auras mistice
per vocem cantans non potest haberi nec teneri ex voce propter delectare
aliter est sicut aura. Unde dictum est
Femina dicta Canens vocales cessit in auras
Nam locus ex illa vel nisi nomen habet. Undecima est de socijs
Diomedis qui fuerunt in aves conversi ita quod Venus esset inimica Dio
medis et persequeretur eum hoc non est nisi quod ipsi caste vivebant
sed socij qui ibidem facti sunt profugi unde ceperunt ire de portu
in portum cum meretricibus quapropter dicitur quod conversi sunt in aves
Ut nos bonus indignas aves quaerit aquosas. Unde dictum est.
Portibus hos varijs Veneris de [illegible] tulit
Duodecima est de Apulo pastore respondente nymphis quod
conversus est in oleastrum. Nam propter ipsum intellige garrulum et susur
ratorem qui tota die detrahebat nymphis id est bonis mulie
ribus blasphemando eas talis enim assimilatur oleastro id est olive sil
vestri que nullum fructum producit id est predicat dicit verba a
marissimas. Unde dictum est
Rusticus est tamquam factus oleaster amarus
Lingua libera quibus amara movet. Terciadecima est de
navibus enee que fuerunt in nymphas naturaliter historiale fuit quod dum
Eneas incepit bellum contra Turnum ipse ivit ad impetrandum
de auxilio interim Turnus Troyam novam quam Eneas edificaverat ob
sessus est sed cum non posset habere civitatem voluit incendere naves

se inmiserint sub undis fecerunt eas in aquas ita quod Cumis non ponunt co-
burere illas. Unde dicitur. Respersis abiles clausis sub unda timore.
Turnus in equoreas fertur ad acta deas. Quartadecima est
de navi Alcionis conversa in saxum. Nam dum Alcion iret per
mare sua fuit quidam [illegible] incidit in quoddam saxum quare
navis est submersa et abscondita sub saxo. Unde dicitur
Direxit in saxum navis mutata sub undis
Que fuit in saxum dilacerata in latere. Quintadecima est de Ardea
civitate Turni conversa in avem nominis sui. Nam dum Eneas de-
lasset Turnum combussit eam. Sed quia prius edificata fuit sub auspicio
volucris ardee. Ab combustione civitatis volucris illa apparuit ibi.
et post modum in illo loco cepit avis hedis habitare. Unde dicitur
Ardea fit volucris urbs quam comprehendat ardor
Ardee cui nomen idem quod manet. Sextadecima est de Enea
deificato. Nam historiale est quod cum Eneas transisset Numicium
flumen submersus est et numquam fuit inventus et quia sui socii non
reperierunt eum dixerunt quod erat deificatus et inde gentes que de-
scenderunt ab ipso adorabant eum pro deo. Ideo dat locum fabule quod
deificatus est. Unde dicitur. Unde reperto que numquam erat vera manens
Creditur Eneas indiges esse deus. Septimadecima est de Vertumno
qui se in varias convertebat multas formas et Pomona. Nam Vertumnus
dicitur est quod annus qui solet variari in varias formas secundum quod sunt
varie qualitates temporis. Sed Pomona id est influentia celestis que solet
tempore veris in arboribus existens producit fructus arborum. Annus quasi
diligit Pomonam, palus hec est quod tempore veris et estatis quando produ-
cuntur fructus arborum. Ideo quod arbores tunc adornat magis quam unidum
quod omnia alia tempora. Unde Vertumnus convertit se in anum intelligendum venire
que figurata est in forma anus quia frigida est hyems primum et
brumas sed ut fit [illegible] per hec Pomona quia illo tempore non producunt
fructus. Ideo convertit se in iuvenem pulcerrimum id est in tempus veris quod figuratur
per modum iuvenis et tunc fuit Pomona id est influentia illa eo quia pro-
ducuntur fructus et postea maturantur in estate et colliguntur in autumno
unde dictum est. Hic tibi Vertumnus varie qui utitur annis
Cui magis pomorum natio pulcra placet. Hac sibi leniter venit
Et illa solibus anima forma capit. Decima octava est de Anaxa-
rete conversa in saxum. Nam Iphis fuit qui multum diligebat Anaxaretam.
quam dum non posset potiri ea se suspendit. Cumque portaretur ad eam
illa audit eum ad [illegible] in saxum quia forte ex lacrimis fuit sua
propter dolorem intensum syncopizavit sic de multis qui cum obierit
aliquis suorum deperdunt sic conversa in saxum quia fuit ita crudelis quod ipsa
noluit in mente diligere nec de defuncto dolere. Unde dicitur
Maruit Anaxaretes surrepto corpore cernens
Primus amatoris vestra facta sua. Decima nona est de Romulo
et Hersilia deificatis qui Romulus fuit filius Martis et dicitur sic
propter quod ipse semper marcialis fuit ac in bellis et pugnis continuum
delectatus et natus sub constellatione planete illius qui dicitur Mars
sic Eneas filius Veneris dicebatur qui erat unius. Sed quia ipse sic deifi-
catus est sic [illegible]. Nam semel ipse convocat cum tur[illegible] cum pueris

omnibus et iverunt ad paludem capree ubi fecerunt convivia sed in
orto dissidio inter ipsos romulus fuit ibi mortuus in palude et cum esset
mortuus surrexit maxima tempestas vel quia [illegible] quod multa mala
fecerat et sic raptus est a demonibus vel alii quod eius fuit corpus
divisum [illegible] fuit quia et illa que intulerunt eum non erat ausi
dicere quod eum interfecissent quia rex erat. Et romani adolescentes
origini sue cogitaverunt et dixerunt quod raptus erat in celum et sta-
tuerunt ei templum quod vocatur templum quirini. Et quia mortuus
erat in marte dicit textus fabule quod mars rapuit eum in celum
Et quia hersilia uxor sua sit deificata sic intellige quod dum ipsa fecisset
maxime merorem venit in collem palatii et ascendit super collem et
inde se precipitavit sic dixerunt romani quod romulus ipsam rapuit
in celum. Unde in memoriam statuerunt sibi templum quod vocatum est hore
et ideo dicitur est locus fabule quod deificata sit. Sed quod ex uno fonte
surrexit aqua calida hec fuit ut scribunt hystoriales nam multa
alia miracula venerunt Rome quia ut hec esset divina potentia
hoc facere volebat quia ibi debebat esse caput orbis vel mundi. Unde
vel per virtutem nature que purgata est ut dicitur quod tempore augusti re-
gis fluxerunt ex uno fonte oleum in tanta quantitate quod tota roma
habundabat. Ideo de hoc multa allegorica est de romulo et uxore sic
dictum est Fert mater satus [illegible] per bella levatus
Romulus recessus fertur in astra deus
Hersiliam quia deam statuit sibi roma et esse
Colle quirinali lapsa dolore viri

Explicit allegorice xiiii. Incipiunt xv. libri.

Prima xv. libri est de capillis nigris conversis in albos per her-
culem. Nam dicit quidem quod unus fuit qui miscellus vocatus fuit
admonitus somno quod ipse iret ad hedificandum civitatem in ytalia. Sed
dum vellet ire condempnatus est ad mortem quia discederet a
patria per capillos albos conversos in nigros per eum in [illegible] hercules
deus qui non permittit bonos perire sine causa mutat nigros in al-
bos. Hec est ita quia iussa sunt mala videntur bona. Unde hec est exemp-
lum hominibus ut semper [illegible] et veritatem loquantur quia si sic fecerint
deus ostendet miracula per eos sic fecit pastorum [illegible].
Et alia [illegible] vertitur altissima [illegible]
Cum facile est lapides albificare nigros. Secunda est de Euforbio
qui dicitur conversus in pytagoram. Nam dum esset in bello tro-
ianorum ipse fuit interfectus a menelao et hec fuit una figura
transivit in corpus aliud vel alium et factus fuit pytagoras non
unit aliud dicere nisi quod ille Euforbius qui natus erat in [illegible]
ymerat eandem opinionem cum pitagora quod cum mortuus esset dicitur
est quod anima eius transivit in corpus pitagore. Unde dicitur est
Factus pitagoras Euforbius dicitur esse
Nam cum fuit ambobus unica setta viris. Tercia est de pitagora
Nam cum pitagoras diceret et probaret quod omnia transmutarentur de
corpore in corpus quod falsum et erroneum est dicebat enim quod omnia de
mundo erant transmutabilia sed quod fuit superbo [illegible] non sit [illegible]

possumus tamen subiectam allegoriam dicere s. quod nichil certi sit quia omnia sub celo
existentia sunt transitoria et caduca solus deus est immutabilis et quasi
mutabilibus non est. Unde fides ideo debemus semper sperare omnia que
sub celo sunt cum mutabilia sint et adherere ipsi deo qui est immu-
tabilis quia istam mutabilitatem possit ipsa ex immutabilitate ipsius
dei. Unde dicitur. Omnia mutantur deus immutabilis extat
Hic ipse solus dicitur esse deus
Nam cum mobilibus non sit perfectio rebus
Perfectus stabilis nilque vincta movet
Et tamen hinc firmo constat perfectio
Rebus in omnibus non sit unda fides. Quarta est de egerie uxore
nume in fontem. Nam dicit quidam quod numa pompilius in silva aricie
prope romam habebat quendam spiritum qui responsa dabat et hoc potest
esse verum. Nam sicut apparet in cronicis multi spiritus apparebant rome
et habebat tantam familiaritatem cum eo quantam habebat cum uxore
unde vocabat eum egeriam nomine uxoris ideo quod numa fuit mor-
tuus sua uxor inconsolabiliter offensa cum [illegible] ad locum ubi spiritus ap-
paruit ibi solebat petitum consulere numa. Unde ymaginabatur quod ibi de-
beret esse [illegible] nume forte quod spiritus ille submisit eam in fontem qui cum
ibi [illegible] de coniuge in fontem qui nomine illius mulieris est egeria
fons. Unde dicitur est fons erat unde nume dicta responsa dabant
Demone qui regi consocialis erat
Egeria at coniunx dum luget funera regis
Fonte [illegible] fons nova mersa dedit. Quinta est de ypolito
[illegible] de mortuo in vivum de iuvene in senem et de ypolito in vir-
bium. Iste ypolitus fuit filius thesei et fuit castissimus [illegible] in [illegible]
suis feminas [illegible] unde cum mortua esset mater sua [illegible]
eius morte tantum solacium habuit quod nulla hora potuit [illegible]
erat [illegible] et [illegible] de [illegible] de iuvene in senem quod [illegible]
[illegible] sensu et mente scilicet de mortuo in vivum quod [illegible]
mortuus esset fama sua fecit ipsum vivum. Sic mutatum est nomen de
ypolito in virbium quia dum esset mortuus dixerunt homines quod non
erat dignum quod amplius vocaretur ypolitus quia equorum rector
ab ypos quod est equus sed virbius quia bis vir i. bis virtuosus s. i.
vivus et post mortem. Unde dicitur est.
Ypolitus iuvenis casta virtute senescit
Mortuus et vivus vivit in arte dei
Dignior in melius nomen mutasse refertur
Cui [illegible] discretus non habebat equus. Sexta est de tage qui est
natus ex gleba terre nam dicit quod natus est ex terra quia fuit primus qui
invenit artem variarum [illegible]. Nam quidam sunt artes variarum
sed sunt quatuor elementa et unus modus qui fit per manus. Nam quedam
fit in terra et ista vocatur geomantia a geos quod est terra et mantos
divinatio. quedam vocatur aeromantia que fit per aerem quedam que fit per aquam
et ista vocatur ydromantia quedam fit per ignem et ista vocatur piromantia
quedam fit per umbras infernales et ista vocatur nigromantia quia iste
tages primus invenit geomantiam ideo [illegible]. Unde dicitur est [illegible]
[illegible] ista regis. Ex tellure tages primus geomantie erit.

Cui per auruspicium nosse futura dedit. Septima est de mutatione
Hersilie Romuli in arborem. Nam dicit quidam quod dum curreret extra
civitatem cum ista sua qua semper portabat dicentibus illis [illegible]
recepta est [illegible] omnes volentes applaudere dixerunt ipsam conversam
tam in arbore vel forte quod cum iret eam abscondita est in tan
to arboreo [illegible] conversa in arborem quod sibi apparuit in sompno quod ista
sua [illegible] significat quod cogitationibus suis Rome duraret unde est
Astrum Romulea rapiunt nec abinde receptam
Infructera sibi convertisse ferunt.
Octava frondescens apparuit hasta Quirino
Nam iecit hastam [illegible] Roma prius. Octava est de Cyppo cui na
ta fuerunt cornua in capite. Hoc sic debet intelligi. Nam iste fuit
maior romanus qui consulavit et sompniavit quod nascebantur
cornua sua propter [illegible] qui dum narravit quod ipse debebat esse
Rex romanus sed ipse intrabat civitatem. Et cum audivisset nollens
quod Roma efficeretur de libera sua propria convocavit senatores et po
pulum Romanum dicens: Ego fui in [illegible] quod ego debeo esse
Rex Romanus et quia hoc nolo [illegible] sciatis de me quid
vultis. Sed Romani videntes tantam humilitatem et fidelitatem consti
tuerunt ipsum ducem ex civitate. Unde est
Cornua prospiciens cyppus sibi nata revelans
Que portendebant regna latina sibi
Et Roma intraret [illegible] [illegible]
Sponte quod exclusus Roma digna tulit. Nona est de Esculapio
pro converso in serpentem quem duxerunt Romani Roma propter epidimiam.
Nam fuit quidam vocatus Apollo et iste solus medebatur cum ubique
unde tota eius medicina erat in [illegible] Sed post ipsum erat alter
qui vocabatur Esculapius Apollinis filius cuius medicina melior
erat quam medebatur cum ubique et [illegible] cognoscebat quas
dam herbas cum quibus ipse sanabat homines et etiam mortuos suscitabat.
Dicitur quod semel obviavit duobus serpentibus ad invicem pugnantibus
et cum unus alterum occidisset statim venit et accepit quandam herbam et
imposuit super os eius et suscitatus est. Quapropter Esculapius vocatus
illam herbam et accepit secum cum qua suscitavit tres mortuos
scilicet [illegible] Ypoliti filium Thesei et alium. Sed tandem mo
tus est [illegible] [illegible] fabulose dicitur quod Iupiter fulminavit eum.
Unde [illegible] medicina per multos annos quousque venit Ypocras
cuius medicina fuit melior. Sed quod venit in forma serpentis debet
sic intelligi quod ipse erat callidus ut serpens [illegible] quam didicerat me
dicina a serpente. Unde dictum est
Est Esculapius medicine callidus auctor
Serpens et [illegible] salutis. Decima et ultima totius Ovidii
est de Cesare Iulio converso in sidus vel deificato et sic debet
intelligi quod ipse fuit valentissimus et probissimus et virtuosus in rebus
mundanis. Unde omnia et [illegible] collocaverunt sic sydus per totum
mundum [illegible] fere totum mundum subiugavit romanis. Fabulose
tamen est quod sit conversus in sidus. Sed quia apparuit sidus Augusto
significat [illegible] fuit [illegible] unde [illegible] cogitavit esse sidus patris sui.

Sic fecit deus per totum annum. Et carmina continet quod fuit sydus
annunciatoris Jhesu Christi quod apparuit magis et duxit illos in bethleem
nam Christus vera conversio et facta convertit se in hominem ut lavaret et
purgaret nostra scelera quibus purgatis nos a sibi converteremur in deum
hoc est participare divinitati nam principium eius omnibus bonis fuit dei
in dicitur est. Julius est sydus quod perfulgentibus astris
Perditus est mundo plus in orbe micans
Stella divina fuit ortus femina Christi
Quam putat augustus cesaris esse iubar
Illa probabat regem perfecta regum
Qui splendore suo precit omne iubar
Sordibus obscuro lavacrum lumina mundo
Atque lavatum in celum educens ad te
Rex ipse vite forme mortalia amictus
Qui liberetus deus sibi studet esse pare
Ut nos a similem quod sit conversio vera et facta
Nitamur formam participare dei
Et hoc fuit verum. Nam dicitur quod cum Augustus esset in tanta prosperitate
totus populus volebat eum adorare pro deo. Ipse autem noluit sed venit
ad sibillam ut consuleret eam. quam illa diu ei non permittens se ado-
rari quod venturus est qui verus est deus et rex totius mundi. dixit
Augustus unde mecum tunc dixit illa ascende super pedes meos ne
tangas terram et respice speram solis tunc ascendit et respiciens
ad solis circulum vidit beatam mariam cum filio suo et dixit ad augu-
stum sibilla vide bene ille est verus deus et rex tunc augustus ... o
Romanis prohibuit se adorari ut deum et posuit

Ab exordio mundi fuit ducenti xxiij. Ab ... octingenti xxiiij

Deo gratias Amen

Incipiunt Tragedie Senece [illegible]

Incipit Argumentum in Tragedia herculis furentis

Hercules rex thebarum vir sanctus et iustus apud gentiles habitus dimis-
so creonte [illegible] sic cum megera uxore sua et duobus filiis infan-
tibus nec non amphitrione patre Alcmena matre ad regem qui natus est
[illegible] cum theseo et aliis [illegible] ad diversas regiones [illegible]
ut ubique [illegible] tyrannos et monstra vinceret ut flecteret et restitue-
ret [illegible] regno [illegible] quidem [illegible] fabulose et ad inferos de-
scendisse fingitur unde cerberum adduxisse legitur. Dum ergo per longum tem-
pus [illegible] ambulans moram traxisse ut fere iam mor-
tuus putaretur Lycus quidam ex [illegible] Thebanus [illegible]
aspirans cum [illegible] habita [illegible] creonte et duobus eius filiis
cum multis [illegible] regnum occupavit et diadema capiti suo imposuit
et megeram uxorem herculis [illegible]
[illegible] Sic ecce [illegible] clamor [illegible]
[illegible] cum theseo et [illegible] auditus est [illegible]
et effuso [illegible] susceptus est. Cumque megera et amphitrione
[illegible]
sua et conspiratoribus [illegible]
regno in pace [illegible] Et hic incipit tragedia [illegible] dolore
afflicta [illegible] hercules [illegible]
[illegible] maiora [illegible]
[illegible] dolores [illegible] in furore [illegible]
et ipsum herculem in furore [illegible] ut furore [illegible]
megeram infernalem furiam ut furore [illegible]
furore [illegible] ut tela sua in se convertat et se ipsum perimat.

Iuno p[illegible]

Tantalus olim pelopis filius, [illegible] in inferos in penis existens [illegible]
megera infernalis furia inferentis furorem [illegible] et domum pe-
lopeam seneca venisse fingitur [illegible] thyestis et atrei in se
[illegible] ut thyestes cum uxore atrei [illegible]
[illegible] regno [illegible] ab atreo pellitur et inde cum filiis [illegible]
[illegible] Atreus [illegible] illos filios [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] qui domum pelopis [illegible]
[illegible] et thyestes [illegible] Neve tantalo
[illegible] humanas [illegible]
[illegible] assidue [illegible] in inferno [illegible] thyestes [illegible]
[illegible] cum uxore atrei cognata sua adulterare
et filios [illegible] Atreus [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit ut [illegible]
[illegible] notabilibus [illegible]
[illegible] aureus [illegible] regni [illegible]
[illegible] in [illegible] esse [illegible] gladio [illegible]
[illegible] expostulat [illegible] morte [illegible] pena non
[illegible] atreus [illegible] filios illos [illegible]
[illegible] et [illegible] expostulat [illegible]
thyestem et filios [illegible]

suggerendum patri per filios ut cupidine regnandi rursum pater ad mag-
num [illegible] Menelaum et Agamemnonem ueros filios ut blande
patruum reuocent legat. Chorus bonum pro sue quies quam sit uos reg-
et qui non simul decantat oriuntur filii Thyestem patri ut tutos
ad regnum reddat uerum per blemandis contempnit. Dum quod in regnum
congrediunt Atreus inter illas moras parandi conceptum scelus
fratrem dolo suscepit. Thyestes humiliter fratri se submittit filios
recommittit. Atreus et remittit Thyesti regnum dimidium spondet.
Atreus festiuum diem facit sed tamen suspectus aborta anima conuo-
uet nuntius patris et rumores fiunt illa dies et interea semotus
Atreus in locum abditum scelus conceptum consummat. Nuntius
doctorum [illegible] uenit et patrati sceleris formam refert locum describit
et altare [illegible] sacrificatur et decoctos corpora filiorum Thyeste
edenti sol eius sceleri consistit et toto orbe non lucet. Chorus miratur
et non celum in tenebras uersum sit putans mundum finem exul-
tat Atreus deos quod remisit et deos esse pares uelle compescit
gaudens quod filiorum patrem ordinisse reliquias quas obid ipse seruau-
erat et alia in mensa proponit. Chorus adhuc inscius suadet
Thyesti gaudendum esse et terrendum ille assumitur Atreus nescit
confortabatur Atreus Thyeste offert festiuum gaudium poculum
accepit ille [illegible] filios uidere expetens. Atreus affuturos res-
pondet porrigit ciphum cum sanguine filiorum uino mixtum. Thy-
estes tremente manu cyphum tenet renuit et tonitruo sonitu na-
tos querit uiscera que exagitant esu. Atreus detegit quod filios
ederit querit Thyestes cur deum talia passi sint petit Thyestes
ut ei corpora filiorum sepelienda reddant. Premit Atreus eos in
ipso uentre sepultos. Conquestio Thyestis. Gaudet Atreus
referre qualiter filios eius immolauit ut audiret pater affirmat
detestatur Thyestes et ad deos clamat tremaque petens ut et nati
suum parit concremet gaudia perdit Atreus in contemptu Thyestis

Historie thebaidos presentis. Cum enim Edipus necta morte
tam inquirendum instat et cum se parricidam cognouit sese ex-
cecauit anno Jocastam occideret bellum inter Ethioclem et Poli-
nicem parat committi quod bellum unde processit notatum
satis est. Regentibus namque pariter Ethiocle et Polinice Thebis et
post excessum simul patientibus pactum simul pepigerunt alternatim reg-
nare ut alter uno anno abesse a regno alter alio preesset. Cumque
forte Polinici primum abesse contigisset Adrastum regem pet-
iit se [illegible] cuius filiam in uxorem duxit. Statuto igitur tempore regnan-
di cum ipse a fratre uices regnandi postularet ab eo repulsatus
est. Ergo Polinices regnum uendicaturus cum suis auxiliis
Adrasti regis et aliorum regum ad Thebas obsessurus perrexit
sed prius [illegible] tractat. Cum igitur Ethiocles et Polinices ad cer-
tamen processissent eorum Jocasta mater suasit Antigone
filie ut patrem inter filios conuocaret. Et hic Seneca hanc the-
baidem aggreditur tragediam primo exordio Antigone Edipi filia

pat[er] terre et morte appetenti dicatur probet. Repugnat ille et rogat
ut morte sibi consilio indulgeat memorans fere omnes antecessores
suos mala morte occubuisse ut Cadmus Actheon et cetera. Antigo-
na respondet si illi tantum mori necesse est sit ut secum Cithero[n] pa-
tri [illegible] non aliter de [illegible] promissa. Deinde per longos dyalogos inter
Antigonem et patrem nil aliud continetur nisi quod ille mortem appetit illa
negat illi. Unde ubi desperat fatur [illegible] se [illegible] asserit quod filii
mutuo se infestant et vult filios suos se esse declarat. Vultque quod
tota civitas ardeat se ipsum offerens regi sue [illegible] in [illegible] per
hos Antigone et Edipus. Dyalogos deinde acies in campum prodisse
monet Antigonem Iocastam ut occurrat filiis seque media acie
opponat. Illa occurrit et utrumque filium alloquitur illa propter [illegible] mat-
ne pietatem si nequiquam [illegible] facto [illegible] in [illegible] se recipit.

Phedra Minoys regis Cretensis filia Thesei coniux Ypoliti pri-
vigni cupidine arsit. Ille dum in nemus [illegible] silvas colebat
Phedra nutrici insaniam amoris detegit. Deinde [illegible] dea coniuncta quod
sui generis mulieres semper infesto amore [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] conitens quod et ipsa cum deo natre [illegible] nutrix illam
a scelere eius [illegible] compescit notabilibus monimentis. Illa se sic
a vehementia superata amoris refert ut resistentie non sit locus
Nutrix quod [illegible] sit amor [illegible] [illegible] ut falso deus ab ho-
minibus [illegible] ut [illegible] illius [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Phedra se iuro [illegible] contestatur cum Theseus ad inferos cum [illegible]
te descenderit a quibus nunquam erat rediturus [illegible] se mortem
subituram nisi [illegible] ponatur. Victa nutrix temptare Ypolitum
spondet. Chorus declamans fatur quomodo genus humanum [illegible]
[illegible] aerea terrena et aquea cupidini semper subsunt. [illegible] nutrix
Phedre detestatur insaniam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Regias abiecit ut imitatur Antiopes olim matris Ypoliti [illegible]
[illegible] se coaptet. Nutrix [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] Ypoliti [illegible] [illegible] alloquitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ypolitus [illegible] agrestem
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a nutrice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Phedra audita [illegible] nutricis [illegible] doloris angustia [illegible] [illegible]
[illegible] Ypolitus [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible]
[illegible] Phedra Ypoliti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] Phedra se [illegible] offert [illegible] [illegible]
[illegible] Ypolitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Fedra [illegible] [illegible] amore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ypolitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Phedra [illegible] [illegible]
[illegible] Ypolitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Phedra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ypolitus relicto ense [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ipse

peccat mathmat famulus huic sibi conatu temptata ostendat
ypolitum frustra nutrix vulgus illo fugiente clamat
decora eius pulchritudinem premissis provideat et caducas omnium
hominum species ut videmus pratorum flores vana illi pugnam
contra feminam quam habebat eius facies rigida et sparsa coma
quam forte et pulcher erat quam venatoribus aptus et strenuus quod
quam rara sibi venusta vita dimittere [illegible] phedra dolum
ligat strenue ut adveniente theseo incolumi mathmat sup
plantet. Advenit theseus tamen a miseria tante incolumis
exposuit nuncium quod nutrix commonuit ut credat inde ad phedram
se convertit dumque sub enigmatibus illa perturbata verba porrigit
se stupro corruptam ab ypolito conquestum querelam finem
dat theseus lacrimosam mox quod iratus pater deo eius cer
tis ut dignum necem invocat [illegible] dirigit [illegible]
deos omnium creaturas sic constituisse ostendit ut mortales a
diis fuit solum [illegible] neglexisse a quo [illegible]
illud de compilatione decerpsit [illegible]. Refert nuncius
theseo ypolitum laceratum [illegible] forma [illegible] indicat
quid poeta seu comicus in fabula [illegible] monstro marino dis
tinum narrat Congemuisse pater [illegible] nature [illegible]
ratus [illegible] deffectus ut [illegible] sublimo
res viri maiori [illegible] tante [illegible] subier
ti [illegible] dilabuntur. Cupiunt nuncius theseo [illegible]
phedra [illegible] mentita [illegible] patet [illegible] theseus illa sup
laceratum cadaver ypoliti [illegible] suum luctu [illegible] filii
morte [illegible] eodem ypoliti [illegible] effudit. Theseus [illegible]
[illegible] cadaver nati et ipse [illegible] corpo
partit et sepelit [illegible] phedre [illegible] corpus humo
contegi ignominiosa obscenitate mandavit

In tragedia huius edipodis argumentum opus est [illegible]
que sub compendio premittenda est. Iocastam layi regis the
barum coniugem [illegible] erit parituram [illegible]
patrem occideret [illegible] responsum dedit. Rex iubet ex partu con
cepto mox nati pueri ferro [illegible] pedibus [illegible] ad silvam
[illegible] pedum [illegible] assumptum a [illegible]
pastor quidam nomine forbas [illegible]
[illegible] tradidit qui eum [illegible] polibum [illegible]
et [illegible] pulcritudine cum merope uxore pro vero filio ali
dum [illegible] in alias re
giones studio [illegible] mores [illegible] in notum [illegible] et
partis [illegible] polibo et
merope [illegible] regionibus [illegible]
[illegible] antiquorum
[illegible] errore [illegible]
[illegible] ab edipo [illegible] spoliatur
[illegible] polibum [illegible]
[illegible] matre [illegible] Regine

thebarum Iocaste vidue uere matri coniugio copulatur rex que thebarum
efficitur. Filios ex matre Iocasta genuit Ethioclem et Policenem atque filias
Antigonem Ismenam quam senescente edipo pestis grandinia defluit
in thebanos ut ab homine usque ad pecus fere omne deperiret. Mittit
edipus Creontem cognatum ad delphicum oraculum exploraturum que esset
tante pestis causa fore. Et hic sumpta aggreditur tragedia primo
querit Edipus nullum plenum malum melius quam illi fuisse cum polibo
patre [illegible] vixisse quam ad regnum ascendisse thebarum fuisse quam tellus
semper thebis nocens a tempore cuius celebrati sese quam in tanta strage
parcit sumi melius morte appetere quam postremo [illegible] Iocasta
[illegible] hortatur ne regem lamentis [illegible] crudelem fortune
[illegible] ipse mallet bellum [illegible] cum hostibus quam [illegible] mu
[illegible] morti [illegible] commemoratque [illegible] monstrum [illegible]
[illegible] terribilem [illegible]
[illegible] pestis [illegible] Chorus [illegible]
[illegible] morte pestis [illegible] clamat et [illegible]
de longo [illegible] enarrando [illegible] redit a delphis
Creo [illegible] querit edipus [illegible] a delphis
[illegible] Creo quod ob lay mortem [illegible] sit [illegible] pestis [illegible]
nec [illegible] nisi [illegible] ultione de layo [illegible] edipus [illegible]
occisus ut [illegible] Creo [illegible] carmina apollinis [illegible]
Edipus [illegible] ut [illegible] fuerat [illegible]
orat [illegible] a Creonte quo loco a quo vel quibus layus occisus sit
Creo [illegible] refert [illegible] in [illegible] explicat edipus
ut certior fiat per tyresiam vatem mittit ut [illegible] quod apollo
[illegible] adiacens [illegible] duo [illegible] a [illegible]
tyresie filia querit thiresia que qualis [illegible] flamma [illegible] illa
[illegible] illam [illegible] quod [illegible] Regis [illegible]
[illegible] mandat thiresias illa [illegible] dicit [illegible]
[illegible] edipus [illegible] illi fore [illegible] thiresias
[illegible] malum [illegible] ne [illegible] formas [illegible]
[illegible] edipus [illegible] ab inferis [illegible]
Creonti [illegible] regnum post se [illegible] Tyresias [illegible]
solempne de bacho [illegible] mandat [illegible] bachi
[illegible] edipus [illegible]
[illegible] a patre [illegible] ad Iocastam
de errore mortis lay [illegible] quibus [illegible] sit occisus [illegible]
de tempore [illegible] patris occisorem [illegible]
[illegible] nuncius senex qui se ad polibum [illegible] a quo [illegible]
illi dederit [illegible] ille a phorbi pastore [illegible] phorbas [illegible]
[illegible] edipus [illegible] Chorus colloquitur [illegible]
esse [illegible] sublimem si valeat statum mediocrem potius [illegible]
[illegible] filium dedali in exemplum. Edipus [illegible] patris [illegible]
[illegible] inferis sibi [illegible] sedibus oculis [illegible]
[illegible] populatus [illegible] offert [illegible]
[illegible] Iocasta [illegible] ad
appetendum mortem [illegible] et [illegible] confodit.

[illegible] lucius [illegible]

In troyanos traiecta insinuans demonstrat et subiungit quemque plurima dialogos introducit tot sibi inserit expressius narra[illegible] quid [illegible] ardentia pergama priamique [illegible] a pirro iugulatum troades matres [illegible] hostibus distributas in quibus et antenoris filiam [illegible] tenoris [illegible] dominum. Ulixes [illegible] troyanorum ad [illegible] mutat [illegible] hectore ab achille [illegible] priamum felicem [illegible] reliquias [illegible] superiorem [illegible] achilles [illegible] ab inferis [illegible] exequiis postulat funesta immolatos polisenam [illegible] pirrum [illegible] agamemnone [illegible] polisena [illegible] dum hec [illegible] funesta [illegible] mor[illegible] post fata [illegible] andromacha [illegible] fuga [illegible] sepulcro patris [illegible] in troyanos [illegible] polisene [illegible] andromacha et hecuba [illegible] quod andromacha pirrum [illegible] cassandram [illegible] agamemnonem [illegible] sibi assumpsit [illegible] astianax ex alto ylio ab ulixe [illegible] pirro polisena super [illegible] continuo classis [illegible] achivi.

Medea post raptum aureum vellus a iasone derelicta [illegible] quod iason creusam filiam creontis regis corinthi novam sponsam adduxit [illegible] ad inferos [illegible] nuptias [illegible] collaudans pulchritudine [illegible] supplicat. Adsunt iasonis nuptie [illegible] medea [illegible] forma [illegible] Ideo iaso [illegible] medee [illegible] illam fugere omnibus [illegible] regnum [illegible] iuventa [illegible] obiit [illegible] peliam regem occiderit medea angusta latebra qua resideret [illegible] pelopis [illegible] filius et acastum thessalie regem olim [illegible] illam [illegible] medea [illegible] possit qua filios [illegible] Theseus [illegible] argonautas [illegible] monstra [illegible] illis [illegible] futurum esse ut ob id [illegible] medea indicare mo

hac. Dum tam ardent insaniat in se ipsam ardens magnitudine
et exemplum. ac inexpressibilem respondit Jason in se fremit et
natis quos ex medea susceperat timens illam supplex alloquitur
Medea dampnum aureum uellus intulerat et se ipsum exemptum a mo
rte natis supplicat. ut uectos reddat Jason quod eam de ingenti re
linquere non debere exilium prestat suadens ut se in celerem fugam
subripiat ut utique nobis pacibus respondeant. Medea ut si caros
ipse natos habeat clanculum expiat illos sibi uelud dimissuram
respondit ille carissimos fuare respondet et ipsa tanto arden
tius iram struit. Chorus seu multitudo pro Jasone deos orat ne il
los iras inuertat quemadmodum ceteri argonautis qui omnes malis fini
bus per mortes senserat singulorum. primum. tiphis auriga primum na
uis. orpheus calais et zeti filiorum aquilonis. euchelaon et an
thei fratrum melleagri ... meleagri a matre exusti ysimus
mopsi pellei naupliji ideri magni hercules narrat interim
quam non ueneficiis ut artes magicas medea exercerat. ut ig
nem inextinguibilem ... quod ipsa medea prolonga seriem
totam explicet et ostendat sponso natos palam splendidam cum
monile ... uestigio ... erigit aliam tunc morientis
moriemus ... clamat malis machinamentis primam mox
quam ad uulgus nouus nuncius irrumpit refertque ... creonte et filia
in domo exustos regia et flammas ignis ab aqua et liquoribus
uires sumere ubi nutrimen fore. nutrix medee fugam suadet illa n(on)
nisi ... expleat furiis fuge consulat in Jasonis supplicium et
tormentum utrum aut natos eorum ... lacrimare dum ...
se luctatur. ... odio tantum ... Jason ut tamen a summo
tecto correpta intimat ... supplicat
natis parcat se ipsum mortem oppetat. dicit illa natos ... patris
... et ... draconum uecta ... Jasonis
... euanescit.

Agamenon Rex grecorum euersa troya post multa naufragia
in terras tandem applicans a clitemnestra uxore sua et egisto thy
estis filio adultero ... clausus exspiratio et manibus ...
tu mactatur. Electra eiusdem agamenonis filia notitia matris sce
leris habita horestem fratrem impuberem domo clandestine sub
... iussa efficitur. Et hec de ystoria ...
opertuisse uisum est. Tragediam aggressus ad. Thyestes ...
... ex filia ab inferis ... tradidit ... domum
... et ... sua et suorum referre gaudet ob
... illam quam ipse ... sit ... esse sibi
... domo ...
... agamenonis ... nec ...
... natus sit. Chorus colloquitur magna
Regna magnis ... magnis ... fortune
... est ... colligit. ...
... consilia efficiat ... ne ...

nutā in melius animū dirigit illa prauis affectionibus in sceleris
obstinata detinetur supponentis maritum debuisse vel seruandum dixit
quod seruum libidinis execratur cassandra inde correptam in
stat Inde egistus cohortatur in scelus illa inuehit in egistum
sed respondet alternant utique dum instanciis pari assensu decli
nant. Chorus festiuum edit carmen deos venerans pro bella finiti
uis reditu felicem. Minerua dyana et sepe ipsum iouem. Cli
temestra de viri aduentu quiritat sed b ab euribate armi
gero et de fortunis eius ubi naufragia grecorum refert et
morte ayacis oylei fraudem caphirei patris premi pala
medis in athinos. Chorus troyanorum ut desperat periores
defunctos quam minores sedicionis queritur quam post vna nocte fu
ide commictos quos bella anima decena acto iterat introduc
tione commemorat equi fallacis in urbem. Cassandra furiis ob
inse commouens suorum necem deflet dum in furore solitu ista
est. Chorus actus eius horrendos ac insuperabiles iudicet per
ore renarrat. Cedente a furore releuat illam agamenonem et
cum illa uobis dissereat gratibus et se orsum (?) elegantibus ista
precnonis necem pro tempore quam in furore barbara oppresserat. Electra
fugam filii horesti mortuo patre festinat et strophio recom
dat. Ille vessa paginis clitemestra illum ab electra exigit illa
fuga exemptum fatetur sed instat ut reueliat illa uero bis cum ille
bonitendit mortem et carceres clitemestra minatur. Egistum
euocat ut illam puniat. Illa constanter egistum probris retundit
et clitemestra minas mortis et carceris reiterat. Electra mor
tem uoto amplectitur illam morte petenti negat sed carcere
tenebrosam infert. Porro clitemestra in cassandra in sequi
ut pellex mariti cruenti pena sollicitat. Illa primum furibus (?) sue
in mare sedicat (?) furia facta esse actum et troyanos euersos in
mare ratibus et agamenone trucidato.

Ut genologiam vitam mores et neronis scire desideraret sue
tonium de duodecim cesaribus querat qui omnia nimis fessa
lectione pertractat. Quantum aut ad hanc tragediam atti
net hic argumenta proponat. Ayat neronis nunc non hec sic sum
mit tam agrippina necatur mortuo domicio patre neronis
claudio cesari incesto matrimonio copulatur. Cumque octauia quam
claudius ex messalina genuerat matura viro foret ea assensu
claudii et regine neroni in quem claudius adoptauerat in filium
suggestione agrippine in uxorem tradita est. Agrippina uero ni
fandissimum scelus est aggressa illudque pro manu expleuit
et sibi claudium cesarem virum suum ueneno extinguit ut post
eius mortem in successorem imperii neronem proferret. Idque effectum
est ut mortuo claudio Nero imperium inuaderet nec eo contin
tus cum inuidia sibi a senatu populoque Romano successisse pre sen
tiret. Britannicum claudii filium ueneno necauit et inde in

Rebellis fraudes [illegible] imperium Romanum concussit, iustum et sanctum
patrem ... infudit ... ut nec crudelibus nec rapinis modus erat. In
quibus et iam imperium ... funesti obsequii necatrici et ... ad
imperium filii in profundum pelagus demergi imperavit. ...
... gladius madiunt. Octaviam uxorem suam
interemptorem suis ac patris dolorem affectavit despexit, cum nec illa
dolores dissimulare potuit, aliam uxorem scilicet Poppeam Sabinam ...
... patre nati superaduxit ... Octavia ... nimium pro dei ...
... a populo Romano cum ad modum dilecta erat ...
... consilio ... suum ad tempus distulit nec desistit tamen ad ...
... Octavia pateret populus Romanus ... attendit ad eundem
principis ... conspiratum ... populi ...
... amissius ... delatoribus ... pro se
non nullos qui sese restiterunt auctores ... monstraverunt ...
... Et denique commissio ipsi ... oportunitatem ...
in ... ad ... obruit. ... ipsius ...
Auctor soliloquia et dyalogos personarum in margine ... dili-
genter inspiciat et expresse in ... concipiet.

Vernandum nec una vox ipsi ... ac Herculis sic nec ...
... una tragedia in eiusdem ... Herculis furore
Herculis in ... tractavit ... post ... mundi
de tyrannis et feris ... omnes mundi fines ... Acheloo
Deianira ... filiam sibi in uxorem ... eam ad
duceret in ... Centaurus ... fluvium ...
... Deianire ... Quia illi credidit Hercu-
les ... Nessus libidine Deianire captus ... in
... Hercules ... non posse ... ut
eam poneret. ... Hercules ...
... camisiam Deianire tradidit ...
ad amorem Herculis ... dicens ...
... omnia Hercules ... Oechalia et regem ... omni
... Iole regis filiam sibi assumit ... pretiosissima ...
... amoris ... in patriam ... Ethor
... Oechalia ... mortua. ...
... et ... Hercules
... quam Iole in
... ut ancilla ad uxorem Herculis ... Ethor
... Deianira ... Iole ...
... appariturum
... Iole ... Ethor ...
... fortuna ... Deia-
nira ... Nutrix ...
... Herculem ab amore
Iolis ... Nutrix ... de morte ... Hercules
... Deianira ... dolore ...

q3 appetit dñi qz ea cũ yole cõ moueat hortat̃ eam
nutrix dicens instabilem esse amorem herculis in yolem. sed
illa contrarias in oppositum reddit nutrix asserit quod tam mul-
tas adamauit hercules quas deseruit et eas notat. deya-
nira refert quod amatores sepe obstinant in uinculis. nutrix ne-
gat. deyanira dicit quod amor nequam in se habebat hercules
quamuis consuetudinem ponit et queritur quod illa nimis de-
cora sit nec obstiterit suorum uictis et tenet eam quia ipse ipsam
deyaniram sibi caram habuit et nunc neglexit. nutrix ponit
fletum [illegible] remedium futurum reconciliacionis deyanira respo(n)d(it)
et herculem et yolem [illegible] expectare. nutrix ait illa fu-
nulam hanc uxorem. narrat deyanira herculis [illegible]
facta facinus [illegible] tyrannus. [illegible] ut [illegible] [illegible]
sibi rapiat et demum se ad mortem [illegible] quod hec [illegible]
[illegible] offert se medicinam facturam [illegible] distrahat illum
ab yole illa hec si posse [illegible] nutrix [illegible]
cum habeat [illegible] cogitauit illa quid. quid sit [illegible] [illegible]
scelus magis facturam [illegible] deyanira qualem nexus
[illegible] dedit et rem [illegible] amoris [illegible]
et [illegible] et qualis illa dedit. nutrix approbat [illegible]
deyanira sibi [illegible] [illegible] hercules ne [illegible]
[illegible] ne si sanie [illegible] herculi [illegible]. Chorus
luget mortem [illegible] et [illegible] et luget feli-
citatem [illegible] que [illegible] sunt in [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] et quod semper regem [illegible]
[illegible] et quod [illegible] et detestabilis sit [illegible]
et ambiguam esse [illegible] uitam [illegible] [illegible]
deyanira [illegible] [illegible] [illegible] herculi [illegible]
Chorus tam querit illa respondet omnia experientia [illegible]
de illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ylus filius
aduenit [illegible] mater [illegible] illa tam querit ille ait ne
[illegible] [illegible] notat herculem illa se [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. narrat ylus quod hercules a ueste [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] deyanira mox [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si posset [illegible]
[illegible] cum deyanira [illegible] mortem appetat illa [illegible]
longo dyalogo [illegible] mori longo sermone [illegible] ylus
[illegible] [illegible] ne illa se ipsam [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. Chorus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia esse [illegible]
[illegible] et [illegible] sibi [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] hercules [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eo [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]. Affirmat chorus [illegible]
rogare herculem [illegible] [illegible] hercules [illegible] manu femine mori
[illegible] et maller esse [illegible] manu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eiusdem. Chorus narrat herculem [illegible]
de morte queri. [illegible] mortis auctore [illegible] [illegible] exponens
[illegible] [illegible] [illegible] in morte. Dicit chorus quis [illegible] [illegible]

est ut a dolore mortis suo frangitur quod de Iove hercules ni
pro nullo metu rogavit eum unquam ut incipit se ipsum [illegible]
at Alcmena in hercule mutuos dolores explicat [illegible]
cum sibi [illegible]. timuit Alcmena ne ipse sit alias [illegible]
cum [illegible] fieri vellet et iussit amicum illa [illegible] se [illegible]
mori assit ne alius manum [illegible]. Queritur ylus quod pa-
trem et matrem amisit et ipse suspectus [illegible] frenesim [illegible]
[illegible] fuit et [illegible] se ferri in celum [illegible] ad inferos [illegible]
dem dyanira [illegible] querit [illegible] esse mortua ylus
[illegible] corpus [illegible] illam
dicat a nesso [illegible] herculis [illegible]
fuisse sic mori et [illegible] responsum quod a parnaso [illegible]
[illegible] mortem [illegible] quem ipse [illegible] mori [illegible]
fuit et mandat philoteti ut rogum paret. Concedit ylo
[illegible] et patri [illegible] sua. plorat [illegible]
quod se dicat quod filius Iovis credimus fuit et si filius amphi-
trionis fuit [illegible] chorus de [illegible] morte herculis
[illegible] explicat [illegible] in celo [illegible] apud
[illegible] philotetes et forma mortis her-
culis narrat [illegible]
[illegible] herculem [illegible] ne [illegible]
plorat [illegible] ne se ad inferos [illegible] si in
celum ferri [illegible] rogavit philotetem ut se flammas [illegible]
[illegible] ipse post flammas [illegible] ardentes in se colligit.
Queritur Alcmena credens quod descendat ad inferos [illegible]
[illegible] illo modo [illegible] eius nec posse alicubi fugere
[illegible] constetit eam philotetes [illegible]
[illegible] omnium [illegible] Alcmene
[illegible] herculis [illegible] apparuit [illegible]
et [illegible] raptus est in celum illa [illegible]
[illegible] Conclusio tragedie est [illegible]
virtuosum [illegible] ad inferos descendere

Albertini mussati paduani hystoriagraphi sup trage
dyas Senece Argumenta decem expliciunt.

Albertini musati paduani hystoriagraphi
super tragediis senece argumenta decem expliciunt:

Multa ſunt fili quæ
me hortãt ad eã uob
ꝯſolend

Iste liber e(st) fr(atr)is . magistri aug(ustini) de raponibz ordinis her(emitarum) s(ancti) aug(ustini) . p(re)cium fuit flor(eni) . ij.

m

d. tractato

pqu̅l ē p [illegible] t mo, s̅i gresso i dic pt tractati xv. mÿ ṽc̅l ꝑxdṽm ↄ alio

~~p bectuali uero copto megro ōis~~ | ꝯp cup ūc̅ fuis [illegible] dz fac̅ [illegible] meȝ ſit alind

om